

Frøsko *Cypripedium calceolus*

Turen til Gotland

Juni 2011

Indholdsfortegnelse	Side
Dagmar og Lenes dagbogs notater	3 - 79
Lørdag den 4. juni	3
Afrejsen	3
Lokalitet A – Oskarshamn	4
Søndag den 5. juni	7
Lokalitet B – Hamn Hotel	7
Lokalitet 1 - Grausne Källmyr	9
Lokalitet 2 – Galgberget	13
Lokalitet 3 – Lummalundagrotten	17
Mandag den 6. juni	19
Lokalitet 4 – Kallgatburg	19
Lokalitet 5 - Bälsalvret	25
Aftentur i Visby	27
Tirsdag den 7. juni	29
Lokalitet 6 – Hoburgen	29
Lokalitet 7 – Muskmyr	33
Lokalitet C – kaffestop	36
Lokalitet 8 – Kungsladugårdshällerna. Aftenvandring med Jörgen Petersson	37
Onsdag den 8. juni	41
Lokalitet 9 – Fårö – Ullahau	41
Lokalitet 10 – Fårö – Skär	45
Lokalitet 11 – Fårö – Marpes	47
Lokalitet D – Kort stop for Pulsatilla	50
Torsdag den 9. juni	51
Lokalitet E – Kort stop for filtet Bjørneklo	51
Lokalitet F – Kort stop for Strand Vortemælk	51
Lokalitet 12 - Liste Ängar	52
Lokalitet 13 - Vejudfletning 2 km fra Fjäle	56
Lokalitet 14 - Anga Prästänge	57
Lokalitet 15 – Torsburgen	60
Lokalitet G – Kort stop Fager Røn	64
Fredag den 10. juni	66
Lokalitet 16 – Brucebo	66
Lokalitet 17 – Klinteberget	69
Lokalitet H – Stop for Grønblomstret Bjørneklo	73
Lokalitet 18 – Gåtur i Visby	74

Lørdag den 11. juni	78
Hjemrejsen	78
Bilag:	
Kort over lokaliteter og GPS angivelser	80
Orkideer af Niels Faurholdt	89
Skærmplanter af Niels Faurholdt	95
Fugleliste af Rudi Burmeister	97
Sommerfugleliste af Thøger Harder	100
Familieforkortelser	101
Samlet blomsterlister af Ole, Jon og Lene	102
Folder over Grausne Källmyr	119
Folder over Kallgatburg	123
Deltagerliste	127

Vi har også brugt billeder fra Birte, Erik og Peter G

Redigeret af Dagmar Levisen og Lene Køhler

Lørdag den 4. juni

Vi skulle møde op på Høje Tåstrup station kl. 9⁴⁵ i solskinsvejr. Det var et dejligt gensyn med alle vennerne fra de mange gode botanikoplevelser. Snakken gik livligt, efterhånden som folk ankom til mødestedet.

På Tåstrup station

Da Tommy kom med bussen, var der også stor gensynsglæde over at se ham igen. Han havde været savnet. Bussen blev hurtigt pakket med bagagen til hytte- og lejrfolk samlet i den ene side. Lige da vi begyndte at køre, gik Niels rundt og gav os alle en hel pose plastik affaldsposer. Tommy var vant til at, vi tog poserne til affald med, når vi gik ud på lokaliteterne. Det skulle ikke ske på denne tur.

Nu gik det raskt ud af byen og over Øresundsbroen. Tænk engang på hvor mange protester der var, før den blev bygget, og nu hvor den står der, er den et flot syn og en behagelig måde at komme til Sverige på.

Vi kørte nordpå på den svenske side af Øresund. På vejen forbi Hven viste Tommy os, hvor den bedste udsigt til øen var. Det var et smukt syn.

Vi kørte godt 1½ time, hvorefter vi havde et kort stop på rastepladsen i Vä, der ligger tæt på Kristianstad. Det var rart lige at komme ud og få en "strække ben pause". Der var også toilet på denne rasteplads. Vi så flere glenter på køreturen i Skåne

Glente

Milvus milvus

Vi holdt frokostpause ved en fin rasteplads ved Förkärla kirke. Her stødte Peter Günther til gruppen. Vi var mange der sad og nød maden på en dejlig eng. Da vi kørte videre, havde Tommy sat kaffen over. Den blev nydt på Brömsebro rasteplads. Her blev der kigget efter Stenkarse – *Hornungia petraea* (den findes ikke i Danmark), men desværre var der nu luget for godt.

Kaffepause på Brömsebro rastepås

Vi kørte nu direkte til Oskarshamn. Turen var meget varm. Vi var der næsten 3 timer før, vi skulle sejle. Vi fik lov til at gå rundt i byen til kl. 18.30. Mange kom slet ikke op i byen, men gik rundt og så, hvad der voksede på området i nærheden af havnen. Det blev til en hel del bl.a.

Lokalitet A- Havneområdet i Oskarshamn.

Nordisk Radeløv
Orientalsk Takkeklap

Asplenium septentrionale
Bunias orientalis

Nordisk Radeløv *Asplenium septentrionale*Stribet Torskemund *Linaria repens*

Stinkende Storkenæb
Svaleurt
Tornet Salat
Kruset Skræppe
Hjertebladet Pengeurt
Forskelligbladet Karse
Vellugtende Aftenstjerne
Sand-Star
Kanadisk Bakkestjerne

Geranium robertianum
Chelidonium majus
Lactuca serriola
Rumex crispus
Thlaspi perfoliatum
Lepidium heterophyllum
Hesperis matronalis
Carex arenaria
Conyza canadensis

Liljekonval
Håret Hunde-Rose
Akeleje
Mellembrudt Star
Skov-Fladbælg

Convallaria majalis
Rosa canina ssp. dumetorum
Aquilegia vulgaris
Carex divulsa ssp. leersii
Lathyrus sylvestris

Vellugtende Aftenstjerne *Hesperis matronalis*

Der ventes

Nu ankom Leif og Ida. De var på en større rundtur i Sverige og havde efterladt bil og campingvogn på campingpladsen. De havde stået og ventet på os ved færgens reception. De syntes, det var underligt, at vi ikke kom. Det var egentligt også der, vi skulle have parkeret. Vi kørte derhen, og Tommy og Peter W gik ind for at hente vores billetter. Det tog sin tid. Det var varmt at sidde i bussen, så flere var gået udenfor. Billetterne blev delt ud. Det tog også sin tid, da de var med navn, både på færebilletten og på vores hvilestolspladsbillet. Da vi kom ind i afgangshallen, tog det igen rigtig lang tid, før vi kom igennem. Der var åbenbart nogle problemer med 2 damer foran os. Endelig kom vi igennem, bare for at sidde i et andet venterum, men her var en mere behagelig temperatur.

Overfarten kan bruges meget forskelligt

Vi gik ombord ca. 20 min. før afgang. Vi sad på vores tildelte pladser, indtil vi fik vores spisebillet + en billet til te eller kaffe. Der var tre retter at vælge imellem. Dagmar og jeg tog Pytt i Panna, med

salat, rødbeder og spejlæg. Der var vand, saft eller lys øl med i prisen. Vi sluttede af med en kop kaffe/te inden vi satte os hen på vores pladser og slappede af i de behagelige hvilestole. Overfarten gik fint, der var ingen krusninger på Østersøen.

Solnedgangen under sejlturen

I havnen på Gotland ventede Tommy med bussen. Da vi kom fra borde, løb en Strandskade frem og tilbage på parkeringspladsen i mørket.

Strandskade

Haematopus ostralegus

Hovedgruppen blev sat af ved Hamn hotellet, hvor vi forholdsvis hurtigt fik vores værelser, mens Tommy kørte videre til Gustafsvik hytteby og til campingpladsen, med dem der skulle bo der. Det blev sent før Tommy var færdig med at få alle folk afleveret og selv kom i hus.

Værelserne var ikke så store, så det var godt, man kendte hinanden. Men der var rent og pænt og med lidt hyldeplads til tøjet, lykkedes det at få pakket ud. Vi boede i stueetagen med bord og bænke lige udenfor. De blev flittigt benyttet de andre dage, når vi kom fra tur.

Søndag den 5. juni

Vi stod op kl. 6³⁰ og gik over for at få morgenmad kl. 7¹⁵. Vi satte os sammen med Hans. Lidt senere kom Ole, Niels og Bodil. Morgenmaden var ganske udmærket. Kaffe og te, 3 slags joughurt, hvor den ene var med salmebær, som var Korbær, Den smagte ganske udmærket. Flere slags brød og knækbrød, hård og blødkogte æg og røræg med bacon. Skæreoste, brie og roquefort, pølse, skinke og forskellige slags frisk frugt.

Morgenmaden

Vi kom ikke af sted klokken 9. Tommy skulle have sin lovpligtige hviletid. Det er en god ordning, selv om den sommetider kommer lidt på tværs. Men den sikrer at chaufføren kan være udhvilet. Vi kørte først kl. 9⁴⁰. I ventetiden gik Lene og Dagmar rundt sammen med Ole og fik nedskrevet, det meste af det, der voksede på skrænten lige ved hotellet bl.a.

Lokalitet B – Hamn hotel

Engriflet Tjørn
Skov-Høgeurt

Crataegus monogyna
Hieracium sekt. *Hieracium*

Der undersøges planter

Alm. Hestekastanje *Aesculus hippocastanum*

Selje-Røn
 Feber-Nellikerod
 Draphavre
 Alm. Syre
 Ahorn
 Alm. Vedbend
 Eng-Rapgræs
 Spids-Løn

Sorbus intermedia
Geum urbanum
Arrhenatherum elatius
Rumex acetosa ssp. *acetosa*
Aser pseudoplatanus
Hedera helix
Poa pratensis
Acer platanoides

Dagmar fotograferer Alm. Slangehoved *Echium vulgare*

Glat Ærenpris
 Alm. Kællingetand
 Tusindfryd
 Hvid-Kløver
 Lancet-Vejbred
 Enårig Rapgræs
 Hejrenæb
 Pyrenæisk Storkenæb
 Krybende Potentil
 Humle-Sneglebælg
 Korn-Valmue
 Orientalisk Takkeklap
 Læge-Oksetunge
 Blød Storkenæb
 Alm. Markarve
 Foder-Lucerne
 Lav Ranunkel
 Mellembrodt Star
 Alm. Snebær
 Liden Storkenæb
 Ager-Tidsel

Veronica serpyllifolia
Lotus corniculatus
Bellis perennis
Trifolium repens
Plantago lanceolata
Poa annua
Erodium cicutarium
Geranium pyrenaicum
Potentilla reptans
Medicago lupulina
Papaver rhoeas
Bunias orientalis
Anchusa officinalis
Geranium molle
Arenaria serpyllifolia
Medicago sativa ssp. *Sativa*
Ranunculus repens
Carex divulsa ssp. *leersii*
Symphoricarpos albus
Geranium pusillum
Cirsium arvense

Dagsplaner var blevet ændret. På grund af Nationaldagen 6. juni havde personalet fået fri søndag eftermiddag, og hotellets køkken var lukket. Vi skulle derfor spise et andet sted og tidligt på dagen. Derfor kunne vi ikke tage ud til Kallgatburg før mandag. Men vi kom heldigvis andre gode steder. Vi kørte først ud til de store hytter og derefter til campingpladsen, der også havde hytter.

Nu gik turen til Grausne Källmyr ved Lickershamn. Her blev bussen parkeret ved Lickershamns ferieby. Vi gik ad stien forbi nogle hytter og ind i myret på planker. Her kunne vi gå til kl. 13³⁰.

Lokalitet 1 - Grausne Källmyr

Grausne Källmyr – er et naturreservat og indgår i EU's Natura 2000. Området omfatter ca. 20 HA, hvoraf de fem HA består af källmyrar. De resterende dele er først og fremmest skov og længst mod øst et kalkbjerg. På bjerget ligger en fornborg med en vidunderlig udsigt over Lickershamnviken og Jungfrun. Lige syd for det beskyttede område findes resterne af et källmyr. Mod nordøst ligger et intakt källmyr udenfor naturreservatet. En to km lang natursti leder den besøgene rundt i området. Turen begynder i feriebyen, hvor der er en tavle med en trykt beskrivelse over naturstiens seværdigheder. (Se bilag)

I begyndelsen var der ikke så vådt, men da vi kom ud i skænekæret, lykkedes det at få våde knæ. Her var flere spændende ting. Vi var gået ud ad nogle planker, så om foråret er her sikkert meget vådt. Vi gik først ned i bunden til den ene side, her så vi bl.a.

Der fotograferes

Melet Kodriver *Primula farinosa*

Bakke-Soløje
Svalerod
Enblomstret Flitteraks
Nikkende Flitteraks
Bitter Mælkeurt
Kattefod
Blå Anemone
Hulkravet Kodriver
Ægbladet Fliglæbe
Sanikel
Kantbælg

Helianthemum nummularium ssp. *obscurum*
Vincetoxicum hirundinaria
Melica uniflora
Melica nutans
Polygala amarella
Antennaria dioica
Hepatica nobilis
Primula veris
Neottia ovata
Sanicula europaea
Tetragonolobus maritimus

Rust-Skæne

Sort Skæne

Mose-Bjørnebrod *Tofieldia calyculata*

Kødfarvet Gøgeurt
Tyndakset Gøgeurt
Kalk-Blåaks
Skov-Storkenæb
Blågrøn Star
Guldblomme
Lav Skorsoner
Sort Skæne
Tormentil

Dactylorhiza incarnata var. *incarnata*
Orchis mascula
Sesleria caerulea
Geranium sylvaticum
Carex flacca
Arnica montana
Scorzonera humilis
Schoenus nigricans
Potentilla erecta

Alm. Vibefedt *Pinguicula vulgaris*

Alpe-Vibefedt *Pinguicula alpina*

Vrietorn
Mose-Bjørnebrod
Skede-Star
Hirse-Star
Butblomstret Siv
Rød Hullæbe
Krybende Pil (med uldtotter)
Ridder-Gøgeurt
Alm. Slangetunge
Tørst

Rhamnus cathartica
Tofieldia calyculata
Carex hostiana
Carex panicea
Juncus subnodulosus
Epipactis atrorubens
Salix repens var. *repens*
Orchis militaris
Ophioglossum vulgatum
Frangula alnus

Krybende Pil (med uldtotter) *Salix repens* var. *repens*Fugleklo-Star *Carex ornithopoda*

Hvidgul Gøgeurt
Gåsepotentil
Eng-Nellikerod
Fugleklo-Star

Dactylorhiza incarnata var. *ochroleuca*
Argentina anserina
Geum rivale
Carex ornithopoda

Der blev ledt efter Hjertebladet Fliglæbe, men græsset var højt og vissent. Den var nok kvalt. Nogle gik tilbage til bussen og satte sig i skyggen. Andre var ude for at lede efter stranden. Men de fleste gik længere ind i myret, for at se så mange planter som muligt. Nede i den anden ende var der meget vådt. Her så vi

Alm. Slangetunge *Ophioglossum vulgatum*Ridder-Gøgeurt *Orchis militaris*

Bakke-Gøgelilje
Langbladet Soldug
Finger-Star
Sump-Hullæbe
Hedelyng
Liden Padderok
Hvas Avneknippe
Melet Kodriver
Krognæb-Star

Platanthera bifolia ssp. *bifolia*
Drosera anglica
Carex digitata
Epipactis palustris
Calluna vulgaris
Equisetum variegatum
Cladium mariscus
Primula farinosa
Carex lepidocarpa

Langbladet Soldug *Drosera anglica*

En larve på en gren, god kamuflering

Her røg Lenes ene ben i et hul, så hun stod i vand til knæet. Heldigvis kom støvlen med op. Hun var meget våd. Vi gik nu ad en skovsti rundt i området. Her blev der noteret flere nye ting.

Alm. Ene
Hjertegræs
Klit-Høgeurt
Tyttebær
Hede-Melbærris
Blodrød Storkenæb
Trenervet Snerre
Rederod

Juniperus communis
Briza media
Pilosella officinarum ssp. *peleteriana*
Vaccinium vitis-idaea
Arctostaphylos uva-ursi
Geranium sanguineum
Galium boreale
Neottia nidus-avis

Krognæb-Star *Carex lepidocarpa*Hårfrugtet Pimpinelle *Pimpinella peregrina*

På vejen tilbage til bussen, fandt Niels en meget interessant skærmbloomst

Hårfrugtet Pimpinelle
Nordlig Ørnebregne
Stivhåret Kalkkarse

Pimpinella peregrina
Pteridium aquilinum ssp. *latiusculum*
Arabis hirsuta var. *hirsuta*

Senere mødte vi Jan og Morgens i skarp trav. De skulle også hen og se vidunderet. Senere fik vi at vide af Jörgen Petersson, at man slet ikke vidste den fandtes på Gotland.

Der blev byttet om på frokost og aftensmad. Kl. 14 skulle vi spise varm mad på restaurant Hvitstjärna inde i Visby. Det lignede et stort folkekøkken, og maden var svensk husmanskost, hvor der altid hører saft og kaffe med.

Der slappes af efter maden

Efterlysning

Meny Hvitstjärna:

Fläskhare, som var svinekam med sovs og stegte kartofler eller
Fiskegratin med hollandaisesovs og provencalsk tomat pie.

Hertil var der salatbord foruden tyttebær, brød, smør, knækbrød og hytteost. Senere var der te og kaffe. Maden var udmærket. Da den var spist, og Tommy havde fået betalt regningen, kørte vi lidt udenfor byen.

Lokalitet 2 – Galgberget

Galgberget er det eneste kommunale naturreservat på Gotland. Det er et stort klippeområde med et flot udsyn over byen. Galgen består af en lav, cirkelformet stenmur fra hvilken tre sten søjler rejser sig. På søjlerne har der været placeret en overligger. Her blev forbryderne hængt op i reb og kroge. Man mener at den henrettelsesplads var i brug indtil 1845. Tidligere var der fri udsigt til bjerget fra Visby og fra havet, så alle kunne se de straffede. For foden af galgberget ses i græsset en stenlabyrint (en trojeborg).

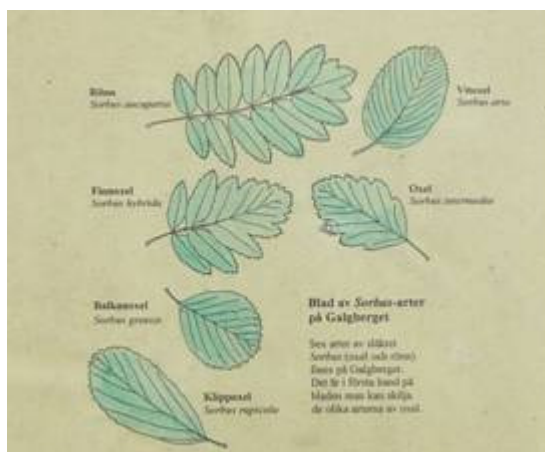
Her skulle vi gå en rundtur. Vi var dog mange, der ikke gik rundt, men frem og tilbage. Heroppe så vi 6 forskellige slags Røn. Godt vi gik sammen med nogle, der kunne vise os forskellen på disse arter.

Selje-Røn *Sorbus intermedia*, Balkan-Røn *Sorbus graeca*, Klippe-Røn *Sorbus rupicola*

Svalerod
Farve-Gåseurt
Knold-Ranunkel
Alm. Høgeurt
Humble-Sneglebælg
Ahorn
Stinkende Storkenæb
Stikkelsbær
Feber-Nellikerod
Alm. Hundegræs
Eng-Nellikerod
Hvid-Kløver

Vincetoxicum hirundinaria
Anthemis tinctoria
Ranunculus bulbosus
Hieracium sekt. *Vulgata*
Medicago lupulina
Aser pseudoplatanus
Geranium robertianum
Ribes uva-crispa
Geum urbanum
Dactylis glomerata
Geum rivale
Trifolium repens

Informationstavlen

Finsk Røn *Sorbus hybrida*

Bidende Ranunkel
Aksel-Røn
Klippe-Røn

Ranunculus acris ssp. *acris*
Sorbus aria
Sorbus rupicola

Selje-Røn
 Alm. Røn
 Balkan-Røn
 Hulsvøb
 Rød Dværgmispel
 Svaleurt
 Rams-Løg
 Håret Viol

Sorbus intermedia
Sorbus aucuparia
Sorbus graeca
Chaerophyllum temulum
Cotoneaster scandinavicus
Chelidonium majus
Allium ursinum
Viola hirta

Sanikel *Sanicula europaea*

Galgberget

Alm. Vorteroð
 Fjeld-Ribs
 Alm. Hvidtjørn
 Engriflet Tjørn
 Vild Løg
 Skov-Storkenæb
 Marts-Viol
 Blå Anemone
 Ask
 Skov-Æble
 Glat Hunde-Rose

Ranunculus ficaria ssp. *ficaria*
Ribes alpinum
Crataegus laevigata
Crataegus monogyna
Allium oleraceum
Geranium sylvaticum
Viola odorata
Hepatica nobilis
Fraxinus excelsior
Malus sylvestris
Rosa canina ssp. *canina*

Bakke-Soløje *Helianthemum nummularium* Alm. Kugleblomst *Globularia vulgaris* Tyndakset Gøgeurt *Orchis mascula*

Oppe på toppen var der tørt og stenet med spredte træer og buske i sprækker og i klippen. Det var absolut ikke et nemt terræn at gå i. Niels fandt en plante, han ikke havde set før.

Blånende Pimpinelle
Blød Hejre
Stor Knopurt
Gul reseda
Bidende Stenurt
Småkronet Gedeskæg
Farve-Mysike

Pimpinella saxifraga ssp. nigra
Bromus hordeaceus ssp. hordeaceus
Centaurea scabiosa
Reseda lutea
Sedum acre
Tragopogon pratensis ssp. minor
Asperula tinctoria

Dagmar fotograferer Akeleje *Aquilegia vulgaris*

Plettet Kongepen
Nikkende Limurt
Alm. Guldhavre
Aks-Ærenpris
Finsk Røn
Slangeurt
Nikkende Kobjælde
Blodstillende Bibernelle
Fåre-Svingel

Hypochoeris maculata
Silene nutans
Trisetum flavescens
Veronica spicata
Sorbus hybrida
Bistorta officinalis
Pulsatilla pratensis
Sanguisorba minor ssp. minor
Festuca ovina

Her var meget klippefyldt, så det var ikke nemt at finde det rigtige sted, hvor vi kunne komme videre. Anette, Peter W, Anne og Lene prøvede, men de vendte om, da de hele tiden kom ud til en stejl klippekant.

Vi var alle tilbage ved bussen til den aftalte tid. Nogle var kommet noget før og nød en kold øl fra Tommys lager. Vi skulle lige tilbage til havnehotellet. Ole, Peter og Niels skulle have et kort møde med Jörgen Petersson. Han ville desuden medbringe de bøger om Gotlands Flora og Gotlands orkideer, som mange have bestilt hjemmefra.

Nu kørte vi igen udenfor byen. Vi kørte til Lummalundagrotten. Det var her, vi skulle have vores aftensmad, som var Tommys kolde bord.

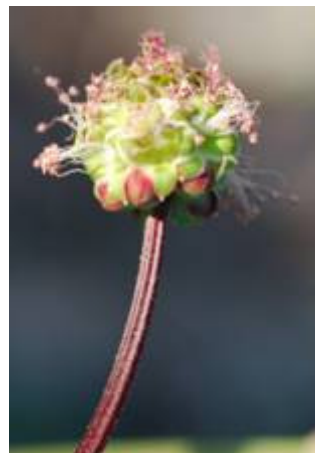
Lokalitet 3 – Lummalundagrotten.

I Lummalundagrotterne er gange, sale og drypsten skabt af underjordiske vandstrømme. Grotterne strækker sig næsten 4 km ind i bjerget. Kun de yderste grotter er åbne for turister. Det er muligt at komme på en grottesafari med særligt uddannede guider. I "Silurium" forklares geologien og naturen omkring grotterne.

Lummalunda grotterne var lukkede. Vi gik en lille rundtur, mens Tommy stillede maden frem. Vi var der for tidligt på året til at se Horndrager. Der var ikke engang en lille ansats, men vi fandt da flere andre spændende ting. Især da vi gik ned til vandet. Her var rigtig dejligt og stadig lunt.

Sand-Gipsurt *Gypsophila fastigiata*

Blodstillende Bibernelle *Sanguisorba minor*

Eng-Nellikerod
Alm. Gærde-Vikke
Marts-Viol
Draphavre
Skov-Storkenæb
Alm. Rundbælg
Småkronet Gedeskæg
Orientalisk Takkeklap

Geum rivale
Vicia sepium var. *sepium*
Viola odorata
Arrhenatherum elatius
Geranium sylvaticum
Anthyllis vulneraria ssp. *carpatica*
Tragopogon pratensis ssp. *minor*
Bunias orientalis

Sort Rævehale *Alopecurus arundinaceus*

Nordisk Spidsbælg *Oxytropis campestris*

Blå Anemone
Vår-Potentil
Smalbladet Vikke
Nikkende Kobjælde
Rams-Løg
Plettet Kongepen
Alm. Kællingetand
Hulkravet Kodriver
Nordisk Spidsbælg
Blodstillende Bibernelle
Bakketidsel
Finger-Star
Nikkende Flitteraks
Nikkende Limurt
Stor Knopurt
Blågrøn Kogleaks
Strand-Kogleaks
Strandasters

Hepatica nobilis
Potentilla tabernaemontani
Vicia angustifolia
Pulsatilla pratensis
Allium ursinum
Hypochoeris maculata
Lotus corniculatus
Primula veris
Oxytropis campestris ssp. *campestris*
Sanguisorba minor ssp. *minor*
Carlina vulgaris
Carex digitata
Melica nutans
Silene nutans
Centaurea scabiosa
Schoenoplectus tabernaemontani
Bolboschoenus maritimus
Tripolium vulgare

Mens vi var væk havde Tommy dækket op med rugbrød og franskbrød og specielt brød til en med gluten allergi. Der var karry sild og kapers, spegepølse rullepølse, leverpostej, paté, rødbeder, agurker også syltede, tomater, bananer, ost og Nutella. Tommy gik rundt med snapseflasken, og vi kunne købe øl, vand, sodavand, hvor alt kostede 10 kr. stk. Det var en dejlig aften.

Der var en masse vejsten langs med parkeringspladsen, som vi kunne sidde på. Her var rigtig hyggeligt at sidde. Der var den smukkeste solnedgang, da vi kom tilbage til Visby. Det havde været en skøn dag.

Aftensmad på parkeingspladsen

Mandag den 6. juni

Vi stod igen op kl. 6³⁰ og gik over for at spise morgenmad på samme tid. Da vi havde siddet der lidt, kom Niels og satte sig hen ved os. Han ville gerne have, at Dagmar og Lene skulle vise vejen ud til Frueskoen og måske vejen til parkeringspladsen. Vi fortalte, at Bente havde været der 2 gange sidste år, men at vi selvfølgelig gerne ville hjælpe.

Vi kørte kl. 9 og var ude og hente resten af flokken. Så blev kursen sat mod Kallgatburg. Tommy kunne selvfølgelig nemt finde derud uden problemer, selv om kridtstøvet hvirvlede om bussen på det sidste stykke vej. Da vi kom ud af bussen, var der en folder til næsten alle.

Lokalitet 4 - Kallgatburg

Kallgatburg er et 120 hektar stort reservat. Det er et meget stort område med taks, som er et af de største i Sverige. Der er anlagt en natursti på 2.5 km gennem området, som afgræsses om sommeren. Om vinteren og foråret er her meget vådt, men knastørt om sommeren. Området består af to meget forskellige jordbundsforhold, mod vest ligger Hejnum Haller, som er et område med ren kalksten, der er fuld af sprækker, som hurtigt dræner vandet væk. I øst ligger Hejnum kallgate, som er en del af et stort mergelstensområde, som derimod er meget tæt, derfor bliver vandet stående her meget længe. Der er en sti med 14 afmærkede stationer. I en folder over området bliver der beskrevet, hvad man især skal lægge mærke til ved de forskellige mærker, se vedlagte folder.

Det blev besluttet, at vi ville gå her til klokken 14, hvorefter der ville være frokost. Bente og Lene skulle føre os ud til Fruesko-stedet i rask trav. Ikke noget med at botanisere undervej. Det blev næsten overholdt, men det var svært, for her stod mange skønne ting. Vi gik over flere stenter, som var meget fine. Da vi kom ud til det sted, hvor man går væk fra den afmærkede rute og ud mod skoene, blev Bente og ventede på at alle så, at vi var drejet fra den afmærkede ruten.

Fruesko *Cypripedium calceolus*

Der var stor begejstring fra alle, da de så alle de flotte Fruesko. De stod så smukt. Her gik vi længe rundt.

Fruesko, der var over 300 i blomst

Cypripedium calceolus

Liljekonval
Ægbladet Fliglæbe
Bøg
Alm. Ene

Convallaria majalis
Neottia ovata
Fagus sylvatica
Juniperus communis

Ægbladet Fliglæbe *Neottia ovata*

Langakset Trådspore *Gymnadenia conopsea* var. *conopsea*

Vi begyndte efterhånden at sive tilbage i forskellige små grupper. Nu var der dømt fri leg. Vi var flere, der også var et smut over på den anden side af hegnet. Her så vi

Blodpletet Gøgeurt

Flueblomst

Kattfod

Flueblomst
Lav Skorsoner
Blågrøn Star
Tyndakset Gøgeurt
Melet Kodriver

Ophrys insectifera
Scorzonera humilis
Carex flacca
Orchis mascula
Primula farinosa

Kalk-Blåaks
Skede-Star
Hirse-Star
Kattefod

Sesleria caerulea
Carex hostiana
Carex panicea
Antennaria dioica

Dagmar og Lene gik sammen med Peter W, Anette, Jon, Steffen og Lisbeth. På tilbage vejen mødte vi andre danske botanikere, bl.a. fra orkide-klubben. De havde ikke ventet at finde os her. Efter vores plan skulle vi jo have været her om søndagen. Nu gik snakken, om hvad man havde set, og hvor man havde været. Vi så rigtig meget på tilbage vejen.

Traunsteiners Gøgeurt

Lav Skorsoner

Alvar-Løg

Mose-Bjørnebrod
Alm. Vibefedt
Traunsteiners Gøgeurt
Rust-Skæne
Sump-Hullæbe
Blodplettet Gøgeurt
Kantbælg
Pile-Alant
Hvas Avneknippe
Strandbo
Rust x Sort Skæne
Sort Skæne
Glanskapslet Siv
Alvar-Løg
Fugleklo-Star
Blød Filt-Rose
Alm. Mælkeurt
Bakke-Gøgelilje
Bakkegøgeurt
Kødfarvet Gøgeurt
Lancetbladet Høgeurt
Sværd-Skovlilje

Tofieldia calyculata
Pinguicula vulgaris
Dactylorhiza majalis ssp. *lapponica*
Schoenus ferrugineus
Epipactis palustris
Dactylorhiza incarnata var. *cruenta*
Tetragonolobus maritimus
Inula salicina
Cladium mariscus
Plantago uniflora
Schoenus ferrugineus x *S. nigricans*
Schoenus nigricans
Juncus articulatus
Allium schoenoprasum var. *alvarense*
Carex ornithopoda
Rosa villosa ssp. *mollis*
Polygala vulgaris
Platanthera bifolia ssp. *bifolia*
Neotinea ustulata
Dactylorhiza incarnata var. *incarnata*
Pilosella lactucella
Cephalanthera longifolia

Sværd-Skovlilje

Bakke-Gøgelilje

Tyndakset Gøgeurt

Kødfarvet Gøgeurt

Alm. Kugleblomst
Hede-Melbærris
Skov-Storkenæb
Rød Dværgmispel
Knoldet Mjødurt
Tyttebær
Heksekoste oppe i et træ

Globularia vulgaris
Arctostaphylos uva-ursi
Geranium sylvaticum
Cotoneaster scandinavicus
Filipendula vulgaris
Vaccinium vitis-idaea

Pludselig mødte vi Niels + ca. 10 andre, som kom tilbage. De skulle også se Flueblomsten og Sværd-Skovliljen. Da vi ikke lige helt præcis kunne forklare Niels, hvor det var de stod. Gik Peter W med tilbage. Vi andre fortsatte rundturen.

Heksekoste

Filtet Star

Bonsai

Svalehale

Papilio machaon

Tyndakset Gøgeurt (albino)
Filtet Star
Skov-Gøgeurt
Nikkende Flitteraks

Orchis mascula
Carex tomentosa
Dactylorhiza maculata ssp. *fuchsia*
Melica nutans

Alpe-Vibefedt
Kantet Konval
Blå Anemone
Hvid Anemone

Pinguicula alpina
Polygonatum odoratum
Hepatica nobilis
Anemone nemorosa

Vi gik over en stente og ud på plankerne. Her gik vi gennem et stort åbent område, som stod under vand om vinteren. Ind imellem var der små partier med træer, buske og skygge. Her fik vi jord under fødderne. De steder var der mere frodigt. Det var nu et fantastisk smukt landskab. Vi var kun lige tilbage til kl. 14. Der var flere ting, der skulle fotograferes og noteres undervejs.

Smalbladet Kæruld

Bredbladet Kæruld

Mose-Bjørnebrod

Alm. Berberis
Kvalkved
Alm. Kohvede
Eng-Kabbeleje
Kødfarvet Gøgeurt
Læge-Kvæsur
Bitter Mælkeurt
Smalbladet Kæruld
Bredbladet Kæruld
Tormentil
Eng-Nellikerod
Alm. Fruebær
Langbladet Soldug
Hedelyng
Trenervet Snerre
Bakke-Søløje
Smalbladet Klokke
Vellugtende Gulaks
Alm. Rundbælg

Berberis vulgaris
Viburnum opulus
Melampyrum pratense
Caltha palustris ssp. *palustris*
Dactylorhiza incarnata var. *incarnata*
Sanguisorba officinalis
Polygala amarella
Eriophorum angustifolium
Eriophorum latifolium
Potentilla erecta
Geum rivale
Rubus saxatilis
Drosera anglica
Calluna vulgaris
Galium boreale
Helianthemum nummularium ssp. *obscurum*
Campanula persicifolia
Anthoxanthum odoratum
Anthyllis vulneraria ssp. *carpatia*

Over en stente igen og ind på skovstier

Tjærenellike
Kommen

Viscaria vulgaris
Carum carvi

Anettes fund men hvilket dyr!

Kommen

Filtet Soløje
Skov-Løg
Farve-Mysike
Fåre-Svingel
Svalerod
Brudurt

Helianthemum nummularium ssp. *nummularium*
Allium scorodoprasum
Asperula tinctoria
Festuca ovina
Vincetoxicum hirundinaria
Herniaria glabra

Her sad allerede mange og spiste rundt omkring, hvor de kunne finde lidt skygge. Det var igen et flot bord Tommy stillede op med. Dertil kolde øl, vand og snaps. Det kunne man godt bruge efter denne flotte, men meget varme tur. Vi nød den gode mad, siddende spredt mellem træer og buske. For fødderne af os stod der Vild Hør. Jan kom med Gotlandsk Høgeurt

Der arbejdes

Der slappes af

Vild Hør
Gotlandsk Kvast-Høgeurt

Linum catharticum
Pilosella cymosa ssp. *gottlandica* var. *gottlandica*

Vi kørte derfra ca. kl. 15. Næste mål var Bälsalvret. På den meget korte køretur havde Tommy lavet kaffe.

Lokalitet 5 - Bälsalvret

Dele af Bälsalvret indgår sammen med de marker som ligger nord for området i Natura 2000-området Hejnum Kallgate. Her bliver vandet stående længe efter heftig regn. Om vinteren fryser og tør det øverste af marken. Selv træernes rødder fryser, og de har derfor svært ved at få ordentlig fæste. Om sommeren tørrer jorden ud og blive til en støvmark som ligner en ørkentilstand. Disse ekstreme omvekslende forhold gør, at kun få vækster kan tilpasse sig dette sted. Vegetationen bliver derfor sparsom i de åbne områder.

Ridder-Gøgeurt *Orchis militaris*

Flueblomst *Ophrys insectifera*

Her kunne vi være til 16⁵⁵. Tommy kunne ikke holde her på landevejen, men ville komme tilbage og hente os. Mange satte sig ind i skyggen med en kop kaffe, inden de gik på jagt efter nye opdagelser ude på alvaret. Nogle forblev i skyggen. Her var meget varmt, der var ikke en sky på himlen, men der kom dog en kølig brise. På grøftekanten lige ved indgangen til Alvaret stod flere eksemplarer af

Ridder-Gøgeurt
Svalerod

Orchis militaris
Vincetoxicum hirundinaria

Her var rigtig mange Flueblomster og næsten tæpper af både Blågrøn Star og Slam Star.

Slam-Star *Carex viridula* var *bergrothii*

Hedepletvinge. *Euphydryas aurinia*

Alvar-Løg
 Alm. Vibefedt
 Blågrøn Star
 Hirse-Star
 Filtet Star
 Slam-Star

Allium schoenoprasum var *alvarense*
Pinguicula vulgaris
Carex flacca
Carex panicea
Carex tomentosa
Carex viridula var *bergrothii*

Langsporet Gøgelilje

Nu skal der fotograferes

Blodpletet Gøgeurt

Farve-Mysike
 Flueblomst
 Blodpletet Gøgeurt
 Langakset Trådspore
 Liljekonval
 Kødfarvet Gøgeurt
 Pile-Alant
 Ægbladet Fliglæbe
 Læge-Kvæsur
 Langsporet Gøgelilje

Asperula tinctoria
Ophrys insectifera
Dactylorhiza incarnata var. *cruenta*
Gymnadenia conopsea var. *conopsea*
Convallaria majalis
Dactylorhiza incarnata var. *incarnata*
Inula salicina
Neottia ovata
Sanguisorba officinalis
Platanthera bifolia ssp. *latiflora*

Vi så også flere sommerfugle, bl.a.

Sortåret hvidvinge.
 Hedepletvinge.

Aporia crataegi
Euphydryas aurinia

Næsten alle skulle lige handle drikkevarer med Tommy, da vi kom tilbage til bussen. Det havde været mere end varmt. Nu gik turen hjemad mod Visby. Mange blev sat af ved den midterste byport. De skulle i System Bolaget og gik derfra til hotellet.

Dagmar og jeg kørte med til hotellet. Nu skulle det være rart med et bad. Vi satte os dog først sammen med Niels og Ole og nød et glas rødvin og en lille snak. Men vi nåede da at komme i bad inden middagen. Det var skønt at få skyllet støv og sved af.

Aftensmaden bestod af stegt svinekød med kartoffelmos i top og sovs med grønpeber. Desserten var kogt pærer med Salmebærsovs og syntetisk flødeskum. Vi delte en flaske rødvin med Kirsten, Erik og Søren og drak masser af vand.

Om aftenen var der intet planlagt. Dagmar og Lene gik ind til byen for at gense huset og kvarteret, de boede i, da de var her i 2005

Akeleje
 Orientalsk Takkeklap
 Alm. Hundegræs
 Snebær
 Hvid Reseda

Aquilegia vulgaris
Bunias orientalis
Dactylis glomerata
Symphoricarpos albus
Reseda alba

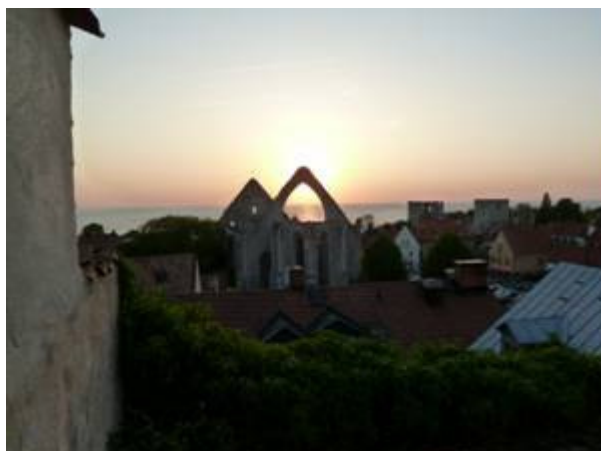
En af byportene

Torngränd 13

Kornblomst (have)
 Vild Kørvel
 Selje-Røn
 Alm. Guldregn
 Slangehoved
 Alm. Hestekastanje
 Rundbladet Katost
 Gul Lærkespore

Centaurea cyanus
Anthriscus sylvestris
Sorbus intermedia
Laburnum anagyroides
Echium vulgare
Aesculus hippocastanum
Malva neglecta
Pseudofumaria lutea

Solnedgang over Sankt Katarina kirkeruinen

Korea Kornel *Cornus kousa*

Vi gik ind gennem Skansporten og ad små og store gader og hilste på huset i Torngränd 13. Vi gik derefter hen for at se den blomstrende Korea Kornel. Fra udsigtsstedet nød vi udsigten over byen og den flotte solnedgang over Sankt Katarina kirkeruinen. Vi gik videre ad de kendte gader.

Vedvarende Måneskulpe
Korea Kornel
Rød Sporebaldrian
Vedbend Torskemund
Lodret og Vandret Dværgmispel

Lunaria rediviva
Cornus kousa
Centranthus ruber
Cymbalaria muralis
Cotoneaster horizontalis

Sankt Hans Gatan

Fra Sankt Hans og Sankt Per ruin

Vi gik ned ad trappen, der hedder Övre Finngränd, og over Stora Torget og videre ad flere gader, via Rådhusplan. Vi så på ruinerne af kirkerne Sankt Hans og Sankt Per og gik derefter langs havnen hjem til hotellet.

Sjagger

Turdus pilaris

Figurer ved Rådhuset

Ved hotellet sad Niels, Bodil, Anette, Peter W, Ole og Tommy. Der slog vi os lidt ned, inden vi gik over på værelset. Det havde været en dejlig men varm dag med en masse indtryk.

Om natten var det tordenvejr.

Tirsdag den 7. juni

Det havde været tordenvejr omkring kl. 01, men det havde Lene ikke hørt. Der havde også været nogle korte kraftige byger. Vejret var igen med strålende solskin, og det holdt sig hele dagen.

Mens vi sad og spiste morgenmad, så vi lige Birte komme løbende ude fra hytterne. Hun skulle så løbe tilbage og være klar, når vi kom og hentede hytte og camping folket. Men det nåede hun i fin stil.

Nu kørte vi sydpå mod Hoburgen og var dernede lidt i 11. Det var en lang, men meget flot tur.

Lokalitet 6 - Hoburgen

Her kunne vi gå rundt til kl. 13, hvor det var planen, at der ville blive serveret frokost. Det blæste temmelig kraftigt herude. Men det gjorde det behageligt at gå rundt. Det føltes knap så varmt, men så meget mere vanskeligt at fotografere blomster.

Klinten ved Hoburgen på sydspidsen når en højde på 35 m. En rauke foran klinten kaldes Hoburgsgubben. Med lidt god vilje kan man godt få den til at ligne en gammel gubbe. Der er knyttet flere sagn til figuren, bl.a. kan man i nærheden finde hans "spisestue, soveværelse og skatkammer", som er grotter. De yngste bjergarter, som findes på Gotland, er den hårde kalksten, som dannede klinterne nede ved Hoburgen. De kaldes for Hoburgmarmor. Kalkstenene er rødlige og er næsten alene dannet af fossiler fra de søliljer, som for 400 millioner år siden levede her på revet. Området er samtidig Gotland bedste trækfugle lokalitet.

Stranden

Hoburgsgubben

Vi var først en gruppe, der gik nede ved stranden og på det første lille stykke med sten. Her blev der noteret en del

Brudurt
Tormentil
Svalerod
Bredbladet Timian
Alm. Slangehoved

Herniaria glabra
Potentilla erecta
Vincetoxicum hirundinaria
Thymus pulegioides
Echium vulgare

Rundbælg

Kantbælg

Alm. Slangehoved

Vild Kørvel
Nikkende Limurt
River
Eng-Havre
Lav Ranunkel
Lancet-Vejbred
Gul Snerre
Sølv-Potentil
Sandmælkebøtte
Feber-Nellikerod
Blød Hejre
Alm. Hvidtjørn
Alm. Hundegræs

Anthriscus sylvestris
Silene nutans
Asperugo procumbens
Helictotrichon pratensis
Ranunculus repens
Plantago lanceolata
Galium verum ssp. *verum*
Potentilla argentea
Taraxacum section *Erythosperma*
Geum urbanum
Bromus hordeaceus ssp. *hordeaceus*
Crataegus laevigata
Dactylis glomerata

Langbladet Vortemælk

Nikkende Limurt

Draphavre
Filtet Soløje
Langbladet Vortemælk
Horse-Tidse

Arrhenatherum elatius
Helianthemum nummularium ssp. *nummularium*
Euphorbia esula
Cirsium vulgare

Der var mange kaninhuller, og man kunne høre Nattergalen

Nattergal

Lucinia lucinia

Strand-Limurt

Silene uniflora ssp. uniflora

Gederams

Epilobium angustifolium

Rød Svingel

Festuca rubra ssp. rubra

Tusindfryd

Bellis perennis

Knoldet Mjødurt

Filipendula vulgaris

Kattefod

Antennaria dioica

Enårig Rapgræs

Poa annua

Blågrøn Star

Carex flacca

Vi blev dog hurtigt spredt for alle vinde. Senere gik Lene lidt ud mod spidsen. Her mødte hun Rudy. Han fortalte, at der var bregner oppe i en grotte højt oppe. Lene vendte om og kravlede derop. Hun fik hurtigt følgeskab med Peter G. Det var en spændende grotte, hvor de fandt

Murrude *Asplenium ruta-muraria*Rundfinnet Radeløv *Asplenium trichomanes*

Blå Anemone

Hepatica nobilis

Rundfinnet Radeløv

Asplenium trichomanes

Murrude

Asplenium ruta-murariaGotlands-Lærkespore *Corydalis gotlandica*River *Asperugo procumbens*

Nu opdagede Peter G i bunden af grotten nogle blade fra Lærspore. Vi tog en lille prøve med. Det viste sig senere at være Gotlands-Lærkespore *Corydalis gotlandica*

Den er kun kendt her fra Gotland. Nedturen var lidt vanskelig, men det lykkedes heldigvis uden at skride og uden brækkede lemmer. Lene gik rundt oppe over Hoburger klippen, hvor hun så nogle spændende larver, der var på vej ud af deres sæk. Nu mødte hun Dorthe, som fortalte, at hun havde set Grønlig Bjørneklo og andre spændende ting. Dorthe gik med tilbageviste sine fund. Det var super.

Larver i og udenpå sæk

Grønblomstret Bjørneklo *Heracleum sphondylium* ssp. *sibiricum*

Selje-Røn

Grønblomstret Bjørneklo

Småkronet Gedeskæg

Bidende Stenurt

Ager Kohvede

Alm. Hjertekarse

Hjertebladet Pengeurt

Læge-Jordrøg

Tandfri Vårsalat

Vår-Adonis (i frø)

Dværg-Viol

Sorbus intermedia

Heracleum sphondylium ssp. *sibiricum*

Tragopogon pratensis ssp. *minor*

Sedum acre

Melampyrum arvense

Cardaria draba ssp. *draba*

Thlaspi perfoliatum

Fumaria officinalis

Valerianella locusta

Adonis vernalis

Viola pumila

Ager Kohvede

Alm. Hjertekarse

Hjertebladet Pengeurt

På vejen tilbage hørte Dorthe og Lene en meget speciel lyd som. Det var unger af Sjagger som fløj rundt i træerne

Sjagger

Turdus pilaris

Lige da klokken var ved at være 13, var vi tæt ved bussen. Her så Lene, at cafeteriaet solgte postkort og mange andre spændende ting. Hun fik hurtigt købt sine kort og frimærker. Men opdagede at der ikke var dækket op til frokost, som det var aftalt. Vi havde fået at vide, at der var frokost fra kl. 13, og at vi skulle køre videre kl. 13⁴⁵. Frokosten her på dette sted var blevet opgivet på grund af blæsten. Nu var det med at få fart på. Hun var dog ikke den sidste, der manglede stadig 4. Jan kom som den sidste 13²⁰. Nu skulle vi til Muskmyr. Her blæste det nu også en hel del. Her holdt en bus fra Vipperød. Det var Vestsjællands naturhistoriske forening, som også var på Gotlandstur. Det var en kombineret fugle- og botaniktur.

Lokalitet 7 - Muskmyr

Muskmyr – Det er et af de største vandrige områder på Storsudret. Her kan man finde et område dækket af Hvas Avneknippe, men også med klart vand. På strandengen nord for myren er der mange orkideer. Udløbet fra Muskmyr er temmelig speciel. Strømmen flyder mod nord, men kort efter den har passeret hovedvejen, forsvinder den ind i et hul i klippen. Dette blev dannet, da kulsyren i regnvandet opløste limstens-væggene i en hule, som derved blev forstørret. Vandet strømmer videre i de kanaler, der er dannet i undergrunden. Syd for myren breder Gotlands største alvar sig med en skøn og særegen vegetation. Der findes også et fugletårn tæt ved parkeringspladsen.

Vi gik lidt ind på Myren til fugletårnet, mens Tommy lavede frokosten klar. Her var der også spændende ting

Smalbladet Kæruld

Bakkegøgeurt

Kantbælg

Rød-Kløver
Tyndakset Gøgeurt
Blågrøn Star
Eng-Nellikerod
Nyrebladet Ranunkel
Bakkegøgeurt
Løvefod
Bakketidsel

Trifolium pratense
Orchis mascula
Carex flacca
Geum rivale
Ranunculus auricomus
Neotinea ustulata
Alchemilla sp.
Carlina vulgaris

Kantbælg
 Alm. Mælkeurt
 Melet Kodriver
 Smalbladet Kæruld

Tetragonolobus maritimus
Polygala vulgaris
Primula farinosa
Eriophorum angustifolium

Her på parkeringspladsen kunne Tommy dække frokostbordet i læ af bussen, som han plejede. Vi satte os i læ af muren, og solen skinnede. Det var meget bedre, end det ville have været ved Hoburgen. Bagefter begyndte nogle af os at gå en rundtur. Først gik vi på nogle planker, selvom der nu ikke var vådt på dette tidspunkt. Der blev noteret lidt.

Hvidgul Gøgeurt
 Hirse-Star
 Skede-Star
 Tråd-Star
 Blodplettet Gøgeurt
 Alm. Vibefedt

Dactylorhiza incarnata var. *ochroleuca*
Carex panicea
Carex hostiana
Carex lasiocarpa
Dactylorhiza incarnata var. *cruenta*
Pinguicula vulgaris

Hvidgul Gøgeurt

Blodplettet Gøgeurt

Ridder-Gøgeurt

Flueblomst
 Hvas Avneknippe
 Rust-Skæne
 Eng-Klaseskærm
 Svalerod
 Kær-Snerre
 Tormentil
 Alm. Slangetunge
 Korbær
 Kalk-Blåaks
 Lancetbladet Høgeurt
 Blå Anemone
 Kantet Konval
 Kvalkved
 Hvid Okseøje

Ophrys insectifera
Cladium mariscus
Schoenus ferrugineus
Oenanthe lachenalii
Vincetoxicum hirundinaria
Galium palustre ssp. *palustre*
Potentilla erecta
Ophioglossum vulgatum
Rubus caesius
Sesleria caerulea
Pilosella lactucella
Hepatica nobilis
Polygonatum odoratum
Viburnum opulus
Leucanthemum vulgare

Hvad mon de finder

Kær-Snerre *Galium palustre* ssp. *palustre*

Senere kom vi ind på et alvar. Her var meget tørt. Vi var nu ikke så mange tilbage, måske 15, der gik hele turen rundt. Her så vi bl.a.

Skov-Fyr
 Draphavre
 Langsporet Gøgelilje
 Alvar-Løg
 Ølands-Soløje
 Bakke-Soløje
 Top-Mælkeurt
 Sanikel
 Storblomstret Brunelle
 Mangeblomstret Frytle

Pinus sylvestris
Arrhenatherum elatius
Platanthera bifolia ssp. *latiflora*
Allium schoenoprasum var. *alvarense*
Helianthemum oelandicum var. *oelandicum*
Helianthemum nummularium ssp. *obscurum*
Polygala comosa
Sanicula europaea
Prunella grandiflora
Luzula multiflora ssp. *multiflora*

En meget flot natur

Svalehale
 Gøg
 Traner

Papilio machaon
Cuculus camonius
Grus grus

På den sidste del af turen var der ikke så meget nyt, men her var utroligt flot at gå. Vi var tilbage til tiden kl. 16. Nu kørte vi nordpå, mens Tommy satte kaffen over. Vi gjorde holdt på en plads foran nogle store lagerbygninger. Tommy havde valgt et "botanisk frit område", men det kom nu ikke til at holde stik. Lene fik noteret 35 arter og her imellem

Lokalitet C – Kaffestop

Sværd-Skovlilje *Cephalanthera longifolia*

Tagrør
Gul Iris
Landevejs-Poppel
Enårig Rapgræs
Ager Kohvede
Fjeld-Rapgræs
Sværd-Skovlilje
Eng-Rapgræs
Ager-Padderok
Alm. Rapgræs
Alm. Fruebær
Kvalkved
Storbladet Lind
Selje-Røn
Stilk-Eg
Vejmælkebøtte

Phragmites australis
Iris pseudacorus
Populus xcanadensis
Poa annua
Melampyrum arvense
Poa alpina
Cephalanthera longifolia
Poa pratensis
Equisetum arvense
Poa trivialis
Rubus saxatilis
Viburnum opulus
Tilia platyphyllos
Sorbus intermedia
Quercus robur
Taraxacum sektion *Ruderalia*

Skov Blåfugl

Celastrina argiolus

Nu kørte vi til Hamn hotellet. Hyttefolkene måtte daske lidt rundt, indtil vi skulle spise. Vi andre nåede lige et hurtigt bad.

På bordet stod der noget dejligt knæk/fladbrød, og dertil var der friskost. Middagen bestod først af aspargessuppe og hovedretten var krebinet med salat og en slags kogte revne kartofler. De smagte lidt af mos. Vi fik også ærter og tyttebær som tilbehør. Vi troede ikke, vi kunne nå at få te og kaffe, inden vi skulle på aftentur med Jörgen Petersson, men det lykkedes lige. På hotellet havde de sat tempoet gevaldigt op.

Lokalitet 8 – Kungsladugårdshällerna. Aftenvandring med Jörgen Petersson

Kungsladugårdshällerna – Det har været øvelsesområde for militæret indtil 2005. Her findes skov og alvar, enge og klinte. Det er et område med en meget stor artsdiversitet. Det er nu blevet fredet. Der er nu planer om at omdanne det gamle militære område til en økologisk by. I de gamle lader skal der indrettes café og udstillinger. Men det er planen at bevare de gamle bygninger og landskabet så langt som muligt.

Vi bliver budt velkommen

Vi blev kørt op til Kungsladugårdshällerna. Der var to yngre svenske botanikere med og en dansk udvekslings student, som skulle være her i en 3-4 ugers tid. Jörgen beklagede, at alt var så tørt. Nu gik det ellers derud af. Der var meget han skulle vise os. Mange af de ting han viste frem, var små tørre ting. Vi var mange, der skulle se, så flere fik desværre meget lidt ud af hans anstrengelser. Når man nåede frem, hørte man kun det sidste. Det var svært at nå med, at se og høre, notere og tage billeder. Hele klintkysten var fin, mens solen var på vej nedad.

Opret Hejre *Bromopsis erecta*

Seksradet Stenurt *Sedum sexangulare*

Bakketidsel
Blodstillende Bibernelle
Brudurt
Salomons Lysestage

Carlina vulgaris
Sanguisorba minor ssp. *minor*
Herniaria glabra
Lepidium campestre

Tyndakset Gøgeurt
 Alm. Kugleblomst
 Selje-Røn
 Alvar-Dværgmispel
 Havrerod (vissen)
 Knopnellike

Orchis mascula
Globularia vulgaris
Sorbus intermedia
Cotoneaster canescens
Tragopogon porrifolius
Petrorhagia prolifera

Vi fik også set den Gotlandske Soløje, men den gjorde nu ikke meget væsen af sig her om aftenen. Senere så vi et super flot billede Peter Günter havde taget på det samme sted en tidlig morgen før morgenmaden.

Gotlands-Soløje *Fumana procumbens* Om aftenen og taget en tidlig morgen på samme sted

Bidende Stenurt
 Hvid Stenurt
 Alm. Slangehoved
 Blodrød Storkenæb
 Gotlands-Høgeskæg
 Langgriftlet Frytle
 Voldtimian

Sedum acre
Sedum album
Echium vulgare
Geranium sanguineum
Crepis tectorum ssp. *glabrescens*
Luzula multiflora ssp. *divulgata*
Satureja acinos

Foldfrø *Laserpitium latifolium* Farve-Gåseurt *Anthemis tinctoria* Forskelligbladet Karse *Lepidium heterophyllum*

Sand-Lucerne
 Rød Dvärgmispel
 Gotlands-Soløje
 Grenet Edderkopurt
 Nikkende Flitteraks
 Nikkende Kobjælde
 Knoldet Mjødurt
 Klippe-Røn
 Sten-Bynke

Medicago sativa ssp. *xvaria*
Cotoneaster scandinavicus
Fumana procumbens
Anthericum ramosum
Melica nutans
Pulsatilla pratensis
Filipendula vulgaris
Sorbus rupicola
Artemisia rupestris

Ringspinder *Malacosoma neustria*

Et flot terræn

Vi så også en rigtig flot Apollo. På vejen tilbage til bussen langs med vandet så vi edderfugle med ællinger i en "børnehave".

Grå Potentil
 Kattefod
 Finger-Star
 Udspærret Dvärgbunke

Potentilla acaulis
Antennaria dioica
Carex digitata
Aira caryophylla

Solnedgang

Edderugle

Korn-Valmue
 Forskelligbladet Karse

Papaver rhoeas
Lepidium heterophyllum

Alm.Hvidtjørn
Gul reseda
Nikkende Limurt
Grådodder

Crataegus laevigata
Reseda lutea
Silene nutans
Alyssum alyssoides

Så gik det ellers i rask trav, til vi kom til en parkeringsplads ved en Campingplads, hvor Tommy holdt parkeret. Her havde Tommy Lumumbaen parat. Det vakte jubel og snakken gik livligt. Lumumbaen smagte rigtig godt, men her var lidt vel mange generende myg.

Nu blev hyttefolk og campister kørt hjem, mens vi andre gik tilbage til hotellet i solens sidste stråler. Der var nu ikke så langt. På turen tilbage fortalte Niels Jörgen Petersson, at vi havde set Hårfrugtet Pimpinelle. Den mente han ikke fandtes på Gotland eller i det hele taget i Sverige. Derfor gik Niels lige op og viste ham, hvor den også stod. Det var oppe på bakken ikke langt fra hotellet.

Aften-Pragtstjerne
Rød Sporebaldrian
Hvid Snerre
Finsk Røn
Hårfrugtet Pimpinelle

Silene latifolia ssp. *alba*
Centranthus ruber
Galium mollugo
Sorbus hybrida
Pimpinella peregrina

Oppe på skrænten stod møllerne i den nedgående sol, det var smukt.

Mølle i nedgående sol

Vi gik ind på værelset og fik vasket myggebalsammen af, skrevet i dagbogen om dagen hændelser, og så var der eller dømt godnat.

Onsdag den 8. juni

Efter morgenmaden skulle vi køre kl. 9¹⁵. Det var et kvarter senere end planlagt, da Tommy var kommet lidt for sent hjem, efter at hyttefolket var kørt tilbage. Vi kørte ud efter de andre, som ikke havde hørt, at det blev lidt senere afhentning end normalt. De havde virkelig spejdet efter bussen. Nu kørte vi nordpå. Vi skulle til Fårö. Undervejs kom Peter W. med den glædelige nyhed, at turkassen betalte Lumumbaen fra aftenen før. Det var generøst. Vi kørte forbi nogle flotte kirker, men dem var der ikke tid til at se.

Kalkovn nær færgeløbet

Mølle på den anden side af sundet

Vi kom til færgeløbet i god tid og holdt i kø, men vi kom dog med den første færge, som hed Nina. Vi havde udsigt til en utrolig flot kalkovn. Den stod til venstre for færgeløbet. Da vi kom ombord, fik vi lov til at gå ud af bussen, så vi kunne strække benene. Det var en kort tur, så vi skulle være inde igen og dørene være lukkede, for bussen skulle være parat til at køre, i det øjeblik vi nåede Fårö.

Vi kørte mod Ullahau, hvor vi var ca. 10⁴⁵. Undervejs var der møller og nogle små huse. Vi så

Strandskader

Haematopus ostralegus

Lokalitet 9 – Fårö - Ullahau

Ullahau er et naturreservat med en 2.7 km lang og ca. 15 meter høj hesteskoformet vandreklit, som blev dannet i 1700-tallet efter træfældning og hård græsning. Den blev igen tæmmet omkring år 1900, hvor den blev tilplantet med fyrretræer. I sandet findes der 3 arter af myreløver. Landskabet ligner en stærkt kuperet jysk klitplantage med åbne klitarealer og fyrreskov. Vegetationen er artsfattig, men omfatter en række plantearter, der ikke kan findes andre steder på Gotland.

Dagmar og Lene fablede om de myreløver, de havde set i Ullahau i 2005. De håbede også at se alle de blomster, de havde set dengang. Vi blev sluppet løs med besked om at være tilbage kl. 12³⁰, hvor Tommy ville være parat med frokosten. Alle gik ind i området ind til de store klitter, der nåede

trætoppene og de dybe dale, hvor stierne nogle steder var i dybt sand og andre steder slyngede sig ud og ind mellem små lavtvoksende buske og større fyrretræer.

En stor gruppe gik efter Niels ind i skoven. Dagmar og Lene fulgte de blå mærker. Vores første mål var at finde myreløverne. I begyndelse gik Benedikte, Grit, Birgit og Jytte sammen med os.

Majblomst
Skovstjerne
Alm. Røn
Håret Frytle

Maianthemum bifolium
Trientalis europaea
Sorbus aucuparia
Luzula pilosa

Myreløve

Myreløve huller

Vi havde ikke gået længe, før vi havde fundet de første ”løvehuller”, men der var ingen hjemme. Benedikte så et hul med noget aktivitet, men den kunne vi ikke få gravet ud. Men så lykkedes det, og myreløven blev virkelig fotograferet på alle leder og kanter. Vi satte den ned igen og så, hvor hurtigt den skubbede sig baglæns ned i sandet. I de andre grupper havde man fodret løverne med myrer, for at se hvor hurtigt det gik med, at de fik spist myrerne.

Myreløve

Myrmeleon formicarius

Den meget spændende natur i Ullahau

Nu kunne vi roligt gå videre og lede efter planter, for nu havde vi set det vigtigste. Vi så pludselig en stor gruppe, der var gået den anden rute, ligge og fotografere. Der var fundet Enblomstret Vintergrøn, så nu skulle vi også på knæ. Lene fik samtidig en lille opdatering om de planter, som de andre havde set. Desuden fik vi at vide, at de havde passeret et sted med Linnea. Dem gik vi også ned og fik billeder af. De er nu smukke.

Enblomstret Vintergrøn *Moneses uniflora*

Linnæa *Linnaea borealis* ssp. *borealis*

Alm. Hundegræs

Linnæa

Blåbær

Enblomstret Vintergrøn

Tyttebær

Tørst

Smalbladet Mangeløv

Kvalkved

Stilk-Eg

Bævreasp

Dactylis glomerata

Linnaea borealis ssp. *borealis*

Vaccinium myrtillus

Moneses uniflora

Vaccinium vitis-idaea ssp. *vitis-idaea*

Frangula alnus

Dryopteris carthusiana

Viburnum opulus

Quercus robur

Populus tremula

Grønlig Vintergrøn *Pyrola chlorantha*

Knærod *Goodyera repens*

Femradet Ulvefod *Lycopodium annotinum*

Vellugtende Gulaks

Rød Svingel

Anthoxanthum odoratum

Festuca rubra ssp. *rubra*

Alm. Kohvede
Hedelyng

Melampyrum pratense
Calluna vulgaris

Vi fortsatte derefter af vores blå rute. Men nu var vi kun fire. Benedikte og Birgit fulgte med os. Ruten var utrolig godt afmærket. Efter nogen tid skulle Lene lige bag en busk. Dagmar gik ind, hvor der var lidt grønt. Her stod Grønlig Vintergrøn. Mens vi fotograferede den, havde Dagmar også set den 5-radede Ulvefod, og desuden var der en stor plet med Knærod standere fra sidste år og masser af blade.

Rensdyrlav
Grønlig Vintergrøn
Femradet Ulvefod
Alm. Engelsksød
Alm. Ulvefod
Knærod

Cladonia
Pyrola chlorantha
Lycopodium annotinum
Polypodium vulgare
Lycopodium clavatum ssp. *clavatum*
Goodyera repens

Nu havde vi fundet det, vi havde håbet at finde. Vi fortsatte nu i rask trav tilbage mod bussen. Da vi nåede frem var mange færdige med frokosten. Vi skyndte os at smøre vores mad, før Tommy pakkede det hele sammen, og satte os med maden og en øl i skyggen. Da vi fortalte Niels, at vi havde fundet Knærod, kunne vi forstå, at den havde han ikke set.

Frokostpause

Der var flere, der gerne ville se, hvor det var, selv om det kun var blade. Niels ville meget gerne se, hvor planterne var. Men vi skulle nå at spise, før vi skulle køre videre. Niels spurgte Dagmar om hun ville vise vej dertil. Dagmar tog en bid af sin rullepølsemad, mens hun tænkte, ja-ja nu skal jeg lige have min mad. Niels spurgte igen, om hun ikke ville vise vej. Dagmar tog en slurk af sin øl og sagde, ”du skal gøre dig meget mere lækker”. Niels løftede nu koket op i sine shorts, til megen morskab for de omkringstående. Maden var hurtigt spist, øllen blev bælet og slet ikke nydt langsomt, som den fortjener. Men afgang fra Ullahau blev dog rykket til 13³⁰.

Gruppen tog det lange ben foran og skyndte sig ind ad sporet. Der var mange, der gik med og holdt øje med afmærkningen på træerne, så det gik hurtigt med at finde stedet. Fordi der var så mange der gik med, var der mange øjne til at se, og derfor fandt de flere planter, end de få vi havde set.

Mens Dagmar travede ind i skoven igen, blev Lene færdig med at spise. Nu skulle der noteres planter. Ole begyndte egentligt, inden hun havde fået den første bid, med det blev sat på stand by. Der kom også flere input fra Karin og Anne. Bl.a.

Rød-El	<i>Alnus glutinosa</i>
Langgriftlet Frytle	<i>Luzula multiflora</i> ssp. <i>divulgata</i>
Finsk Røn	<i>Sorbus hybrida</i>
Stor Fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>
Sandskæg	<i>Corynephorus canescens</i>
Østersø-Hjælme	<i>Ammophila arenaria</i> x <i>Calamagrostis epigejos</i>
Ensidig Vintergrøn	<i>Orthilia secunda</i>
Nikkende Kobjælde	<i>Pulsatilla pratensis</i>
Alm. Edelgran	<i>Abies alba</i>
Nyrebladet Ranunkel	<i>Ranunculus auricomus</i>
Humle-Sneglebælg	<i>Medicago lupulina</i>
Alm. Star	<i>Carex nigra</i> var. <i>nigra</i>
Hassel	<i>Corylus avellana</i>
Sand-Lucerne	<i>Medicago sativa</i> ssp. <i>xvaria</i>
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>
Læge-Ærenpris	<i>Veronica officinalis</i>
Hvidhalset Fluesnapper	<i>Ficedula albicollis</i>
Skovsanger	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>

Nu kom gruppen tilbage godt røde i hovederne. Da vi nu var blevet lidt forsinkede ifølge planen, kørte vi op til Hogsandagrum, hvor vi skulle finde en speciel Røn.

Lokalitet 10 – Fårö - Skär

Skärs fiskeleje er et ældre fiskerleje. Det ligger meget dejligt på stranden og gør et rigtig godt indtryk. Der er 7 både i lejet og en anløbsbro. Her er endog et ældre spil og en ny kran.

Der fotograferes Hjerterbladet Fliglæbe *Neottia cordata*

Vi parkerede ved et lille savværk. Her blev Dagmar tilbage for at slappe lidt af. Vi andre drog ind ad skovstien. Nu blev der fundet mange arter af vintergrøn og også Hjerterbladet Fliglæbe. Nu for Lene tilbage efter Dagmar. Hun var ikke svær at overtale til at komme ind og se alle disse pragtfulde planter. Men det var ikke nemt at fotografere alle disse highlights. Der var usandsynlig mange myg, og de var meget, meget sultne. Nu begyndte folk at komme tilbage, de havde været helt ude ved vandet og dog ikke fundet rønnen. Mogens blev ved med at lede. Vi andre prøvede at fotografere. Merete, Rudi, Tove og Ellen havde været en tur i vandet.

Skærmvintergrøn *Chimaphila umbellata* Liden Vintergrøn *Pyrola minor* Ensidig Vintergrøn *Orthilia secunda*

Alm. Røn
Skov-Fyr
Alm. Hundegræs
Hedelyng
Blåbær
Grønlig Vintergrøn
Strandarve

Sorbus aucuparia
Pinus sylvestris
Dactylis glomerata
Calluna vulgaris
Vaccinium myrtillus
Pyrola chlorantha
Honckenya peploides

Enblomstret Vintergrøn *Moneses uniflora*

Alm. Engelskød
Skov-Høgeurt
Ager-Padderok
Alm. Ene
Mangeblomstret Frytle

Polypodium vulgare
Hieracium sekt. *Hieracium*
Equisetum arvense
Juniperus communis
Luzula multiflora ssp. *multiflora*

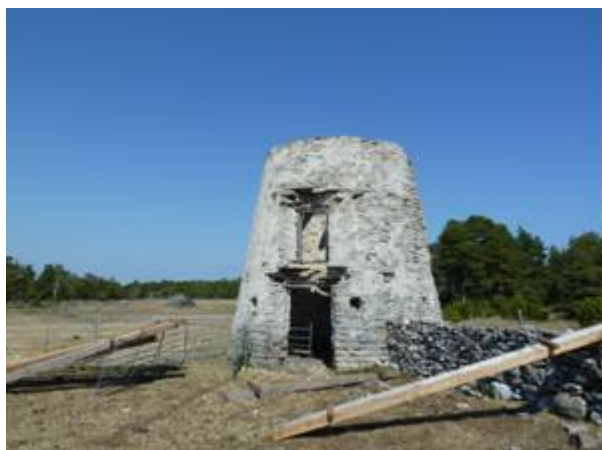
Ægbladet Fliglæbe
Håret Frytle
Marehalm
Dværg-Viol

Neottia ovata
Luzula pilosa
Leymus arenarius
Viola pumila

Vi prøvede stadig at fotografere, da Dagmar og Lene hørte at Peter Gynther også fandt Skærm Vintergrøn. De måtte også over hegnet og ind og få den med i kassen. Myggene blev mere og mere aggressive. Nu tilbage til bussen i rask trav. Niels stod og talte i døren, da vi kom. Vi var ventet, men Dagmar havde lidt goodwill på kontoen. Bussen kørte, før vi havde sat os ned. Det planlagte stop ved fyret blev droppet. Vi kørte til vores sidste lokalitet på Fårö.

Lokalitet 11 – Fårö - Marpes

Marpesträsk er en lille sø som ligger i en sænkning i grundfjeldet. Området indgår i EU's netværk natura 2000. Der har været græsning i området i rigtig mange år. Langs med søens nordlige kant er der det ca. 100 meter brede bælte med Hvas Avneknippe. Ude ved dette bælte kan man finde den meget sjældne orkide Mygblomst. Den blomstrer i begyndelsen af juli. I 2006 optalte man over tusind eksemplarer.

Marpesträsk

Tommy havde sat kaffe over, mens vi kørte. Der var skygge under en busk ved siden af en færst med udsigt til ruinen af en mølle. Det var varmt, og der så ud til at være langt ind til søen, og ikke et træ eller en busk, til at give skygge undervejs. De fleste gik ind for at lede efter, det der groede der, mens nogle andre sad og drak kaffe i skyggen. Et får med to lam, kom helt hen til os for at se på os, men de forsvandt desværre i løb, da vi greb efter fotografiapparaterne.

Her var rigtig dejligt at gå. Det var varmt, men der var ingen myg. Det første stykke var meget tørt. Lidt af det vi så var

Håret Høgeurt
Rensdyrlav
Rød Svingel
Blød Hejre
Brudurt
Fåre-Svingel

Pilosella officinarum ssp. *officinarum*
Cladonia
Festuca rubra ssp. *rubra*
Bromus hordeaceus ssp. *hordeaceus*
Herniaria glabra
Festuca ovina

Alvar-Løg

Allium schoenoprasum var *alvarense*

Kødfarvet Gøgeurt

Plettet Gøgeurt

Ridder-Gøgeurt

Bakketidsel
Eng-Rapgræs
Blåhat
Kalk-Blåaks
Lancet-Vejbred
Liden Klokke
Stivhåret Kalkkarse
Alvar-Limurt

Carlina vulgaris
Poa pratensis
Knautia arvensis
Sesleria caerulea
Plantago lanceolata
Campanula rotundifolia
Arabis hirsuta var. *hirsuta*
Silene uniflora ssp. *petraea*

Da vi kom ned i det fugtige område, var der straks helt andre arter. Nu kaldte Jan, og det var som at se fluer om et stykke sukker. Folk kom fra alle sider. Han havde fundet en meget lille Mygblomst, som han havde taget på, for at se nærmere på. Først da opdagede han, det var en spire af Mygblomst. Efter den var behørigt fotograferet, blev den forsigtigt plantet igen. Nu måtte vi skynde os tilbage, for vi skulle køre præcis klokken 16. Da vi skulle med færgen kl. 16¹⁵.

Krybende Potentil
Vild Hør
Kær-Snerre
Blågrøn Star
Hirse-Star
Kær-Ranunkel
Kær-Tidsel
Alm. Sumpstrå
Glanskapslet Siv
Lav Ranunkel
Hvas Avneknippe
Loppe-Star
Engkarse
Kødfarvet Gøgeurt
Vandnavle
Bukkeblad

Potentilla reptans
Linum catharticum
Galium palustre ssp. *palustre*
Carex flacca
Carex panicea
Ranunculus flammula
Cirsium palustre
Eleocharis palustris
Juncus articulatus
Ranunculus repens
Cladium mariscus
Carex pulicaris
Cardamine pratensis
Dactylorhiza incarnata var. *incarnata*
Hydrocotyle vulgaris
Menyanthes trifoliata

Mygblomst *Liparis loeselii*Tvebo Star *Carex dioica*Alvarglim *Silene uniflora* ssp. *petraea*

Blærerod (alm. eller slank)
 Hvid Stenurt
 Stiv Star
 Smalbladet Kæruld
 Tormentil
 Tråd-Star
 Plettet Gøgeurt
 Mygblomst
 Spydbladet Skjolddrager
 Tvebo Star
 Ridder-Gøgeurt
 Tykbladet Ærenpris

Utricularia (*vulgaris* el. *australis*)
Sedum album
Carex elata
Eriophorum angustifolium
Potentilla erecta
Carex lasiocarpa
Dactylorhiza maculata ssp. *maculata*
Liparis loeselii
Scutellaria hastifolia
Carex dioica
Orchis militaris
Veronica beccabunga

Lene kom med en
 Alvarglim (Alvar-Limurt)

Silene uniflora ssp. *petraea*

Vi kunne køre lige ombord, da vi kom derned. Sejlturen tager kun 10 min. Vi så den flotte kalkovn igen og prøvede at tage et billede af den inde fra bussen. Det blev ikke godt. Nu fik vi at vide at der ville blive et lille kort stop undervejs. Peter W havde fået et kryds på kortet, hvor der skulle stå en speciel Pulsatilla ved skovvejen.

Farvel til Fårö

Lokalitet D – Kort stop for Pulsatilla

Vejen blev fundet. Den var der, ikke i grøftekanten, men på stien indenfor den fine, men nu afblomstrede Kobjælde. Det var kun et kort stop, så der blev kun noteret lidt til listen her.

Sværd-Skovlilje
Liden Vintergrøn
Ægbladet Fliglæbe
Åben Kobjælde
Finger-Star
Lyng-Star
Kattefod
Langakset Trådspore
Blodrød Storkenæb

Cephalanthera longifolia
Pyrola minor
Neottia ovata
Pulsatilla patens
Carex digitata
Carex ericetorum
Antennaria dioica
Gymnadenia conopsea var. *conopsea*
Geranium sanguineum

Åben Kobjælde *Pulsatilla patens*

Et glas rødvin inden maden

Der var flere, der blev sat af ved System Bolaget, da vi kom til Visby. Det var skønt med et bad inden middagen.

Niels, Bodil, Peter mødtes lige med Ole. De fik vendt dagens oplevelser over et glas rødvin, inden de skulle ned og spise. Denne aften var det ikke på selve Hamn Hotellet, men nede på Mannheim. Men det var de samme tjenere. Vi sad i underetagen. Vi fik først et stykke brød med en slags krabbesalat, Derefter en laksekotelet med 1 hvid asparges dekorativt på skrå og dertil ovnstegte hele små kartofler. Det var en rigtig god middag. Vi fik kaffe/te bagefter, hvor vi satte os udenfor indtil Tommy sagde, at nu kørte han ned til campingpladsen og hytterne. Vi andre sad og hyggede os lidt længere, indtil det blev lidt for køligt.

Dagmar og jeg gik hjem og tog lidt varmere tøj på. Vi satte os udenfor værelset og skrev dagbog med et glas rødvin indenfor rækkevidde. Det var en smuk aften.

Torsdag den 9. juni

Efter morgenmaden mødtes vi som sædvanlig kl. 9. Her stod Jörgen Petersson fra Gotlands botaniske forening. Han skulle være vores guide denne dag. Efter turen til hyttebyen og campingpladsen satte vi kursen østover. Vi kørte gennem naturreservater, oppe på nogle af de ældste kalkaflejringer og højeste punkter på Gotland, hvor der er sandområder indimellem. Undervejs fortalte Jörgen om Dalhem kirke. Den skulle have været hovedkirken på øen, men så tog Visby over. Desuden fortalte han om elmetræerne, der havde fået elmesyge og om asketræerne, der var angrebet af asketoptørreren. Vi kørte over Hörsneå, som er den største å på Gotland.

Lokalitet E – Kort stop for filtet Bjørneklo

Vi havde et kort stop, hvor der ved vejsiden stod filtet Bjørneklo, den er meget sjælden. Desuden stod der flotte eksemplarer af Grønblomstret Bjørneklo.

Filtet Bjørneklo

Grønblomstret Bjørneklo

Heracleum platytaenium

Heracleum sphondylium ssp. *sibiricum*

Filtet Bjørneklo *Heracleum platytaenium*

Lokalitet F – Kort stop for Strand Vortemælk

Vi forstsatte mod Hammar og Trullhasar. Da vi var kørt forbi vejen til Trullhalsar, blev der et lille ekstra stop i nærheden af Hörsne. Nede i åen voksede der

Strand-Vortemælk *Euphorbia palustris*

Den blev først betragtet og fotograferet på afstand. Men nej den var vi flere der måtte lidt tættere på. Der blev også fundet lidt få andre ting. Men her var der absolut ikke tid til at notere.

Gul Iris

Iris pseudacorus

Ægbladet Fliglæbe

Neottia ovata

Langsporet Gøgelilje

Platanthera bifolia ssp. *latiflora*

Nu kørte vi videre til det, der var dagens første rigtige lokalitet.

Lokalitet 12 - Liste Ängar

Lidt syd for parkeringspladsen er der et åbent område der bliver slået maskinelt. Engen længere ude mod vandet bliver græsset. Første del af engen er let overgroet med lidt lav skov. Liste enge har haft ry af at været det område med flest orkideer. Floraen er stadig rig, men har dog ændret karakter.

Her gik vi først over en stente og til højre og ned af en sti. Her kom vi først til en eng som førhen først var en slåtereng, men som nu er en betesmark. Her var fine ting

Bjerg-Kløver *Trifolium montanum*

Den første eng

Kantet Kohvede *Melampyrum cristatum*

Skov-Storkenæb

Geranium sylvaticum

Sværd-Skovlilje

Cephalanthera longifolia

Knoldet Mjødurt

Filipendula vulgaris

Bakke-Soløje

Helianthemum nummularium ssp. *obscurum*

Tjærenellike

Viscaria vulgaris

Nikkende Kobjælde

Pulsatilla pratensis

Salepgøgeurt

Anacamptis morio

Alm. Kongepen

Hypochoeris radicata

Plettet Kongepen

Hypochoeris maculata

Nikkende Flitteraks

Melica nutans

Gul Frøstjerne

Thalictrum flavum

Tyndakset Gøgeurt

Orchis mascula

Rederod

Neottia nidus-avis

Langsporet Gøgelilje *Platanthera bifolia* ssp. *latiflora*

Vi fik at vide at når vi først kom ned på de rigtige enge, skulle gå i en slags gåsegang. Vi skulle bl.a. se efter en Svensk Øjentrøst, som dog ikke blev fundet. Inden vi skulle over den næste stente, skulle Lene bag en busk. Her opdagede hun en meget flot Rederod. Den var der lige et par andre, der også skulle ind og kigge på. Bagefter så vi, at der virkelig var spor i græsset, der hvor de andre havde gået. Det var en dejlig blomstereng. Vi skulle over et led. Her stod Peter W og ventede til også Dagmar og Lene var kommet over, for ledet skulle lukkes. Nu kom vi ind på strandengene. Her var meget frodigt med mange blomster.

Rederod *Neottia nidus-avis*

Gåsegang

Lav Skorsoner
Eng-Nellikerod
Blågrøn Løvefod
Ridder-Gøgeurt
Alm. Mælkeurt
Alm. Syre
Hylde-Gøgeurt
Blågrøn Star

Scorzonera humilis
Geum rivale
Alchemilla glaucescens
Orchis militaris
Polygala vulgaris
Rumex acetosa ssp. *acetosa*
Dactylorhiza sambucina
Carex flacca

Firblad *Paris quadrifolia*Lav Skorsoner *Scorzonera humilis*Ægbladet Fliglæbe *Neottia ovata*

Hirse-Star
Skede-Star
Rust-Skæne
Smalbladet Kæruld
Kalk-Blåaks
Kær-Tidsel
Tagrør
Alm. Ene
Slåen
Falsk Lund-Ranunkel

Carex panacea
Carex hostiana
Schoenus ferrugineus
Eriophorum angustifolium
Sesleria caerulea
Cirsium palustre
Phragmites australis
Juniperus communis
Prunus spinosa
Ranunculus polyanthemus ssp.
Xpolyanthemoides

Vi var næsten i paradys. Her var alt hvad man kunne vente, der skulle være på denne årstid. Her kunne vi nemt have gået mange timer, men vi skulle være ved bussen kl. 11³⁰. Det kom mærkværdigvis ikke helt til at holde.

Hylde-Gøgeurt *Dactylorhiza sambucina*

Hjertegræs
Alm. Mjødurt
Blodrød Storkenæb
Tormetil

Briza media
Filipendula ulmaria
Geranium sanguineum
Potentilla erecta

Alm. Røllike
 Alm. Rundbælg
 Eng-Rapgræs
 Vellugtende Gulaks
 Eng-Havre
 Filtet Star
 Draphavre
 Hunde-Viol

Achillea millefolium
Anthyllis vulneraria ssp. *carpatica*
Poa pratensis
Anthoxanthum odoratum
Helictotrichon pratense
Carex tomentosa
Arrhenatherum elatius
Viola canina

Bakkegøgeurt

Langakset Trådspore

Tyndakset Gøgeurt

Muse-Vikke

Skov-Fyr
 Muse-Vikke
 Alm. Vibefedt
 Vild Hør
 Flueblomst
 Farve-Mysike
 Nikkende Limurt
 Bugtet Frøstjerne
 Vår-Potentil
 Alm. Hønsetarm
 Blød Hejre
 Pile-Alant

Pinus sylvestris
Vicia cracca
Pinguicula vulgaris
Linum catharticum
Ophrys insectifera
Asperula tinctoria
Silene nutans
Thalictrum minus ssp. *minus*
Potentilla tabernaemontani
Cerastium fontanum ssp. *vulgare*
Bromus hordeaceus ssp. *hordeaceus*
Inula salicina

Nu er leddet lukket

Alm. Slangetunge
 Alm. Rapgræs
 Tusindfryd
 Stor Skjaller
 Kamgræs
 Langklaset Vikke
 Stor Knopurt
 Rød Dværgmispel
 Hvidgul Gøgeurt

Ophioglossum vulgatum
Poa trivialis
Bellis perennis
Rhinanthus serotinus
Cynosurus cristatus
Vicia tenuifolia
Centaurea scabiosa
Cotoneaster scandinavicus
Dactylorhiza incarnata var. *ochroleuca*

Klyde
 Rødben

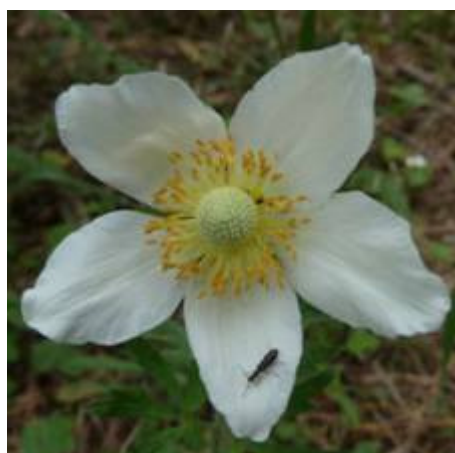
Recurvirostra avosetta
Tringa totanus

Nu kørte vi bare lidt videre, vi skulle hen til et sted hvor der skulle være Spitzel Gøgeurt. Den blomstrer lidt tidligere end Tyndakset Gøgeurt, så der var ikke de store forhåbninger til at finde den i blomst.

Lokalitet 13 - Vejudfletning 2 km fra Fjäle

Vi gik rundt og ledte. Der var bunker af Tyndakset Gøgeurter, og vi ledte længe. Der holdt en svensk bil med to par. Kvinderne var kun i shorts og BH, det var ikke flatterende. De to kvinder viste beredvilligt, hvor "Spitzels" stod, men vores botanikere måtte skuffe dem, for det var alle Tyndakset Gøgeurt, de viste frem.

Nu gik vi over på den modsatte side af vejen. Her stod Sommer Anemone. Den blev noteret og fotograferet grundigt. Selvom den var næsten lige på det sidste, var der dog et par flotte eksemplarer. På vej tilbage til bussen, fik Lene at vide, at der var fundet en Spitzel Gøgeurt, med to fine blomster i toppen. Den blev hurtig fotograferet, inden vi skulle køre til næste lokalitet.

Sommer-Anemone *Anemone sylvestris*

Kattefod
 Tyndakset Gøgeurt
 Bitter Mælkeurt
 Spitzels Gøgeurt
 Håret Viol

Antennaria dioica
Orchis mascula
Polygala amarella
Orchis spitzelii
Viola hirta

Sommer-Anemone
Blå Anemone
Ugernet Edderkopurt

Anemone sylvestris
Hepatica nobilis
Anthericum liliago

Det vi så mest af

Spitzels Gøgeurt *Orchis spitzelii*

Peter ved Spitzels Gøgeurt

Lokalitet 14 - Anga Prästänge

Anga Prästänge er medtaget i EU's netværk natura 2000 og er stort set en åben eng. Der er en del hasselbuske, når man kommer ind fra sydsiden. Engen er næringsfattig og meget våd i foråret. Utallige forskellige orkideer blomstrer her i juni og efterfulgt om sommeren af skjaller. Den svenske variant af Øjentrøst var engang karakterplante på de gotlandske enge, men findes nu kun få steder, og er ikke kendt uden for øen.

Indgangen til Anga Prästänga

Starekasse

Her gik vi ind og meget hurtigt blev den Svenske Øjentrøst fundet. Desuden var der en bunke andre meget fine ting. Vi havde ca. kun ½ time, før vores frokost ville være klar. Også her kunne man have brugt meget mere tid. Dette var endnu en perle, synd vi ikke kunne blive her lidt længere, men man kunne jo selv skære lidt af frokosten. I et træ var der en speciel starekasse, bygget i korsform med mange huller i, både lodret og vandret. Lidt af det vi så

Ægbladet Fliglæbe
Hjertegræs

Neottia ovata
Briza media

Afbidt Høgeskæg
 Alm. Mjødurt
 Læge-Kvæsurt

Crepis praemorsa
Filipendula ulmaria
Sanguisorba officinalis

Svensk Øjentrøst *Euphrasia stricta* var. *suecica*

Afbidt Høgeskæg *Crepis praemorsa*

Firblad
 Eng-Nellikerod
 Skov-Angelik
 Svensk Øjentrøst
 Mangeblomstret Frytle
 Filtet Star
 Alm. Hør
 Bakkegøgeurt
 Alm. Mælkeurt
 Majblomst
 Mose-Bunke
 Grøn Star
 Bakke-Star

Paris quatrifolia
Geum rivale
Angelica sylvestris
Euphrasia stricta var. *suecica*
Luzula multiflora ssp. *Multiflora*
Carex tomentosa
Linum usitatissimum
Neotinea ustulata
Polygala vulgaris
Maianthemum bifolium
Deschampsia cespitosa
Carex demissa
Carex montana

Stor Skjaller *Rhinanthus serotinus*

Den smukke eng

Langakset Trådspore

Alm. Røn
 Skov-Storkenæb

Sorbus aucuparia
Geranium sylvaticum

Slangetunge *Ophioglossum vulgatum*Flueblomst *Ophrys insectifera*Filtet Star *Carex tomentosa*

Nikkende Flitteraks

Alm. Rapgræs

Vrietorn

Kvalkved

Alm. Star

Alm. Bjørneklo

Blågrøn Løvefod

Lav Tidsel

Plettet Gøgeurt

Flueblomst

Skov-Hullæbe

Melica nutans

Poa trivialis

Rhamnus cathartica

Viburnum opulus

Carex nigra var. *nigra*

Heracleum sphondylium ssp. *spondylium*

Alchemilla glaucescens

Cirsium acaule

Dactylorhiza maculata ssp. *maculata*

Ophrys insectifera

Epipactis helleborine

Nu er der frokost

Folk sad i skyggen langs med indhegningen. Tommys frokost var som sædvanlig super. Dagmar havde reserveret en plads til mig i skyggen, da jeg kom ud fra engen. Det var med hurtigt af få taget lidt mad og få det gumlet i sig, heldigvis havde Tommy stadig kolde øl. Nu kørte vi til dagens næste lokalitet.

Frokosten nydes

Lokalitet 15 - Torsburgen

Torsburgen er en af Sveriges mægtigste formborge, den har et areal på 1.2 km². Den ligger på en klint i et vidstrakt skovområde. Klinten dannedes af indlandsisen og den baltiske issø, som efterlod strandvolde og rauker i landskabet. Bratte bjergsider og en vældig mur af kalksten har betydet gode forsvarsmuligheder. Muren er 2 km lang og 4-7 m høj. Den er nogle steder op til 24 meter bred. Det er den længste fornborgsmur i Skandinavien. På toppen har der været palisader. I muren findes flere åbninger. En af dem, Ardre Luke, ligger mod syd. Her er muren meget flot. Torsburgen omtales i Gudesagnene. Det har ved forskellige udgravninger vist sig, at muren er opført i mindst to etaper. Det har kunnet stadfæstes til yngre romersk tid omkr. 300 e. kr. og i vikingetiden omkring 900 e. kr. Den omtales i 1200-tallet som et midlertidigt opholdssted for dem, der p.g.a. overbefolkning måtte udvandre fra øen. Måske har borgen også været brugt som kult- og samlingssted (Tors-borgen), men der ingen spor af bebyggelse. Store dele af Torsburgen og områderne der omkring blev hærget af en skovbrand i 1992. Det er planen at området i og omkring Torsburgen samt selve Torsburgen skal udlægges til et reservat, med det formål at studere, hvad der sker med naturen efter en skovbrand.

Kort over Torsburgen

Nu går det op ad

Dagmar ville ikke med op, det var alt for varmt, så hun ville blive nede i skyggen og slappe af. Dagmar havde jo også været der før, men uden guide. Vi gik op af en lang gruset sti og var ikke var kommet så langt, før der var

Perlebælg (Alm. Hestesko) *Hippocrepis emerus*

Alvar-Brandbæger
Tormentil
Liden Vintergrøn
Skov-Storkenæb
Skov-Jordbær
Kantet Konval
Alm. Røn
Alm. Hundegræs
Tyndakset Gøgeurt
Blå Anemone

Senecio jacobaea ssp. *gotlandicus*
Potentilla erecta
Pyrola minor
Geranium sylvaticum
Fragaria vesca
Polygonatum odoratum
Sorbus aucuparia
Dactylis glomerata
Orchis mascula
Hepatica nobilis

Lidt information

Terningsommerfugl. *Aemaris*

Skov-Stilkaks
Dunet Gedeblad
Stivhåret Kalkkarse
Prikbladet Perikon
Skinnende Storkenæb

Brachypodium sylvaticum
Lonicera xylosteum
Arabis hirsuta var. *hirsuta*
Hypericum perforatum
Geranium lucidum

Fjeld-Ribs
 Rederod
 Sort Dværgmispel
 Småbladet Lind
 Alm. Høgeurt
 Håret Høgeurt
 Trenervet Snorre

Ribes alpinum
Neottia nidus-avis
Cotoneaster niger
Tilia cordata
Hieracium sekt. *Vulgata*
Pilosella officinarum ssp. *officinarum*
Galium boreale

Smalbladet Klokke *Campanula persicifolia*

??

Rød-Gran
 Fåre-Svingel
 Hede-Melbærris
 Hvid Stenurt
 Hassel
 Alvar-Brandbæger
 Bidende Stenurt
 Nikkende Kobjælde
 Finger-Star
 Merian
 Farve-Mysike

Picea abies
Festuca ovina
Arctostaphylos uva-ursi
Sedum album
Corylus avellana
Senecio jacobaea ssp. *gotlandicus*
Sedum acre
Pulsatilla pratensis
Carex digitata
Origanum vulgare
Asperula tinctoria

Blød Filt-Rose *Rosa villosa* ssp. *mollis*

Storblomstret Brunelle *Prunella grandiflora*

Men vi skulle højere op. Igen endte Lene i bagtroppen sammen med Ole, Jon, Anne og Steffen. Mens vi var ved at bestemme en rose, blev der fløjet efter os. De andre stod oppe ved Linne's grotte. Jörgen ville gerne have samling på gruppen, for på den videre færd, kunne man nemt komme på afveje. Her var det ikke så nemt, at finde det rette spor.

Tørt meget tørt og lidt ufremkommeligt

Alm. Kugleblomst
Kvast-Høgeurt
Gul Snerre
Liden Klokke
Korbær
Rød Svingel
Rød Dværgmispel
Bjerg-Stenurt
Opret Hejre

Globularia vulgaris
Pilosella cymosa ssp. *cymosa*
Galium verum ssp. *verum*
Campanula rotundifolia
Rubus caesius
Festuca rubra ssp. *rubra*
Cotoneaster scandinavicus
Sedum reflexum
Bromopsis erecta

Da vi kom op nærmest midt i det hele, der var skilte til alle retninger. Her gik ca. ½-delen ned mod bussen, mens vi andre skulle hen og se en underart af Opret kobjælde. Den var selvfølgelig afblomstret, men blev alligevel fotograferet fra alle vinkler.

Gotlands-Kobjælde *Pulsatilla vulgaris* ssp. *gottlandica*

Nu skulle også vi ned til bussen. Det havde været en rigtig skøn dag, men utrolig varm. Der blev købt mange kolde øl og vand fra Tommys lager. Det var skønt at få slukket tørsten siddende i skyggen. Der blev rigtig slappet af. Der havde været utroligt varm oppe på plateauet. Lene fik lige lidt flere planter til sin liste.

Der slappes af med lidt køligt at drikke

Vi kørte derfra ca. kl. 17. Vi vendte næsen mod Visby. Undervejs fik vi udpeget et sted, hvor der voksede en speciel Ranunkel og Milturt, men der blev ikke stoppet. Turen fortsatte, men vi gjorde dog et kort ophold, hvor der stod den specielle Fager Røn. Den som vi havde været inde for at finde på Fårö.

Lokalitet G – Kort stop Fager Røn

Vi parkerede ved vejen, hvor der var en gård med silo og mølle. Vi gik lidt hen af en skovsti, og ikke så langt inde var rønneren der.

Fager-Røn
Hjortetunge

Sorbus meinichii
Asplenium scolopendrium

Fager-Røn *Sorbus meinichii*

Hjortetunge *Asplenium scolopendrium*

Da Lene havde set og fotograferet rønneren, gik hun tilbage for at tage et billede af møllen.

Møllen

Ru Kulsukker *Symphytum asperum*

Nu blev kursen sat mod hotellet. Vel hjemme sagde vi farvel til Jörgen Petersson med 2 bøger - Danmarks vilde orkideer og Danmarks græsser. Nu var det lige tid til at få et brusebad, skønt at blive kølet ned.

Vi gik over for at spise og i aften var det på hotellet. Campingfolket spiste med i dag. Vi fik først lammehakkebøf fra gotlandsk lam med timian stegte kartofler og sovs. Dertil var der salat og det spændende knækbrød med friskost.

Desserten var en meget lækker og delikat mandel, ris og safran kage med. Dertil blev der serveret Korbær syltetøj. Kaffen eller teen tog vi med udenfor. Nu skulle hyttefolket hjemad, hvis Tommy skulle køre.

Mandel og safrankage

Solnedgangen

Jan og et par andre gik op til møllerne for at lede efter en plante. De andre kom hurtigt ned igen, men Jan blev der oppe og ledte videre, indtil han fandt det, han ledte efter.

Vi var flere der sad og snakkede udenfor med te eller rødvin. Her sad vi til ca. kl. 22, inden vi gik tilbage til værelset. Nu skulle dagbogen skrives. Denne dag måtte have taget på kræfterne, for det sidste jeg skrev i bogen, må være skrevet i søvne. Så det blev senere slettet.

Fredag den 10. juni

Efter de andre var blevet hentet, kørte vi først lidt uden for Visby til Brucebo. Ved indgangen var der en fin lille folder om forskellige udflugtsmål på Gotland.

Lokalitet 16 - Brucebo

Brucebro naturreservat består af 31 ha land og 2 ha. vand. Det er frem for alt præget af den høje klint, som løber parallelt med og ca. 100 meter indenfor stranden. Oppe fra toppen har man en fantastisk udsigt over store dele af reservatet og kysten neden for klinten. Oppe på toppen ligger der også en gammel fornborg, Bygdeborg. Flere steder nede langs med foden af klinten strømmer vandet ud fra jorden. Det samler sig i små bække. Mellem klinten og havet er der flere små kalk rigkær.

Kort over Brucebo

Alm. Slangehoved *Echium vulgare*

Det var et dejligt område med skov og klipper. Her har været helt blåt af Blå Anemoner. Der var blade af dem overalt. Stierne var ujævne her på de kystnære kalkklipper, og udsigten var flot udover strandene og over de mange måger i luften. Her var der rigtig gang i blyanten. Her er nogle få

Blå Anemone
Selje-Røn
Alm. Ene

Hepatica nobilis
Sorbus intermedia
Juniperus communis

Hede-Melbærris
 Vrietorn
 Alm. Berberis
 Sort Dværgmispel

Brucebo

Arctostaphylos uva-ursi
Rhamnus cathartica
Berberis vulgaris
Cotoneaster niger

Svalerod *Vincetoxicum hirundinaria*

Sanikel *Sanicula europaea*

Alvar-Dværgmispel
 Alm. Kohvede
 Lancet-Vejbred
 Sten-Bynke
 Kalk-Blåaks
 Fåre-Svingel
 Smalbladet Timian

Cotoneaster canescens
Melampyrum pratense
Plantago lanceolata
Artemisia rupestris
Sesleria caerulea
Festuca ovina
Thymus serpyllum

Buklet Dværgmispel *Cotoneaster bullatus*

Blodstillende Bibernelle *Sanguisorba minor ssp. minor*

Krybende Potentil
 Skov-Storkenæb
 Håret Frytle
 Skov-Høgeurt
 Ensidig Vintergrøn
 Smalbladet Høgeurt

Potentilla reptans
Geranium sylvaticum
Luzula pilosa
Hieracium sekt. *Hieracium*
Orthilia secunda
Hieracium umbellatum

Bagefter gik vi gennem et lille skovområde. Der var en stejl nedgang til en eng. Her skulle vi dog først over en stente. Her var dejlig at gå rundt. Vi kunne blive her til kl. 11.

Blågrøn Star
Nikkende Flitteraks
Rederod
Kantbælg
Bitter Mælkeurt

Carex flacca
Melica nutans
Neottia nidus-avis
Tetragonolobus maritimus
Polygala amarella

Rederod *Neottia nidus-avis*

En spændende eng

Rød Hullæbe *Epipactis atrorubens*

Hjertegræs
Ægbladet Fliglæbe
Skede-Star
Alm. Vibefedt
Tyndskulpet Brøndkarse
Melet Kodriver
Smalbladet Mærke
Tykbladet Ærenpris
Hvas Avneknippe
Blågrøn Kogleaks
Ager-Padderok

Briza media
Listera ovata
Carex hostiana
Pinguicula vulgaris
Rorippa microphylla
Primula farinosa
Berula erecta
Veronica beccabunga
Cladium mariscus
Schoenoplectus tabernaemontani
Equisetum arvense

Skov-Gøgelilje *Platanthera chlorantha*

Mangeblomstret Frytle
 Kødfarvet Gøgeurt
 Loppe-Star
 Fugleklo-Star
 Pebertræ
 Bøg
 Bredbladet Kæruld
 Strand-Trehage
 Alm. Fruebær
 Tvebo Star (begge)
 Rust-Skæne
 Fåblomstret Sumpstrå
 Fladtrykt Kogleaks
 Butblomstret Siv
 Nåle-Sumptrå
 Toradet Star
 Mose-Bjørnebrod
 Sump-Hullæbe
 Grønlig Vintergrøn
 Krognæb-Star
 Slam-Star

Luzula multiflora ssp. *multiflora*
Dactylorhiza incarnata var. *incarnata*
Carex pulicaris
Carex ornithopoda
Daphne mezereum
Fagus sylvatica
Eriophorum latifolium
Triglochin maritima
Rubus saxatilis
Carex dioica
Schoenus ferrugineus
Eleocharis quinqueflora
Blysmus compressus
Juncus subnodulosus
Eleocharis acicularis
Carex disticha
Tofieldia calyculata
Epipactis palustris
Pyrola chlorantha
Carex lepidocarpa
Carex viridula var. *bergrothii*

Småkronet Gedeskæg *Tragopogon pratensis* ssp. *minor*

En flot Måler

Da vi kørte videre, kom vi forbi en kirke. Her hang der en mand på kirketårnet i et reb, der var fastgjort i toppen af det spidse tårn. Det lignede rappelling. Men han havde en langskaftet tjærekost i hånden og en tjærespand bundet til livet. Man kunne se på tårnet, hvor han var kommet til.

Lokalitet 17 - Klinteberget

Klintebjerget er et indlands kalkstensplateau på 150 x 125 meter. Det har stejle skrænter på alle sider, på nær den sydvendte kant. Men her er der bygget en 100 meter lang og 14 meter høj bred mur af sten og jord. Klintebjerget ligger 52 meter over havet og 25 meter over de omkringliggende marker. Der ligger også en fornborg oppe på klinten.

Vi kørte nu sydpå til klinthavn bjerget lidt syd på for byen klintehavn. Der var store vejmaskiner, der vandede vejen ind til parkeringspladsen. Da vi parkerede, var det blevet meget mørkt, og Tommy fortalte, at der sydpå øen lige havde været et voldsomt tordenvejr. Vi tog alle vores regntøj med, og nogle tog det på. Det hjalp straks, de sorte skyer forsvandt. Her gik vi rundt til kl. 13³⁰. Lige da vi gik ind ad skovstien var der nogle flotte laver på træerne.

Tue-Grenlav
Melet Grenlav
Stor Grenlav
Alm. Slåenlav
Rynket Skållav
Alm. Væggelav

Ramalina fastigiata
Ramalina farinacea
Ramalina fraxinea
Evernia prunastri
Parmelia sulcata
Xanthoria parietina

Melet Grenlav *Ramalina farinacea*

Stor Grenlav *Ramalina fraxinea*

Først på turen fandt vi mange arter, men mange af planterne havde vi set før.

Fugle-Kirsebær
Ahorn
Ask
Alm. Rajgræs
Segl-Sneglebælg

Prunus avium
Acer pseudoplatanus
Fraxinus excelsior
Lolium perenne
Medicago sativa ssp. *falcata*

Plettet Kongepen *Hypochoeris maculata*

Mark-Forglemmigej
 Bredbladet Røn
 Ægte Kaprifolie
 Småkronet Gedeskæg
 Blød Storkenæb
 Fladstrået Rapgræs
 Pyrenæisk Røn
 Nikkende Kobjælde
 Rød Kornel
 Småbladet Elm

Myosotis arvensis
Sorbus latifolia
Lonicera caprifolium
Tragopogon pratensis ssp. *minor*
Geranium molle
Poa compressa
Sorbus mougeotii
Pulsatilla pratensis
Cornus sanguinea
Ulmus minor

Nogle meget flotte skrænter

Akeleje *Aquilegia vulgaris*

Aksel-Røn
 Skov-Stilkaks
 Knoldet Mjødurt
 Aks-Bærmispel
 Stivhåret Kalkkarse
 Mellembrudt Star

Sorbus aria
Brachypodium sylvaticum
Filipendula vulgaris
Amelanchier spicata
Arabis hirsuta var. *hirsuta*
Carex divulsa ssp. *leersii*

Men til sidst kom alle "the goodies", det var super at slutte turen af med.

Hvidgul Skovlilje *Cephalanthera damasonium*

Sibirisk Ærtetræ
Finger-Star
Lærk
Murrude
Alm. Hæg
Ægbladet Fliglæbe
Liguster

Caragana arborescens
Carex digitata
Larix sp.
Asplenium ruta-muraria
Prunus padus
Listera ovata
Ligustrum vulgare

Rød Skovlilje *Cephalanthera rubra*

Have-Fladbælg
Lav Skorsoner
Rød Hullæbe
Hvid-Gran
Sort Dværgmispel
Skov-Elm
Filtet Star
Håret Løvefod

Lathyrus latifolius
Scorzonera humilis
Epipactis atrorubens
Picea glauca
Cotoneaster niger
Ulmus glabra
Carex tomentosa
Alchemilla filicaulis ssp. *vestita*

Frokstbordet

Frokost på parkeringspladsen, da vandingsmaskinerne var kørt. Frokosten var som sædvanlig fin. Nogle sad ved et bord med udsigt over landskabet. Men mange af os satte os på skrænterne rundt omkring Mens vi sad og nød maden, var der nogle, der pludselig for af sted. Senere hørte vi, at de

havde set en underlig variant af Flueblomsten. Den fik Dagmar og Lene ikke at se, men de har fået billeder fra både Erik og Erich.

Flueblomst

Ophrys insectifera

Frokosten nydes med en flot udsigt

Flueblomst *Ophrys insectifera*

Lokalitet H – Stop for Grønblomstret Bjørneklo

På vejen hjem var der et kort fotostop. Det var den grønlige Bjørneklo, som var emnet. Men den havde Lene tidligere taget flere billeder af, men fra bussen så hun, at der i midter-rabbatten lyste rødt. Det måtte undersøges. Det var Ager-Kohvede, som nu var sprunget helt ud. Vi var tilbage ved hotellet kl.15.

Grønblomstret Bjørneklo

Ager Kohvede

Gyldenlak-Hjørneklap

Heracleum sphondylium ssp. *sibiricum*

Melampyrum arvense

Erysimum cheiranthoides

Ager Kohvede *Melampyrum arvense*

Lokalitet 18 – Gåtur i Visby

Gotland og Sveriges flag

Vejspærring

Visby har et charmerende og spændende bymiljø med store og små torve. Byen ligger på en skråning med mange stejle gader og stræder i en tilsyneladende vild uorden, som i en gammel middelalderby. Fra slutningen af vikingetiden var Visby en lille by, men i 1100-tallet opdagede danske, russiske og især tyske købmænd den strategisk gode placering. Visby udviklede sig til en af Nordeuropas vigtigste købstæder. Helt enestående findes der ca. 200 ejendomme fra middelalderen, stenmagasiner, pak- og beboelseshuse med gavlen mod gaden; flere dateres tilbage til 1200-tallet. Visby har Nordens eneste større bymur, op til 10 meter høj og godt 3,5 km lang. Den er oprindeligt forsynet med 44 tårne og porte, hvoraf 30 er bevaret. Muren er bygget i ca. 1250 til 1350, og udenfor er det tidligere voldgravsområde stort set ubebygget. Der er en halv snes markante kirkeruiner efter 14 middelalderkirker. Efter reformationen 1536 blev kirker og klostre nedlagt på stribe, men her i Visby blev ruinerne ikke fjernet, og staten fredede allerede ruinerne i 1805. Visby blev i 1995 optaget på UNESCO's liste over verdens kulturarv.

Visbys bymur

Peter W ville lave en vandring langs med bymuren, for dem som ville med. Der var nu ikke mange, der mødte op til denne tur. Mange ville ind og snuse rundt i byen på egen hånd.

Skærm-Elm
Rundbladet Katost

Ulmus laevis
Malva neglecta

Skærm-Elm *Ulmus laevis*

Indersiden af bymuren

Der var nu ikke så meget forskelligt på muren,

Gul Lærkespore
Sandsennep
Murrude

Pseudofumaria lutea
Diplotaxis tenuifolia
Asplenium ruta-muraria

Sandsennep *Diplotaxis tenuifolia*

det meste vi så var på små tomter langs med muren

Alm. Høgeurt
Alm. Kvik
Løgstikke
Løgkarse
Ensidig Klokke
Vingevalnød
Vedbend Torskemund
Nælde-Klokke
Hulsvøb
Skovmærke

Hieracium sekt. *Vulgata*
Elytrigia repens ssp. *repens*
Levisticum officinale
Alliaria petiolata
Campanula rapunculoides
Pterocarya fraxinifolia
Cymbalaria muralis
Campanula trachelium
Chaerophyllum temulum
Galium odoratum

Stinkende Julerosse
 Kantet Konval
 Hyrdetaske
 Blød Storkenæb
 Alm. Fuglegræs
 Glat Vejbred
 Håret Viol
 Glat Dueurt
 Fladstrået Rapgræs
 Eng-Gedeskæg
 Liden Torskemund
 Svaleurt

Helleborus foetidus
Polygonatum odoratum
Capsella bursa-pastoris
Geranium molle
Stellaria media
Plantago major
Viola hirta
Epilobium montanum
Poa compressa
Tragopogon pratensis ssp. *pratensis*
Chaenorhinum minus
Chelidonium majus

Borgmesterens hus

Domkirken

Haremad
 Sort Dværgmispel
 Enårig Rapgræs
 Korn-Valmue
 Japan-Pileurt
 Hvid-Kløver
 Opret Hejre
 Bjerg-Knopurt
 Butbladet Skræppe
 Vild Gulerod
 Gul Reseda

Lapsana communis
Cotoneaster niger
Poa annua
Papaver rhoeas
Fallopia japonica
Trifolium repens
Bromopsis erecta
Centaurea montana
Rumex obtusifolius
Daucus carota ssp. *carota*
Reseda lutea

Den lille gruppe blev efterhånden opløst. Ole og Lene gik ned på der store torv. Vi ville have en øl, men helst en speciel Gotlandsk øl. Vi fortsatte ad Sct. Hansgade og endte inde hos Rosa i én lille hyggelig gårdhave, de havde de øl, som Ole havde snakket om. Vi prøve hver en og de var gode. Vi nød at sidde i skyggen med de kølige øl, inden vi gik tilbage til hotellet. På tilbage vejen mødte vi først Dagmar, lige derefter Peter W og Anette.

Skarntyde

Conium maculatum

Middagen var igen på Mannheim. Vi stod først lidt ude på terrassen inden vi blev bænket. Aftensmaden skulle afvikles lidt hurtigt, fordi Tommy skulle køre hyttefolkene hjem for at hviletiden skulle overholdes, og hjemturen næste dag skulle starte meget tidligt.

Middagen var rosmarin kartofler og en stor snitzel med Bearnaisesauce og salat og en halv tomat. Desserten var en mandel-karamelkage, med noget fløderands lignende tilbehør pyntet med et jordbær. Vi sluttede som sædvanlig af med te og kaffe. Så skulle bussen køre, men flere blev siddende og hyggede sig. De ville senere selv gå tilbage til hytterne.

Hele dagen havde der været en masse festivitas i byen, for studenterne var blevet kørt rundt i lastbiler, lige som vi ser i Danmark. Hele dagen hørte vi musik oppe ved vestporten. Det var det offentlige studenterbal.

Aftensmaden den sidste aften

Lidt hygge uden for værelset

Vi sad lidt ude på terrassen og hyggesnakkede, inden vi gik tilbage til vores værelse for at pakke. Ole og Lene sad først lidt og kiggede på det materiale, de havde til madeirarapporten, mens Dagmar pakkede. Derefter kom Niels, Peter W, Karin og Bodil. Det var en meget hyggelig aften.

Lørdag den 11. juni

Vi stod op kl. 5¹⁵ og fik hurtigt lagt det sidste i kufferten. Vi gik ned og fik en kop te/kaffe og lidt joughurt. Derefter trillede vi med kufferterne over til terminalen. Tommy kom med hyttefolket. Vi fik udleveret vores billetter, mens bussen blev pakket med vores bagage.

Vi kom meget hurtigt igennem indcheckningen og ind i ventesalen. Vi sejlede et par minutter før planen. Der var lang kø ved cafeteriaet. Der var mange, der ville ind og have morgen mad. De fleste var lige som os forsynet med morgenmadsbilletter, så køen bevægede sig forholdsvis hurtig.

Vores skib

Den Blå Jomfru

De billetter vi havde fået til vores liggestole, var spredt over et stort område. Lene havde meget heldigt fået plads ved siden af Ole. De havde aftalt, at de ville kigge lidt på Madeira rapporten, så det blev nemt ordnet.

Vi var flere der lige var oppe og se den Blå jomfru, som vi sejlede forbi. Da vi kom i land blev Steffen hentet af sin kone. De har et sommerhus i Sverige. Derefter kørte vi ud til campingpladsen, hvor Leif og Ida havde deres campingvogn stående. De skulle videre rundt i Sverige.

Nu startede den lange hjemtur. Vi døsede lidt undervejs. Ole gik op for at give en lille sang. Han var blevet spurgt om hvor mange snapse, han skulle have, før han sang. Derfor ville han synge før frokosten. Han sang visen om sørøveren med træbenet, for han havde ladet pigen på altanen blive hjemme.

Da den var sunget sagde Tommy, at han ville give en snaps, hvis Ole sang pigen på altanen, og så fik vi også den.

Vi spiste frokost samme sted som på udturen, for her skulle Peter G af. Vi nød vores sidste "Tommy frokost" på denne tur. Dejligt at være ude i den friske luft og få strukket benene lidt, inden vi skulle fortsætte med at køre.

Kaffen blev sat over, men der var ikke flere stop. Derfor blev kaffen og nydt, mens vi kørte. Vi så flere Røde Glenter undervejs plus en flok på 8 Traner. Lige inden vi kørte ind på Tåstrup station gav Tommy en lille sang. Om lidt er vi borte, fik du set det du ville. Vi havde kørt 2000. km. på nær 2.km

Tommy foran bussen

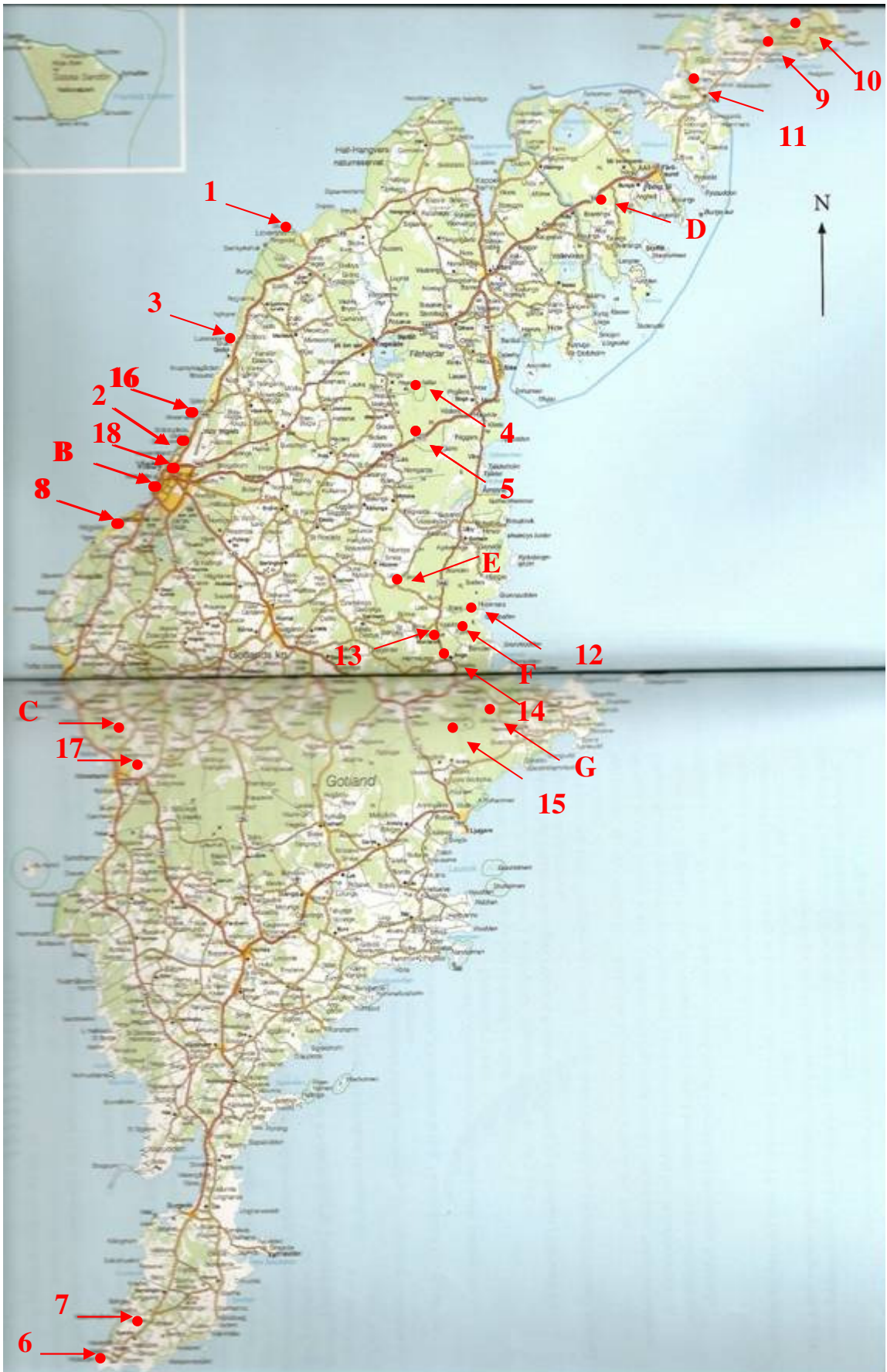

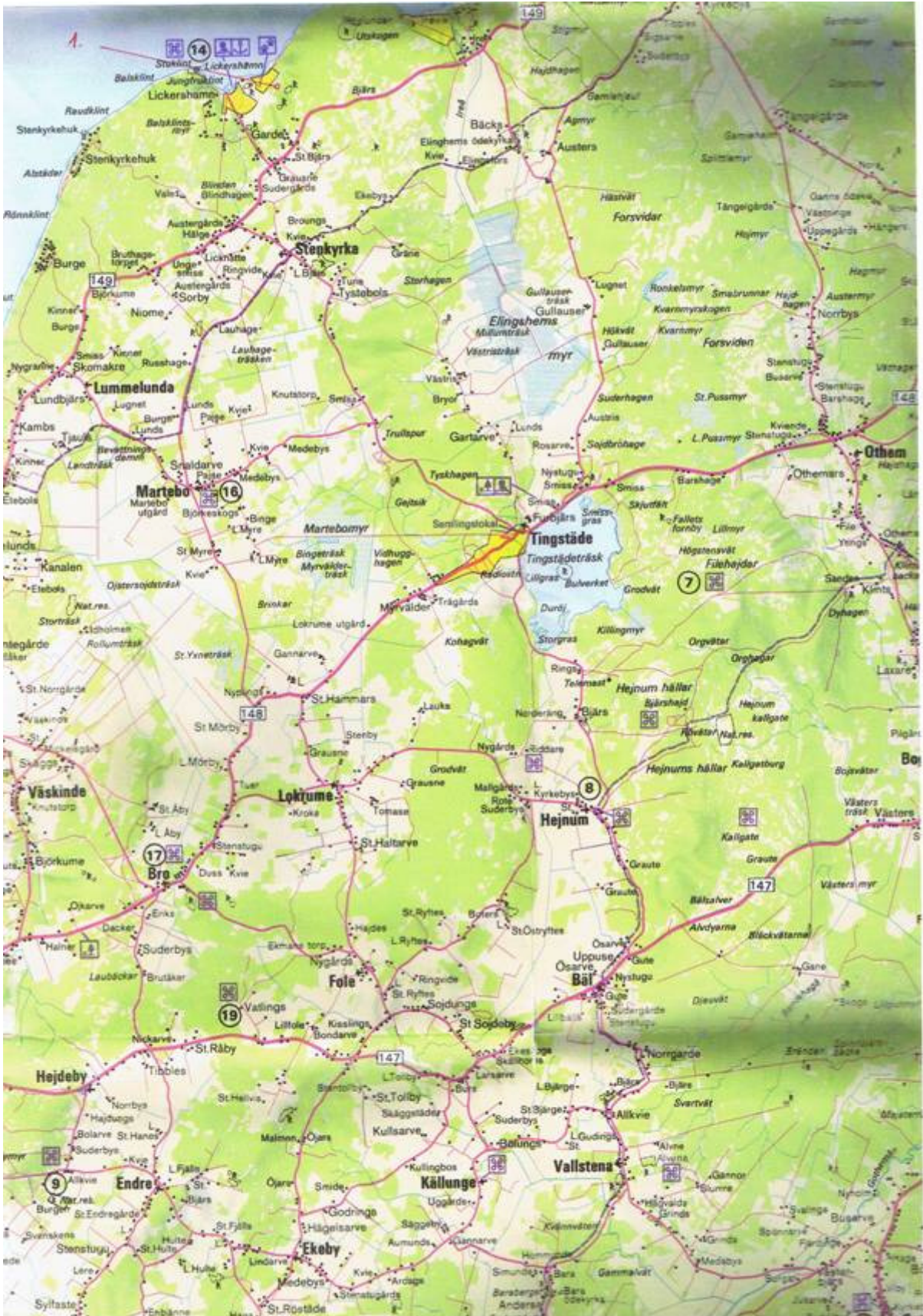
Kø til turens sidste frokost

Der blev sagt farvel og givet afskedsknus, inden vi spredtes for alle vinde. Der var forsinkelse på S-toget p.g.a. sporarbejde. Men vi kom dog også det sidste stykke vej hjem. Det havde været en super tur.

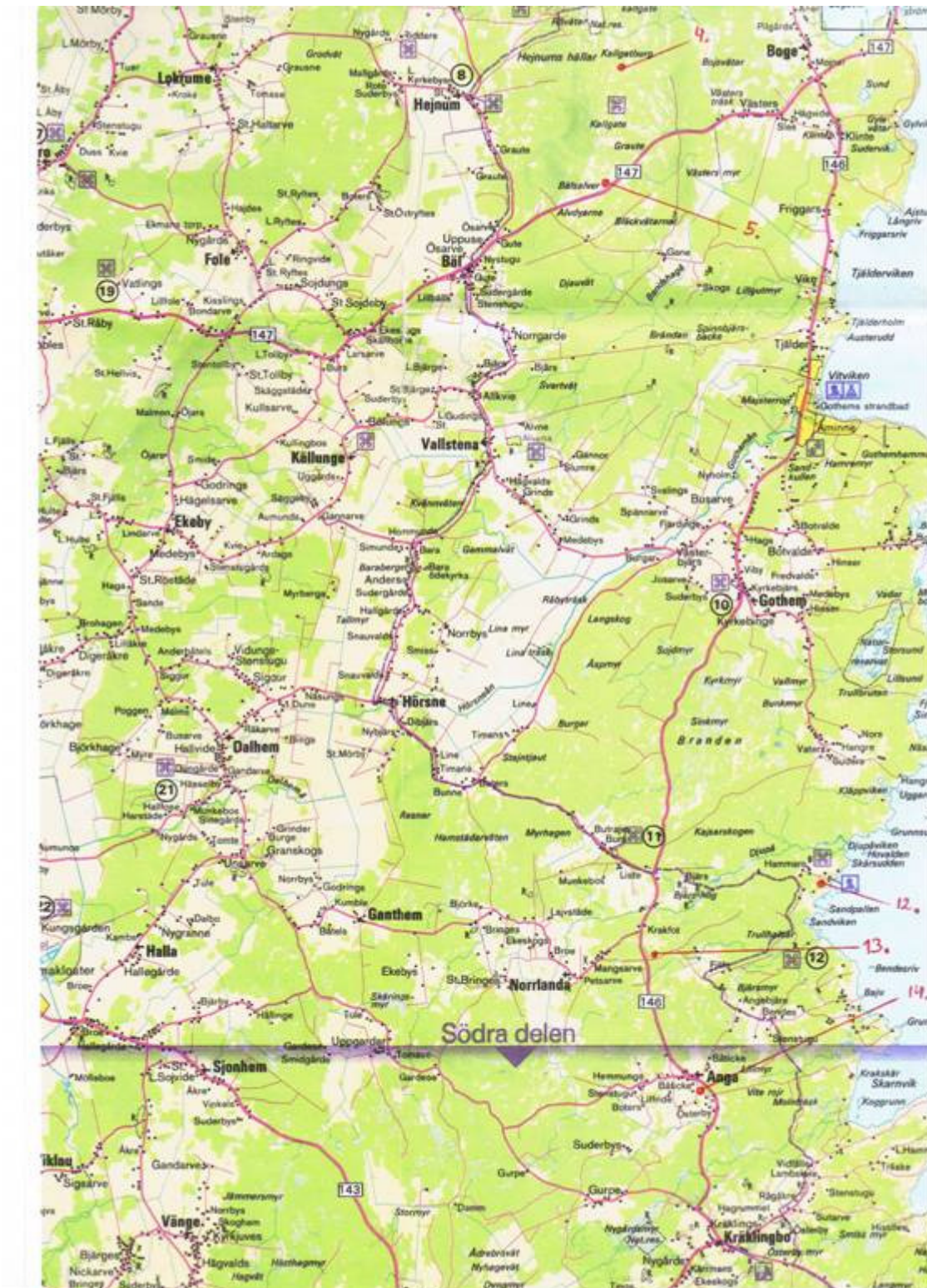
Koordinater over besøgte lokaliteter og enkelte specielle planter: Hvor vi går ind i området

Lokaliteter/planter	Nord		Øst	
	Grader	Min-sec	Grader	Min-sec
A – Oskarshamn	57°	15 - 42.4	16°	27 – 49.4
B – Hamn Hotel	57°	37 – 55.8	18°	16 – 51.7
1 - Grausne Källmyr	57°	49 – 34.2	18°	31 – 38.3
Hårfrugtet Pimpinelle ved Grausne	57°	49 – 45.7	18°	31 – 51.8
2 - Galgberget	57°	49 – 37.7	18°	31 – 27.8
3 - Lummalundagrotten	57°	44 – 16.4	18°	24 – 9.4
4 - Kallgatburg	57°	39 – 54.4	18°	19 – 40.0
5 - Bälsalvret	57°	39 – 31.8	18°	40 – 49.5
6 - Hoburgen	56°	55 – 22.1	18°	7 – 46.2
7 – Muskmyr	56°	55 – 24.3	18°	7 – 55.0
C – kaffestop	57°	23 – 46.8	18°	11 – 43.8
8 – Kungsladugårdshällerna. Aftenvandring med Jörgen Petersson	57°	36 – 38.0	18°	15 – 20.3
Hårfrugtet Pimpinelle Ved møllerne	57°	37,826 til 37,762	18°	16,819 til 16,823
9 – Fårö - Ullahau	57°	54 – 42.6	19°	7 – 7.9
10 – Fårö - Skär	57°	58 – 41.4	19°	17 – 30.6
11 – Fårö - Marpes	57°	55 – 31.4	19°	4 – 44.2
D – Kort stop for Pulsatilla	57°	49 – 10.6	18°	52 – 41.6
E – Kort stop for filtet Bjørneklo	57°	32 – 28.4	18°	37 – 11.3
F – Kort stop for Strand Vortemælk	57°	31 – 5.0	18°	42 – 47.9
12 - Liste Ängar	57°	31 – 2.8	18°	42 – 50.6
13 - Vejudfletning 2 km fra Fjäle	57°	30 – 5.0	18°	41 – 21.3
14 - Anga Prästänge	57°	30 – 2.5	18°	41 – 20.9
15 - Torsburgen	57°	25 – 1.0	18°	43 – 18.1
G – Kort stop Fager Røn	57°	25 – 13.1	18°	43 – 38.3
16 - Brucebo	57°	41 – 11.0	18°	20 – 55.6
17 - Klinteberget	57°	22 – 48.5	18°	14 – 7.0
18 – Gåtur i Visby	57°	38 – 21.7	18°	17 – 51.1

1 Färö. Äldriga belyggelsemiljöer är Långsagårdarna med 1700-tals stenhusbebyggelse och lador och ladugård med agtak; Mölnar, St Gåsmora 1700-tals-hus i två våningar och Lassar, byggnadsminne. Lauterhorn är ett genuint gammalt fiskeläge och vid Lauters gård finns rester av förhistoriska hus, gravar och odling. Ullahau (naturreservat). Område med höga sanddynor som förvar utsatta för sanddrift. Numera binds sanden av planterad tallskog. Bland naturreservaten på Färö kan nämnas de kända raukområdena Langhammars och Digerhuvud. Färö. Old buildings in the area include the farms at Lassa with their 18th century thatch-roofed stone barns and cow-houses; Mölnar, St Gåsmora, an 18th century house in two floors, and Lassar, a building monument. Lauterhorn is a genuine, old fishing village and at the farm of Lauters can be seen the remains of a prehistoric house, graves and cultivation. Ullahau Nature-Reserve. An area with high sand-dunes that used to suffer badly from drifting. Nowadays the sand is held in place by the planting of pine-trees. Among the nature-reserves on Färö can be mentioned the well-known areas of rauk (weathered rock-formation) at Langhammars and Digerhuvud. Färö. Äldre, bekväma platser är Långsagårdarna med Steinhäuser, Scheunen und Viehhäuser mit Riessdach aus dem 18. Jahrhundert; Mölnar, St Gåsmora, zwei-stöckiges Haus aus dem 18. Jahrhundert und Lassar, ein Bauwerk aus dem 18. Jahrhundert. Lauterhorn ist ein unverfälschtes, altes Fischerdorf und bei Lauters Hof gibt es Reste von prähistorischen Häusern, Gräbern und Aufgrabungen. Ullahau (Naturreservat). Gegenü mit hohen Sand-dünen, die früher dem Flugsand ausgesetzt waren. Heutzutage wird der Sand durch angepflanzten Kiefernwald gebunden. Zwei bekannte Naturreservate auf Färö sind die Rauk-gebiete (Rauk = Kalksteinfelsen) Langhammars und Digerhuvud.

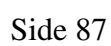
2 Bunge friluftsmuseum med byggnader och miljöer fr 1800-1800-talen samt bildstenar, gravar och andra föremål. Hau gård, Bunge. Två ståtliga välproportionerade gårdar fr 1700-tal resp tid 1800-tal. På den större gården drivs lägerskoleverksamhet kring 1800-talsliv i samarbete med Bunge-museet. Bunge Open-Air Museum with buildings and settings from the 17th-19th centuries with carved stones, graves and other ancient monuments. Hau Farm, Bunge. Two magnificent farms in finely-proportioned styles of the late 18th and 19th centuries. A camp school based on 19th century life is carried on at the bigger farm in co-operation with Bunge Museum. Bunge Friluftsmuseum mit Gebäuden und Milieu aus dem 17-19. Jahrhundert, als auch Bildsteinen, Gräbern und anderen Altartümern. Hau gård, Bunge. Zwei prächtige, gutproportionierte Höfe aus dem späten 18 bzw. frühen 19. Jahrhundert. Auf dem größeren Hof wird in Zusammenarbeit mit dem Bunge-museum eine Lagerschule betrieben, die sich mit dem Leben des 19. Jahrhunderts beschäftigt.

3 Groddagården, Flerings. Världens spelansgård fr 1700-talet. Öppet som museum sommardag. Tillhör Bunge-museet. Groddagården, Flerings. The home of an 18th century toddler. Belongs to Bunge Museum and is open as a museum during the summer. Groddagården, Flerings. Gut erhaltenes Spielmannshof aus dem 18. Jahrhundert. Während des Sommers als Museum geöffnet. Teil des Bunge-museums.

Langhamm

Lambg

Stux kv

Orkidéer på Gotland 4 – 11 juni 2011.

Af Niels Faurholdt

<u>Dansk navn</u>	<u>Videnskabeligt navn</u>	<u>Svensk navn</u>
Bakke-Gøgeurt B	<i>Neotinea ustulata</i>	Krutbrännere
Blodplettet Gøgeurt B	<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>cruenta</i>	Blodnycklar
Fruesko B	<i>Cypripedium calceolus</i>	Guckusko
Flueblomst B	<i>Ophrys insectifera</i>	Flugblomster
Hjertebladet Fliglæbe B	<i>Neottia cordata</i>	Spindelblomster
Horndrager K	<i>Anacamptis pyramidalis</i>	Salepsrot
Hvidgul Gøgeurt B	<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>ochroleuca</i>	Vaxnycklar
Hvidgul Skovlilje B	<i>Cephalanthera damasonium</i>	Stor skogslilja
Hylde-Gøgeurt (B-)AB	<i>Dactylorhiza sambucina</i>	Adam och Eva
Knærod K	<i>Goodyera repens</i>	Knärot
Kødfarvet Gøgeurt B	<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>incarnata</i>	Ängsnycklar
Langakset Trådspore B	<i>Gymnadenia conopsea</i> var. <i>conopsea</i>	Vanlig brudsporre
Langsporet Gøgelilje B	<i>Platanthera bifolia</i> subsp. <i>latiflora</i>	Skogs nattviol
Mygblomst V	<i>Liparis loeselii</i>	Gulyxne
Pleppet Gøgeurt B	<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>maculata</i>	Jungfru Marie nycklar
Rederod B	<i>Neottia nidus-avis</i>	Nästrot
Ridder-Gøgeurt B	<i>Orchis militaris</i>	Johannesnycklar
Rød Hullæbe K	<i>Epipactis atrorubens</i>	Purpurknipprot
Rød Skovlilje B	<i>Cephalanthera rubra</i>	Röd skogslilja
Salepgøgeurt AB	<i>Anacamptis morio</i>	Göknycklar
Skov-Gøgeurt K	<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>fuchsii</i>	Skogsnycklar

Skov-Hullæbe	K	<i>Epipactis helleborine</i>	Skogsknipprot
Spitzels Gøgeurt	AB	<i>Orchis spitzelii</i>	Alpnycklar
Sump-Hullæbe	K	<i>Epipactis palustris</i>	Kärknipprot
Sværd-Skovlilje	B	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Vit skogslilje
Traunsteiners Gøgeurt	B	<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>lapponica</i>	Sumpnycklar
Tyndakset Gøgeurt	B	<i>Orchis mascula</i>	Sankt Pers nycklar
Ægbladet Fliglæbe	B	<i>Neottia ovata</i>	Tvåblad

Vi så i alt 28 orkidé-taxa.

Planterne blev set i følgende stadier:

B i blomst

K i knop

AB afblomstret

V vegetativ

Orkidér på de enkelte lokaliteter

Lokalitet 1.

Grausne Källmyr 5. juni

Flueblomst

Hvidgul Gøgeurt

Kødfarvet Gøgeurt

Langsporet Gøgelilje

Rederod

Ridder-Gøgeurt

Rød Hullæbe

Sump-Hullæbe

Tyndakset Gøgeurt

Ægbladet Fliglæbe

Lokalitet 2.**Galgberget 5. juni**

Tyndakset Gøgeurt

Lokalitet 3.**Lummalundagrotten 5. juni**

Tyndakset Gøgeurt

Lokalitet 4.**Kallgatburg 6. juni**

Blodplettet Gøgeurt

Flueblomst

Fruesko

Kødfarvet Gøgeurt

Langsporet Gøgelilje

Skov-Gøgeurt

Sværd-Skovlilje

Traunsteiners Gøgeurt

Tyndakset Gøgeurt

Ægbladet Fliglæbe

Lokalitet 5.**Bälsalvret 6. juni**

Blodplettet Gøgeurt

Flueblomst

Horndrager

Kødfarvet Gøgeurt

Langakset Trådspore

Ridder-Gøgeurt

Rød Hullæbe

Tyndakset Gøgeurt

? Vellugtende Trådspore

Ægbladet Fliglæbe

Lokalitet 6.**Hoburgen 7. juni**

Tyndakset Gøgeurt

Lokalitet 7.**Muskmyr 7. juni**

Bakkegøgeurt
Blodplettet Gøgeurt
Flueblomst (+ en gulblomstret plante)
Hvidgul Gøgeurt
Kødfarvet Gøgeurt
Langsporet Gøgelilje
Ridder-Gøgeurt
Tyndakset Gøgeurt
Ægbladet Fliglæbe

Lokalitet 8.**Kungsladugårdshällerna 7. juni
Aftenvandring med Jörgen Petersson**

Tyndakset Gøgeurt

Lokalitet 9.**Fårö Ullahau 8. juni**

Knærod
Sværd-Skovlilje

Lokalitet 10.**Fårö Skär 8. juni**

Hjertelæbe
? Skov-Gøgelilje

Lokalitet 11.**Fårö Marpes 8. juni**

Kødfarvet Gøgeurt
Mygblomst
Ridder-Gøgeurt
Ægbladet Fliglæbe

9/6 med Jörgen Petterson som guide.

Lokalitet 12.**Liste Ångar 9. juni**

Blodplettet Gøgeurt
Flueblomst
Hylde-Gøgeurt
Kødfarvet Gøgeurt
Langakset Trådspore
Langsporet Gøgelilje
Rederod
Ridder-Gøgeurt
Salepgøgeurt
Sværd-Skovlilje
Tyndakset Gøgeurt
Ægbladet Fliglæbe

Lokalitet 13.**Vejudfletning 2 km fra Fjäle 9. juni**

Spitzels Gøgeurt
Tyndakset Gøgeurt

Lokalitet 14.**Anga Prästenga 9. juni**

Bakkegøgeurt
Flueblomst
Langakset Trådspore
Langsporet Gøgelilje
Plettet Gøgeurt
Ridder-Gøgeurt
Salepgøgeurt
Tyndakset Gøgeurt
Ægbladet Fliglæbe

Lokalitet 15.**Torsburgen 9. juni**

Tyndakset Gøgeurt

Lokalitet 16.**Brucebo 10. juni**

Blodplettet Gøgeurt
Kødfarvet Gøgeurt
Rederod
Sump-Hullæbe
Tyndakset Gøgeurt
Ægbladet Fliglæbe

Lokalitet 17.

Klinteberget 10. juni

Hvidgul Skovlilje
Rederod
Rød Hullæbe
Rød Skovlilje (+ 6 chlorotiske individer)
Skov-Hullæbe
Sværd-Skovlilje
Tyndakset Gøgeurt
Ægbladet Fliglæbe

Skærmplanter på Gotland 4 – 11 juni 2011.

Af Niels faurholdt

Aegopodium podagraria B	Skvalderkål
Aethusa cynapium s.l. V	Hundepersille
Angelica archangelica subsp. litoralis B	Strand-Kvan
Angelica sylvestris V	Skov-Angelik
Anthriscus caucalis B	Gærde-Kørvel
Anthriscus sylvestris B	Vild Kørvel
Chaerophyllum temulum B	Almindelig Hulsvøb
Carum carvi B	Kommen
Heracleum platytaenium* B	Filtet Bjørneklo
Heracleum sphondylium subsp. sibiricum* B	Grønblomstret Bjørneklo
Myrrhis odorata AB	Sødskaerm
Pastinaca sativa V	Almindelig Pastinak
Pimpinella peregrina* B	Hårfrugt Pimpinelle
Pimpinella saxifraga subsp. nigra* V	Blånende Pimpinelle

***Særligt interessante taxa:**

Hårfrugt Pimpinelle (*P. peregrina*), der ikke tidligere er truffet på Gotland, fandt vi to steder. Dels i sommerhusområdet ved Grausne Källmyr og dels langs Gutevägen nær havnen i Visby.

Vi så en stor bestand af Filtet Bjørneklo (*H. platytaenium*) langs landevejen ved Hörsne på den østlige del af Gotland på højde med Visby (nordøst for Roma). Planterne, der især udmærkede sig ved bladenes gråfildede underside, er kun fundet få gange i Danmark.

På Galgberget nord for Visby så vi mange Blånende Pimpinelle (*P. saxifraga* subsp. *nigra*) som rosetter. Bladen var tæthårede på begge sider og pæleroden var mørkt farvet samt blånede ved gennemskæring.

Vi kunne konstatere, at Grønblomstret Bjørneklo (*H. sphondylium* subsp. *sibiricum*) på Gotland er konsekvent grønblomstret og uden ensymmetriske randblomster. I modsætning til det østdanske "blandingsprodukt" mellem subsp. *sphondylium* og subsp. *sibiricum*.

Planterne blev set i følgende stadier:

B	i blomst
AB	afblomstret
V	i vegetativt stadium

FUGLELISTE GOTLAND BOT. FOREN. JUNI 2011.

Det var skuffende få rovfugle, der blev observeret. Vi så rød glente og vandrefalk under turen gennem Sydsverige. Vi fik dog klenodierne rovterne, hvidhalset fluesnapper og traner at se.

Toppet lappedykker
 Gråstrubet lappedykker
 Skarv
 Fiskehejre
 Sangsvane
 Knopsvane
 Grågås
 Canadagås
 Bramgås
 Gravand
 Pibeand
 Gråand
 Krikand
 Trolldand
 Ederfugl
 Sortand
 Fløjlsand
 Hvinand
 Toppet skallesluger
 Stor skallesluger

Podiceps cristatus
Podiceps grisegna
Phalacrocorax carbo
Ardea cinerea
Cygnus cygnus
Cygnus olor
Anser anser
Branta canadensis
Branta leucopsis
Tadorna tadorna
Anas penelope
Anas platyrhynchos
Anas crecca
Anthya fuligula
Somanteria mollissima
Melanitta nigra
Melanitta fusca
Bucephala clangula
Mergus serrator
Mergus merganser

Stor skallesluger *Mergus merganser*

Strandskade *Haematopus ostralegus*

Rørhøg
 Musvåge
 Rød glente
 Vandrefalk
 Blishøne
 Grønbenet rørhøne
 Trane
 Strandskade

Circus aeruginosus
Buteo buteo
Milvus milvus
Falco peregrinus
Fulica atra
Gallinula chloropus
Grus grus
Haematopus ostralegus

Fasan
Klyde
Stor præstekrave
Lille præstekrave
Vibe
Alm. ryle
Stor regnspove
Rødben

Phasianus colchicus
Recurvirostra avosetta
Charadrius hiaticula
Charadrius dubius
Vanellus vanellus
Calidris alpina
Numenius aquata
Tringa totamus

Rødben unge *Tringa totamus*

Hættemåge
Stormmåge
Sølvmåge
Svartbag
Splitterne
Havterne
Rovterne
Ringdue
Gøg
Natravn
Mursejler
Vendehals
Grønspætte
Stor flagspætte
Sanglærke
Hedelærke
Digesvale
Landsvale
Bysvale
Skovpiber
Hvid vipstjert
Rødhals
Nattergal
Stenpikker
Solsort
Sjagger

Larus ridibundus
Larus canus
Larus argentatus
Larus marinus
Sterna sandvicensis
Sterna paradisaea
Sterna caspia
Columba palumbus
Cuculus camorus
Caprimungus europaeus
Apus apus
Jynx torquilla
Picus viridis
Dendrocopos major
Alunda arvensis
Lullula arborea
Riparia riparia
Hirundo rustica
Delichon urbica
Anthus trivialis
Motacilla alba
Erithacus rubecula
Lucinia lucinia
Oenanthe oenanthe
Turdus merula
Turdus pilaris

Sangdrossel
Misteldrossel
Kærsanger
Rørsanger
Gulbug
Tornsanger
Munk
Skovsanger
Løvsanger
Gransanger
Hvidhalset fluesnapper
Grå fluesnapper
Fyrremejse
Blåmejse
Musvit
Spætmejse
Stær
Skovskade
Hussskade
Allike
Råge
Krage
Bogfinke
Grønirisk
Karmincompap
Gulspurv
Gråspurv

Turdus philomelos
Turdus viscivorus
Acrocephalus palustris
Acrocephalus scirpaceus
Hippolais icterina
Sylvia communis
Sylvia atricapilla
Phylloscopus sibilatrix
Phylloscopus trochilus
Phylloscopus collybita
Ficedula albicollis
Muscicapa striata
Parus montanus
Parus caeruleus
Parus major
Sitta europaea
Sturnus vulgaris
Garrulus gladiator
Pica pica
Corvus monedula
Corvus frugilegus
Corvus corone
Frugilla caelebs
Carduelis chloris
Carpodacus erythrinus
Emberiza citrinella
Passer domesticus

Sjonger *Turdus pilaris*

Trane *Grus grus*

Tak til rapportører og rapportpiger. Rudy Burmeister.

Sommerfugleliste

Min liste bliver herefter som følgende;

Græsrandøje *Maniola jurtina*

Hedepletvinge. *Euphydryas aurinia*

Svalehale
 Apollo
 Sortåret hvidvinge
 Aurora
 Citronsommerfugl
 Hvidvinge (Skov/Eng-)
 Admiral
 Nældens takvinge
 Hedepletvinge.
 Græsrandøje
 Skovrandøje.
 Terningsommerfugl
 Grøn busksommerfugl
 Skovblåfugl

Papilio machaon
Parnassius apollo
Aporia crataegi
Anthocharis cardamines
Gymnopteryx rhamni
Leptidea sinapis-komplekset
Vanessa atalanta
Aglais urtica
Euphydryas aurinia
Maniola jurtina
Pararge aegeria
Aemaris lucina
Callophrys rubi
Celastrina argiolus

Sortåret hvidvinge *Aporia crataegi*

Apollo *Parnassius apollo*

Kærlig hilsen og tak for samvær på en fin tur.
 Thøger.

Familieforkortelser:

Kode	Internationalt navn	Dansk navn	Kode	Internationalt navn	Dansk navn
ACER	Aceraceae	Sumakfamilien	JUGL	Juglandaceae	Valnødfamilien
ALLI	Alliaceae	Løgfamilien	JUNC	Juncaceae	Sivfamilien
ANTH	Anthericaceae	Edderkopurtfamilien	LAMI	Lamiaceae	Læbeblomstfamilien
APIA	Apiaceae	Skærmpantefamilien	LENT	Lentibulariaceae	Blærerodfamilien
APOC	Apocynaceae	Singrønfamilien	LILI	Liliaceae	Liljefamilien
ARAL	Araliaceae	Vedbendfamilien	LINA	Linaceae	Hørfamilien
ASCL	Asclepiadaceae	Svalerodfamilien	LYCO	Lycopodiaceae	Ulvefodfamilien
ASPL	Aspleniaceae	Radeløvfamilien	MALV	Malvaceae	Katostfamilien
ASTE	Asteraceae	Kurvplantfamilien	MELA	Melanthiaceae	Benbrækfamilien
BERB	Berberidaceae	Berberisfamilien	MENY	Menyanthaceae	Bukkebladfamilien
BETU	Betulaceae	Birkefamilien	OLEA	Oleaceae	Olivenfamilien
BORA	Boraginaceae	Rubladfamilien	ONAG	Onagraceae	Natlysfamilien
BRAS	Brassicaceae	Korsblomstfamilien	OPHI	Ophioglossaceae	Slangetungefamilien
CAMP	Campanulaceae	Klokkefamilien	ORCH	Orchidaceae	Orkidéfamilien
CAPR	Caprifoliaceae	Gedebbladfamilien	PAPA	Papaveraceae	Valmuefamilien
CARY	Caryophyllaceae	Nellikefamilien	PINA	Pinaceae	Fyrrefamilien
CHEN	Chenopodiaceae	Salturtfamilien	PLAN	Plantaginaceae	Vejbredfamilien
CIST	Cistaceae	Soløjefamilien	POAC	Poaceae	Græsfamilien
CONV	Convallariaceae	Konvalfamilien	POLG	Polygonaceae	Syrefamilien
CORN	Cornaceae	Kornelfamilie	POLP	Polypodiaceae	Engelsødfamilien
CORY	Corylaceae	Hasselfamilien	POLY	Polygalaceae	Mælkeurtfamilien
CRAS	Crassulaceae	Stenurtfamilien	PRIM	Primulaceae	Kodriverfamilien
CUPR	Cupressaceae	Cypresfamilien	PYRO	Pyrolaceae	Vintergrønfamilien
CYPE	Cyperaceae	Halvgræsfamilien	RANU	Ranunculaceae	Ranunkelfamilien
DENN	Dennstaedtiaceae	Ørnebregnefamilien	RESE	Resedaceae	Resedafamilien
DIPS	Dipsiacaceae	Kartebollefamilien	RHAM	Rhamnaceae	Vrietornfamilien
DROS	Droseraceae	Soldugfamilien	ROSA	Rosaceae	Rosenfamilien
DRYO	Dryopteridaceae	Mangeløvfamilien	RUBI	Rubiaceae	Krapfamilien
EQUI	Equisetaceae	Padderokfamilien	SALI	Salicaceae	Pilefamilien
ERIC	Ericaceae	Lyngfamilien	SAXI	Saxifragaceae	Stenbrækfamilien
EUPH	Euphorbiaceae	Vortemælkfamilien	SCHE	Scheuchzeriaceae	Blomstersivfamilien
FABA	Fabaceae	Ærteblomstfamilien	SCRO	Scrophulariaceae	Maskeblomstfamilien
FAGA	Fagaceae	Bøgefamilien	THYM	Thymelaeaceae	Dapnefamilien
FUMA	Fumariaceae	Jordrøgfamilien	TILI	Tiliaceae	Lindfamilien
GERA	Geraniaceae	Storkenæbfamilien	TRIL	Trilliaceae	Trebladfamilien
GLOB	Globulariaceae	Kugleblomstfamilien	ULMA	Ulmaceae	Elmefamilien
GROS	Grossulariaceae	Ribesfamilien	URTI	Urticaceae	Nældefamilien
HIPP	Hippocastanaceae	Hestekastanjefamilien	VALE	Valerianaceae	Baldrianfamilien
HYPE	Hypericaceae	Perikonfamilien	VIOL	Violaceae	Violfamilien
IRID	Iridaceae	Irisfamilien			

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
APIA	<i>Berula erecta</i>	Smalbladet Mærke																							x			
PINA	<i>Abies alba</i>	Alm. Ædelgran												x														
ACER	<i>Acer platanoides</i>	Spids-Løn	x	x		x																			x	x		
ACER	<i>Acer pseudoplatanus</i>	Ahorn																								x		
ASTE	<i>Achillea millefolium</i>	Alm. Røllike	x																	x		x			x	x		
RANU	<i>Adonis vernalis</i>	Vår-Adonis								x																		
APIA	<i>Aegopodium podagraria</i>	Skvalderkål	x																							x		
HIPP	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Alm. Hestekastanje		x																								x
POAC	<i>Agrostis capillaris</i>	Alm. Hvene	x																									
POAC	<i>Aira caryophyllaea</i>	Udspærret Dværgbunke											x															
POAC	<i>Aira praecox</i>	Tidlig Dværgbunke	x																									
ROSA	<i>Alchemilla filicaulis</i> ssp. <i>vestita</i>	Håret Løvefod																										
ROSA	<i>Alchemilla glaucescens</i>	Blågrøn Løvefod																		x		x						
ROSA	<i>Alchemilla</i> sp.	Løvefod									x									x								
BRAS	<i>Alliaria petiolata</i>	Løgkarse																										x
ALLI	<i>Allium oleraceum</i>	Vild Løg		x		x																				x		
ALLI	<i>Allium schoenoprasum</i> var. <i>alvarense</i>	Alvar-Løg						x	x		x					x												
ALLI	<i>Allium scorodoprasum</i>	Skov-Løg						x																				
ALLI	<i>Allium ursinum</i>	Rams-Løg				x	x																					
ALLI	<i>Allium vineale</i>	Sand-Løg	x																									
BETU	<i>Alnus glutinosa</i>	Rød-El												x											x			
POAC	<i>Alopecurus arundinaceus</i>	Sort Rævehale					x																					
BRAS	<i>Alyssum alyssoides</i>	Gråodder											x															
ROSA	<i>Amelanchier spicata</i>	Aks-Bærmispel																								x		
POAC	<i>Ammophila arenaria</i> x <i>Calamagrostis epigejos</i>	Østersø-Hjælme												x														
ORCH	<i>Anacamptis morio</i>	Salepgøgeurt																		x								
BORA	<i>Anchusa officinalis</i>	Læge-Oksetunge		x																								
RANU	<i>Anemone nemorosa</i>	Hvid Anemone						x												x		x	x		x	x		
RANU	<i>Anemone sylvestris</i>	Sommer-Anemone																			x							

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
APIA	<i>Angelica sylvestris</i>	Skov-Angelik																		x		x						
ASTE	<i>Antennaria dioica</i>	Kattefod			x			x		x	x		x			x	x				x							
ASTE	<i>Anthemis tinctoria</i>	Farve-Gåseurt				x							x															
ANTH	<i>Anthericum liliago</i>	Ugrenet Edderkopurt																			x							
ANTH	<i>Anthericum ramosum</i>	Grenet Edderkopurt											x															
POAC	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Vellugtende Gulaks						x						x						x	x							
APIA	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Vild Kørvel					x			x				x						x	x	x				x		x
FABA	<i>Anthyllis vulneraria</i> ssp. <i>carpatica</i>	Alm. Rundbælg					x	x		x										x			x			x		
FABA	<i>Anthyllis vulneraria</i> ssp. <i>vulneraria</i> var. <i>vulneraria</i>	Liden Rundbælg									x																	
RANU	<i>Aquilegia vulgaris</i>	Akeleje	x		x	x																			x	x		x
BRAS	<i>Arabidopsis thaliana</i>	Alm. Gåsemad	x																									
BRAS	<i>Arabis hirsuta</i> var. <i>hirsuta</i>	Stivhåret Kalkkarse			x					x						x							x			x		
PRIM	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	Hede-Melbærris			x			x													x		x		x			
CARY	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	Alm. Markarve		x																								
ROSA	<i>Argentina anserina</i>	Gåsepotentil			x																							
ASTE	<i>Arnica montana</i>	Guldblomme			x																							
POAC	<i>Arrhenatherum elatius</i>	Draphavre	x	x			x			x	x									x		x			x	x		
POAC	<i>Artemisia campestris</i>	Mark-Bynke								x															x			
POAC	<i>Artemisia rupestris</i>	Sten-Bynke											x											x				
POAC	<i>Artemisia vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i>	Grå-Bynke	x	x									x											x				
ASTE	<i>Artemisia absinthium</i>	Have-Malurt																										x
BORA	<i>Asperugo procumbens</i>	River								x																		
RUBI	<i>Asperula tinctoria</i>	Farve-Mysike				x	x	x	x											x			x		x	x		
ASPL	<i>Asplenium ruta-muraria</i>	Murrude								x																x		x
ASPL	<i>Asplenium scolopendrium</i>	Hjortetunge																						x				
ASPL	<i>Asplenium septentrionale</i>	Nordisk Radeløv	x																									
ASPL	<i>Asplenium trichomanes</i>	Rundfinnet Radeløv								x													x		x			
BRAS	<i>Barbarea vulgaris</i> ssp. <i>arcuata</i>	Udspærret Vinterkarse	x																									
ASTE	<i>Bellis perennis</i>	Tusindfryd		x						x										x	x				x	x		
BERB	<i>Berberis vulgaris</i>	Alm. Berberis			x			x			x														x			
BRAS	<i>Berteroa incana</i>	Kløvplade	x																									

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
BETU	<i>Betula pendula</i>	Vorte-Birk											x		x							x							
BETU	<i>Betula pubescens</i>	Dun-Birk																				x							
POLG	<i>Bistorta officinalis</i>	Slangeurt				x																							
CYPE	<i>Blysmus compressus</i>	Fladtrykt Kogleaks																							x				
POAC	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	Skov-Stilkaks																					x		x	x			
POAC	<i>Briza media</i>	Hjertegræs			x						x										x	x	x			x	x		
POAC	<i>Bromopsis erecta</i>	Opret Hejre												x			x							x					x
POAC	<i>Bromus hordeaceus</i> ssp. <i>hordeaceus</i>	Blød Hejre	x			x				x							x				x					x			
BRAS	<i>Bunias orientalis</i>	Orientalisk Takkeklap	x	x			x																						x
ERIC	<i>Calluna vulgaris</i>	Hedelyng			x			x							x	x						x							
RANU	<i>Caltha palustris</i> ssp. <i>palustris</i>	Eng-Kabbeleje						x																					
CAMP	<i>Campanula persicifolia</i>	Smalbladet Klokke			x			x																x			x		
CAMP	<i>Campanula rapunculoides</i>	Ensidig Klokke																											x
CAMP	<i>Campanula rotundifolia</i>	Liden Klokke													x		x							x		x	x		
CAMP	<i>Campanula trachelium</i>	Nælde-Klokke																											x
BRAS	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Hyrdetaske	x																										x
FABA	<i>Caragana arborescens</i>	Sibirisk Ærtetræ																									x		
BRAS	<i>Cardamine pratensis</i>	Engkarse															x												
BRAS	<i>Cardaria draba</i>	Hjertekarse								x																			
CYPE	<i>Carex acutiformis</i>	Kær-Star																								x			
CYPE	<i>Carex arenaria</i>	Sand-Star	x																										
CYPE	<i>Carex demissa</i>	Grøn Star																					x						
CYPE	<i>Carex digitata</i>	Finger-Star			x		x							x				x			x			x		x	x		
CYPE	<i>Carex dioica</i>	Tvebo Star									x						x									x			
CYPE	<i>Carex disticha</i>	Toradet Star																			x					x			
CYPE	<i>Carex divulsa</i> ssp. <i>leersii</i>	Mellembrudt Star	x	x																							x		
CYPE	<i>Carex elata</i>	Stiv Star															x												
CYPE	<i>Carex ericetorum</i>	Lyng-Star																x											
CYPE	<i>Carex flacca</i>	Blågrøn Star			x			x	x	x	x						x				x		x			x			
CYPE	<i>Carex hostiana</i>	Skede-Star			x			x			x						x				x					x			
CYPE	<i>Carex lasiocarpa</i>	Tråd-Star									x						x												
CYPE	<i>Carex lepidocarpa</i>	Krognæb-Star			x				x								x						x			x			

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
CYPE	<i>Carex montana</i>	Bakke-Star																				x						
CYPE	<i>Carex nigra</i> ssp. <i>juncea</i>	Sivbladet Star								x																		
CYPE	<i>Carex nigra</i> var. <i>nigra</i>	Alm. Star												x								x						
CYPE	<i>Carex ornithopoda</i>	Fugleklo-Star			x			x																	x			
CYPE	<i>Carex panicea</i>	Hirse-Star			x			x	x		x					x				x		x			x			
CYPE	<i>Carex pulicaris</i>	Loppe-Star														x									x			
CYPE	<i>Carex sylvatica</i>	Skov-Star																										
CYPE	<i>Carex tomentosa</i>	Filtet Star						x	x											x		x				x		
CYPE	<i>Carex viridula</i> var. <i>bergrothii</i>	Slam-Star			x				x																x			
ASTE	<i>Carlina vulgaris</i>	Bakketidsel					x			x	x		x			x										x		
APIA	<i>Carum carvi</i>	Kommen						x																				
ASTE	<i>Centaurea cyanus</i>	Kornblomst (have)																										x
ASTE	<i>Centaurea montana</i>	Bjerg-Knopurt																										x
ASTE	<i>Centaurea scabiosa</i>	Stor Knopurt				x	x													x	x					x		
VALE	<i>Centranthus ruber</i>	Rød Sporebaldrian											x															x
ORCH	<i>Cephalanthera damasonium</i>	Hvidgul Skovlilje																								x		
ORCH	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Sværd-Skovlilje						x				x		x			x			x						x		
ORCH	<i>Cephalanthera rubra</i>	Rød Skovlilje																								x		
CARY	<i>Cerastium arvense</i>	Storblomstret Hønsetarm	x																									
CARY	<i>Cerastium fontanum</i> ssp. <i>vulgare</i>	Alm. Hønsetarm								x										x								
CARY	<i>Cerastium pumilumii</i>	Liden Hønsetarm											x															
CARY	<i>Cerastium tomentosum</i>	Filtet Hønsetarm																		x								
SCRO	<i>Chaenorhinum minus</i>	Liden Torskemund																										x
APIA	<i>Chaerophyllum temulum</i>	Hulsvøb				x																						x
PAPA	<i>Chelidonium majus</i>	Svaleurt	x			x								x														x
CHEN	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Stolthenriks Gåsefod								x																		
PYRO	<i>Chimaphila umbellata</i>	Skærmvintergrøn													x													
ASTE	<i>Cichorium intybus</i>	Cikorie		x																								
ASTE	<i>Cirsium acaule</i>	Lav Tidsel																				x			x	x		
ASTE	<i>Cirsium arvense</i>	Ager-Tidsel		x								x											x		x			
ASTE	<i>Cirsium palustre</i>	Kær-Tidsel														x				x			x		x			

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
ASTE	<i>Cirsium vulgare</i>	Horse-Tidsel								x						x									x			
POAC	<i>Cladium mariscus</i>	Hvas Avneknippe			x			x			x					x									x			
RANU	<i>Clematis vitalba</i>	Alm. Skovranke	x																									
CONV	<i>Convallaria majalis</i>	Liljekonval	x					x	x														x		x			
ASTE	<i>Conyza canadensis</i>	Kanadisk Bakkestjerne	x																									
CORN	<i>Cornus kousa</i>	Korea Kornel																										x
CORN	<i>Cornus sanguinea</i>	Rød Kornel																								x		
FUMA	<i>Corydalis gotlandica</i>	Gotlands-Lærkespore								x																		
CORY	<i>Corylus avellana</i>	Hassel												x							x	x	x			x		
POAC	<i>Corynephorus canescens</i>	Sandskæg												x														
ROSA	<i>Cotoneaster bullatus</i>	Buklet Dværgmispel									x														x			
ROSA	<i>Cotoneaster canescens</i>	Alvar-Dværgmispel									x		x							x					x			
ROSA	<i>Cotoneaster horizontalis</i>	Lodret og Vandret Dværgmispel																										x
ROSA	<i>Cotoneaster niger</i>	Sort Dværgmispel																					x		x	x		x
ROSA	<i>Cotoneaster scandinavicus</i>	Rød Dværgmispel				x		x					x							x			x					
ROSA	<i>Crataegus laevigata</i>	Alm.Hvidtjørn				x				x			x															
ROSA	<i>Crataegus monogyna</i>	Engriflet Tjørn		x		x																						
ASTE	<i>Crepis praemorsa</i>	Afbidt Høgeskæg																				x				x		
ASTE	<i>Crepis tectorum</i> ssp. <i>glabrescens</i>	Gotlands-Høgeskæg											x															
SCRO	<i>Cymbalaria muralis</i>	Vedbend Torskemund																										x
BORA	<i>Cynoglossum officinale</i>	Læge-Hundetunge																							x			
POAC	<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgræs																		x				x				
ORCH	<i>Cypripedium calceolus</i>	Fruesko						x																				
POAC	<i>Dactylis glomerata</i>	Alm. Hundegræs	x	x		x				x	x	x	x	x	x	x				x		x	x		x	x		x
ORCH	<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>cruenta</i>	Blodpletet Gøgeurt						x	x		x																	
ORCH	<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>incarnata</i>	Kødfarvet Gøgeurt			x			x	x							x									x			
ORCH	<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>ochroleuca</i>	Hvidgul Gøgeurt			x						x									x								
ORCH	<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>fuchsii</i>	Skov-Gøgeurt						x													x							

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
ORCH	<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>maculata</i>	Plettet Gøgeurt														x						x						
ORCH	<i>Dactylorhiza majalis</i> ssp. <i>lapponica</i>	Traunsteiners Gøgeurt						x																				
ORCH	<i>Dactylorhiza sambucina</i>	Hylde-Gøgeurt																		x								
THYM	<i>Daphne mezereum</i>	Pebertræ																							x			
APIA	<i>Daucus carota</i> ssp. <i>carota</i>	Vild Gulerod																							x			x
POAC	<i>Deschampsia cespitosa</i>	Mose-Bunke																				x						
POAC	<i>Deschampsia flexuosa</i>	Bølget Bunke												x														
BRAS	<i>Diplotaxis muralis</i>	Mursennep																										x
BRAS	<i>Diplotaxis tenuifolia</i>	Sandsennep																										x
DROS	<i>Drosera anglica</i>	Langbladet Soldug			x			x																				
DRYO	<i>Dryopteris carthusiana</i>	Smalbladet Mangeløv												x														
DRYO	<i>Dryopteris dilatata</i>	Bredbladet Mangeløv												x														
DRYO	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Alm. Mangeløv																					x					
BORA	<i>Echium vulgare</i>	Alm. Slangehoved	x	x	x					x			x	x											x	x		x
CYPE	<i>Eleocharis acicularis</i>	Nåle-Sumptrå																							x			
CYPE	<i>Eleocharis palustris</i>	Alm. Sumptrå														x									x			
CYPE	<i>Eleocharis quinqueflora</i>	Fåblomstret Sumptrå														x									x			
POAC	<i>Elytrigia repens</i> ssp. <i>repens</i>	Alm. Kvik																										x
ONAG	<i>Epilobium angustifolium</i>	Gederams								x				x									x		x			
ONAG	<i>Epilobium hirsutum</i>	Lådden Dueurt										x																
ONAG	<i>Epilobium montanum</i>	Glat Dueurt																										x
ORCH	<i>Epipactis atrorubens</i>	Rød Hullæbe			x																				x	x		
ORCH	<i>Epipactis helleborine</i>	Skov-Hullæbe																				x						
ORCH	<i>Epipactis palustris</i>	Sump-Hullæbe			x			x																	x			
EQUI	<i>Equisetum arvense</i>	Ager-Padderok										x		x	x										x			
EQUI	<i>Equisetum palustre</i>	Kær-Padderok									x														x			
EQUI	<i>Equisetum variegatum</i>	Liden Padderok			x											x									x			
ASTE	<i>Erigeron acer</i>	Bitter Bakkestjerne	x																									
CYPE	<i>Eriophorum angustifolium</i>	Smalbladet Kæruld			x			x			x					x				x					x			
CYPE	<i>Eriophorum latifolium</i>	Bredbladet Kæruld						x			x														x			
GERA	<i>Erodium cicutarium</i>	Hejrenæb	x	x																								

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
BRAS	<i>Erysimum cheiranthoides</i>	Gyldenlak-Hjørneklap	x																									x	
EUPH	<i>Euphorbia esula</i>	Langbladet Vortemælk								x																			
EUPH	<i>Euphorbia palustris</i>	Strand-Vortemælk																	x										
SCRO	<i>Euphrasia stricta</i> var. <i>suecica</i>	Svensk Øjentrøst																					x						
FAGA	<i>Fagus sylvatica</i>	Bøg						x																		x	x		
POLG	<i>Fallopia japonica</i>	Japan-Pileurt																											x
POAC	<i>Festuca ovina</i>	Fåre-Svingel				x		x						x		x								x		x	x		
POAC	<i>Festuca polesica</i>	Baltisk Svingel												x															
POAC	<i>Festuca rubra</i> ssp. <i>rubra</i>	Rød Svingel	x							x		x		x		x								x		x			
ROSA	<i>Filipendula ulmaria</i>	Alm. Mjødurt									x	x									x		x						
ROSA	<i>Filipendula vulgaris</i>	Knoldet Mjødurt	x					x		x			x								x	x				x	x		
ROSA	<i>Fragaria vesca</i>	Skov-Jordbær								x	x													x		x	x		
ROSA	<i>Fragaria viridis</i>	Bakke-Jordbær								x						x					x			x					
RHAM	<i>Frangula alnus</i>	Tørst			x						x			x															
OLEA	<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask				x																				x	x		
CIST	<i>Fumana procumbens</i>	Gotlands-Soløje												x															
FUMA	<i>Fumaria officinalis</i>	Læge-Jordrøg								x																			
RUBI	<i>Galium aparine</i>	Burre-Snerre													x												x		
RUBI	<i>Galium boreale</i>	Trenervet Snerre			x			x			x										x		x	x		x	x		
RUBI	<i>Galium mollugo</i>	Hvid Snerre	x	x			x				x	x	x	x															
RUBI	<i>Galium odoratum</i>	Skovmærke																											x
RUBI	<i>Galium palustre</i> ssp. <i>palustre</i>	Kær-Snerre									x					x										x			
RUBI	<i>Galium verum</i> ssp. <i>verum</i>	Gul Snerre								x						x								x		x			
GERA	<i>Geranium lucidum</i>	Skinnende Storkenæb																						x					
GERA	<i>Geranium molle</i>	Blød Storkenæb		x																							x		x
GERA	<i>Geranium pusillum</i>	Liden Storkenæb	x	x																									
GERA	<i>Geranium pyrenaicum</i>	Pyrenæisk Storkenæb	x	x																									
GERA	<i>Geranium robertianum</i>	Stinkende Storkenæb	x			x				x														x		x			
GERA	<i>Geranium sanguineum</i>	Blodrød Storkenæb			x									x				x			x	x				x			
GERA	<i>Geranium sylvaticum</i>	Skov-Storkenæb			x	x	x	x													x		x	x		x	x		
ROSA	<i>Geum rivale</i>	Eng-Nellikerod			x	x	x	x			x										x		x						
ROSA	<i>Geum rivale</i> x <i>urbanum</i>	Høj Nellikerod								x																			

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
ROSA	<i>Geum urbanum</i>	Feber-Nellikerod		x						x																x		
GLOB	<i>Globularia vulgaris</i>	Alm. Kugleblomst				x		x					x										x					
ORCH	<i>Goodyera repens</i>	Knærod												x														
ORCH	<i>Gymnadenia conopsea</i> var. <i>conopsea</i>	Langakset Trådspore						x	x		x						x			x		x						
ORCH	<i>Gypsophila fastigiata</i>	Sand-Gipsurt					x																					
ARAL	<i>Hedera helix</i>	Alm. Vedbend		x																						x		
CIST	<i>Helianthemum nummularium</i> ssp. <i>nummularium</i>	Filtet Soløje						x		x																		
CIST	<i>Helianthemum nummularium</i> ssp. <i>obscurum</i>	Bakke-Soløje		x	x	x		x			x		x							x			x		x	x		
CIST	<i>Helianthemum oelandicum</i> var. <i>oelandicum</i>	Ølands-Soløje										x																
POAC	<i>Helictotrichon pratense</i>	Eng-Havre		x						x						x				x		x			x	x		
RANU	<i>Helleborus foetidus</i>	Stinkende Juleroser																										x
RANU	<i>Hepatica nobilis</i>	Blå Anemone			x	x	x	x		x	x										x		x		x	x		
APIA	<i>Heracleum platytaenium</i>	Filtet Bjørneklo																x										
APIA	<i>Heracleum sphondylium</i> ssp. <i>sphondylium</i>	Alm. Bjørneklo															x					x						
APIA	<i>Heracleum sphondylium</i> ssp. <i>sibiricum</i>	Grønblomstret Bjørneklo									x							x		x							x	
CARY	<i>Herniaria glabra</i>	Brudurt						x		x			x			x												
BRAS	<i>Hesperis matronalis</i>	Vellugtende Aftenstjerne	x																									
ASTE	<i>Hieracium umbellatum</i>	Smalbladet Høgeurt												x											x	x		
ASTE	<i>Hieracium</i> sekt. <i>Hieracium</i>	Skov-Høgeurt		x											x								x		x	x		
ASTE	<i>Hieracium</i> sekt. <i>Vulgata</i>	Alm. Høgeurt				x				x													x		x	x		x
FABA	<i>Hippocrepis emerus</i>	Perlebælg																					x					
POAC	<i>Holcus lanatus</i>	Fløjlgræs																				x						
CARY	<i>Honckenya peploides</i>	Strandarve												x	x													
APIA	<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	Vandnavle														x												
HYPE	<i>Hypericum perforatum</i>	Prikbladet Perikon	x																				x					

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
ASTE	<i>Hypochoeris maculata</i>	Plettet Kongepen				x	x													x						x		
ASTE	<i>Hypochoeris radicata</i>	Alm. Kongepen																		x								
ASTE	<i>Inula salicina</i>	Pile-Alant						x	x		x									x								
IRID	<i>Iris pseudacorus</i>	Gul Iris										x							x									
CAMP	<i>Jasione montana</i>	Blåmunke												x														
JUGL	<i>Pterocarya fraxinifolia</i>	Vingevalnød																										x
JUNC	<i>Juncus articulatus</i>	Glanskapslet Siv						x								x												
JUNC	<i>Juncus subnodulosus</i>	Butblomstret Siv			x						x														x			
CUPR	<i>Juniperus communis</i>	Alm. Ene			x		x	x		x	x				x	x				x	x				x	x		
CAMP	<i>Knautia arvensis</i>	Blåhat	x													x												
FABA	<i>Laburnum anagyroides</i>	Alm. Guldregn																										x
ASTE	<i>Lactuca serriola</i>	Tornet Salat	x																									
LAMI	<i>Lamium album</i>	Døvnælde	x																									
ASTE	<i>Lapsana communis</i>	Haremad																										x
PINA	<i>Larix</i> sp.	Lærk																								x		
APIA	<i>Laserpitium latifolium</i>	Foldfrø											x															
FABA	<i>Lathyrus japonicus</i>	Strand-Fladbælg													x													
FABA	<i>Lathyrus latifolius</i>	Have-Fladbælg																								x		
FABA	<i>Lathyrus pratensis</i>	Gul Fladbælg	x																	x								
FABA	<i>Lathyrus sylvestris</i>	Skov-Fladbælg	x																									
FABA	<i>Lathyrus vernus</i>	Vår-Fladbælg																							x	x		
BRAS	<i>Lepidium campestre</i>	Salomons Lysestage											x															
BRAS	<i>Lepidium heterophyllum</i>	Forskelligbladet Karse	x										x															
BRAS	<i>Cardaria draba</i> ssp. <i>draba</i>	Alm. Hjertekarse								x																		
ASTE	<i>Leucanthemum vulgare</i>	Hvid Okseøje	x								x															x		
APIA	<i>Levisticum officinale</i>	Løgstikke																										x
POAC	<i>Leymus arenarius</i>	Marehalm													x													
OLEA	<i>Ligustrum vulgare</i>	Liguster																								x		
LILI	<i>Lilium martagon</i>	Krans-Lilje																								x		
SCRO	<i>Linaria repens</i>	Stribet Torskemund	x																									
CAPR	<i>Linnaea borealis</i>	Linnæa												x														
LINA	<i>Linum catharticum</i>	Vild Hør			x			x								x				x								

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
LINA	<i>Linum usitatissimum</i>	Alm. Hør																					x						
ORCH	<i>Liparis loeselii</i>	Mygblomst															x												
POAC	<i>Lolium perenne</i>	Alm. Rajgræs																									x		
CAPR	<i>Lonicera caprifolium</i>	Ægte Kaprifolie																									x		
CAPR	<i>Lonicera periclymenum</i>	Alm. Gedeblad																			x			x			x		
CAPR	<i>Lonicera xylosteum</i>	Dunet Gedeblad																						x		x	x		
FABA	<i>Lotus corniculatus</i>	Alm. Kællingetand	x	x			x				x	x	x				x				x	x				x	x		
BRAS	<i>Lunaria rediviva</i>	Vedvarende Måneskulpe																											x
JUNC	<i>Luzula campestris</i>	Mark-Frytle																								x			
JUNC	<i>Luzula multiflora</i> ssp. <i>multiflora</i>	Mangeblomstret Frytle										x			x	x							x			x			
JUNC	<i>Luzula pilosa</i>	Håret Frytle													x	x							x			x	x		
LYCO	<i>Lycopodium annotinum</i>	Femradet Ulvefod													x														
LYCO	<i>Lycopodium clavatum</i> ssp. <i>clavatum</i>	Alm. Ulvefod													x														
PRIM	<i>Lysimachia vulgaris</i>	Alm. Fredløs																						x					
CONV	<i>Maianthemum bifolium</i>	Majblomst			x										x								x						
ROSA	<i>Malus sylvestris</i>	Skov-Æble				x																				x	x		
MALV	<i>Malva neglecta</i>	Rundbladet Katost																											x
MALV	<i>Malva sylvestris</i>	Alm. Katost		x																									
FABA	<i>Medicago lupulina</i>	Humle-Sneglebælg		x		x									x												x		
FABA	<i>Medicago sativa</i> ssp. <i>falcata</i>	Segl-Sneglebælg																									x		
FABA	<i>Medicago sativa</i> ssp. <i>sativa</i>	Foder-Lucerne		x									x																
FABA	<i>Medicago sativa</i> ssp. <i>xvaria</i>	Sand-Lucerne												x	x														
SCRO	<i>Melampyrum arvense</i>	Ager Kohvede									x		x															x	
SCRO	<i>Melampyrum cristatum</i>	Kantet Kohvede																			x								
SCRO	<i>Melampyrum pratense</i>	Alm. Kohvede						x							x											x			
SCRO	<i>Melampyrum sylvaticum</i>	Skov-Kohvede													x						x								
POAC	<i>Melica ciliata</i>	Håret Flitteraks																									x		
POAC	<i>Melica nutans</i>	Nikkende Flitteraks			x		x	x						x							x		x	x		x			
POAC	<i>Melica uniflora</i>	Enblomstret Flitteraks			x																								
LAMI	<i>Mentha aquatica</i>	Alm. Vand-Mynte																								x			
MENY	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Bukkeblad															x												

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
PYRO	<i>Moneses uniflora</i>	Enblomstret Vintergrøn						x						x	x														
JUNC	<i>Luzula multiflora</i> ssp. <i>divulgata</i>	Langgriflet Frytle												x	x														
ASTE	<i>Mycelis muralis</i>	Skovsalat																						x			x		
BORA	<i>Myosotis arvensis</i>	Mark-Forglemmigej																									x		
BORA	<i>Myosotis scorpioides</i>	Eng-Forglemmigej																								x			
BRAS	<i>Rorippa microphylla</i>	Tyndskulpet Brøndkarse																								x			
ORCH	<i>Neotinea ustulata</i>	Bakkegøgeurt						x				x									x		x						
ORCH	<i>Neottia cordata</i>	Hjertebladet Fliglæbe													x														
ORCH	<i>Neottia nidus-avis</i>	Rederod			x																x			x		x	x		
ORCH	<i>Neottia ovata</i>	Ægbladet Fliglæbe			x			x	x			x				x	x	x		x	x		x			x	x		
APIA	<i>Oenanthe lachenalii</i>	Eng-Klaseskærm										x																	
OPHI	<i>Ophioglossum vulgatum</i>	Alm. Slangetunge			x							x									x		x						
ORCH	<i>Ophrys insectifera</i>	Flueblomst						x	x			x									x		x				x		
ORCH	<i>Orchis mascula</i>	Tyndakset Gøgeurt			x	x		x		x	x			x							x	x		x		x	x		
ORCH	<i>Orchis militaris</i>	Ridder-Gøgeurt			x				x		x					x					x								
ORCH	<i>Orchis spitzelii</i>	Spitzels Gøgeurt																				x							
LAMI	<i>Origanum vulgare</i>	Merian																						x					
PYRO	<i>Orthilia secunda</i>	Ensidig Vintergrøn													x	x										x			
FABA	<i>Oxytropis campestris</i> ssp. <i>campestris</i>	Nordisk Spidsbælg						x																					
PAPA	<i>Papaver rhoeas</i>	Korn-Valmue		x										x															x
TRIL	<i>Paris quadrifolia</i>	Firblad																			x								
CARY	<i>Petrorhagia prolifera</i>	Knopnellike												x															
POAC	<i>Phragmites australis</i>	Tagrør											x								x								
PINA	<i>Picea abies</i>	Rød-Gran																						x		x			
PINA	<i>Picea glauca</i>	Hvid-Gran																									x		
ASTE	<i>Pilosella cymosa</i> ssp. <i>cymosa</i>	Kvast-Høgeurt																						x					
ASTE	<i>Pilosella cymosa</i> ssp. <i>gottlandica</i> var. <i>gottlandica</i>	Gotlandsk Kvast-Høgeurt						x																					
ASTE	<i>Pilosella lactucella</i>	Lancetbladet Høgeurt						x				x			x														
ASTE	<i>Pilosella officinarum</i> ssp.	Håret Høgeurt	x							x						x								x					

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
	<i>officinatum</i>																											
ASTE	<i>Pilosella officinarum</i> ssp. <i>peleteriana</i>	Klit-Høgeurt			x			x																				
ASTE	<i>Pilosella peleteriana</i>	Klit-Høgeurt																							x			
APIA	<i>Pimpinella peregrina</i>	Hårfrugtet Pimpinelle			x																							x
APIA	<i>Pimpinella saxifraga</i> ssp. <i>saxifraga</i>	Alm. Pimpinelle																							x			
APIA	<i>Pimpinella saxifraga</i> ssp. <i>nigra</i>	Blånende Pimpinelle				x																						
LENT	<i>Pinguicula alpina</i>	Alpe-Vibefedt			x			x																				
LENT	<i>Pinguicula vulgaris</i>	Alm. Vibefedt			x			x	x		x									x		x			x			
PINA	<i>Pinus sylvestris</i>	Skov-Fyr									x			x	x					x		x			x	x		
PLAN	<i>Plantago lanceolata</i>	Lancet-Vejbred	x	x			x			x		x		x		x				x		x			x	x		
PLAN	<i>Plantago major</i>	Glat Vejbred																								x		x
PLAN	<i>Plantago uniflora</i>	Strandbo						x																				
ORCH	<i>Platanthera bifolia</i> ssp. <i>bifolia</i>	Bakke-Gøgelilje			x			x														x						
ORCH	<i>Platanthera bifolia</i> ssp. <i>latiflora</i>	Langsporet Gøgelilje						x	x		x								x	x								
ORCH	<i>Platanthera chlorantha</i>	Skov-Gøgelilje																							x			
POAC	<i>Poa alpina</i>	Fjeld-Rapgræs										x																
POAC	<i>Poa annua</i>	Enårig Rapgræs		x						x		x		x														x
POAC	<i>Poa compressa</i>	Fladstrået Rapgræs																							x	x		x
POAC	<i>Poa nemoralis</i>	Lund-Rapgræs																								x		
POAC	<i>Poa pratensis</i>	Eng-Rapgræs		x								x		x		x				x					x			
POAC	<i>Poa trivialis</i>	Alm. Rapgræs										x				x				x		x						
POLY	<i>Polygala amarella</i>	Bitter Mælkeurt			x			x			x										x	x			x			
POLY	<i>Polygala comosa</i>	Top-Mælkeurt									x																	
POLY	<i>Polygala vulgaris</i>	Alm. Mælkeurt						x			x		x							x		x						
POLY	<i>Polygonatum odoratum</i>	Kantet Konval						x			x												x			x		x
POLP	<i>Polypodium vulgare</i>	Alm. Engelskød												x	x													
SALI	<i>Populus tremula</i>	Bævreasp												x						x								
SALI	<i>Populus xcanadensis</i>	Landevejs-Poppel										x																
ROSA	<i>Potentilla acaulis</i>	Grå Potentil											x															
ROSA	<i>Potentilla argentea</i>	Sølv-Potentil	x							x			x															
ROSA	<i>Potentilla erecta</i>	Tormentil			x			x		x	x					x				x		x	x		x			

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	Gennem 2011																											
			A	B	1	2	3	4	5	6	7	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18	
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10	
ROSA	<i>Potentilla reptans</i>	Krybende Potentil	x	x													x									x	x			
ROSA	<i>Potentilla tabernaemontani</i>	Vår-Potentil					x										x				x									
PRIM	<i>Primula farinosa</i>	Melet Kodriver			x			x			x									x						x				
PRIM	<i>Primula veris</i>	Hulkravet Kodriver			x		x													x							x			
LAMI	<i>Prunella grandiflora</i>	Storblomstret Brunelle									x												x							
ROSA	<i>Prunus avium</i>	Fugle-Kirsebær																								x	x			
ROSA	<i>Prunus cerasifera</i>	Mirabel	x																							x	x			
ROSA	<i>Prunus padus</i>	Alm. Hæg																									x			
ROSA	<i>Prunus spinosa</i>	Slåen								x										x	x					x				
FUMA	<i>Pseudofumaria lutea</i>	Gul Lærkespore																											x	
DENN	<i>Pteridium aquilinum</i> ssp. <i>latiusculum</i>	Nordlig Ørnebregne			x										x						x		x			x				
RANU	<i>Pulsatilla patens</i>	Åben Kobjælde															x													
RANU	<i>Pulsatilla pratensis</i>	Nikkende Kobjælde				x	x				x			x	x					x			x				x			
RANU	<i>Pulsatilla vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i>	Opret Kobjælde																					x							
RANU	<i>Pulsatilla vulgaris</i> ssp. <i>gottlandica</i>	Gotlands-Kobjælde																					x							
PYRO	<i>Pyrola chlorantha</i>	Grønlig Vintergrøn													x	x										x				
PYRO	<i>Pyrola minor</i>	Liden Vintergrøn														x		x						x						
FAGA	<i>Quercus robur</i>	Stilk-Eg											x		x					x							x			
RANU	<i>Ranunculus acris</i> ssp. <i>acris</i>	Bidende Ranunkel				x											x							x		x	x			
RANU	<i>Ranunculus auricomus</i>	Nyrebladet Ranunkel	x								x				x					x						x	x			
RANU	<i>Ranunculus bulbosus</i>	Knold-Ranunkel		x		x				x																	x			
RANU	<i>Ranunculus ficaria</i> ssp. <i>ficaria</i>	Alm. Vorterod				x																								
RANU	<i>Ranunculus flammula</i>	Kær-Ranunkel															x				x					x				
RANU	<i>Ranunculus polyanthemos</i> ssp. <i>xpolyanthemoides</i>	Falsk Lund-Ranunkel																			x		x			x				
RANU	<i>Ranunculus repens</i>	Lav Ranunkel		x						x							x										x			
RANU	<i>Ranunculus sceleratus</i>	Tigger-Ranunkel									x																			
RESE	<i>Reseda alba</i>	Hvid Reseda		x																									x	
RESE	<i>Reseda lutea</i>	Gul Reseda			x	x								x															x	
RHAM	<i>Rhamnus cathartica</i>	Vrietorn			x																		x			x	x			
LAMI	<i>Rhinanthus serotinus</i>	Stor Skjaller																			x		x							

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
GROS	<i>Ribes uva-crispa</i>	Stikkelsbær				x																				x		
GROS	<i>Ribes alpinum</i>	Fjeld-Ribs				x																	x					
GROS	<i>Ribes sanguineum</i>	Blod-Ribs																					x					
ROSA	<i>Rosa canina</i> ssp. <i>canina</i>	Glat Hunde-Rose		x		x																			x	x		
ROSA	<i>Rosa canina</i> ssp. <i>dumetorum</i>	Håret Hunde-Rose	x																									
ROSA	<i>Rosa glauca</i>	Kobber-Rose	x																									
ROSA	<i>Rosa villosa</i> ssp. <i>mollis</i>	Blød Filt-Rose						x															x					
ROSA	<i>Rubus caesius</i>	Korbær			x						x	x		x									x		x	x		
ROSA	<i>Rubus saxatilis</i>	Alm. Fruebær			x			x				x								x		x			x	x		
ROSA	<i>Rubus</i> sp.	Brombær	x																									
POLG	<i>Rumex acetosa</i> ssp. <i>acetosa</i>	Alm. Syre	x	x						x				x		x				x	x	x				x		
POLG	<i>Rumex crispus</i>	Kruset Skræppe	x	x						x															x			
POLG	<i>Rumex obtusifolius</i>	Butbladet Skræppe																										x
SALI	<i>Salix repens</i> var. <i>repens</i>	Krybende Pil			x			x																				
CAPR	<i>Sambucus nigra</i>	Almindelig Hyld																							x			
ROSA	<i>Sanguisorba officinalis</i>	Læge-Kvæsurt						x	x													x						
ROSA	<i>Sanguisorba minor</i> ssp. <i>minor</i>	Blodstillende Bibernelle				x	x						x												x			
APIA	<i>Sanicula europaea</i>	Sanikel			x	x					x					x									x			
LAMI	<i>Satureja acinos</i>	Voldtimian											x															
SAXI	<i>Saxifraga granulata</i>	Kornet Stenbræk	x													x				x								
CYPE	<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>	Blågrøn Kogleaks					x									x									x			
CYPE	<i>Bolboschoenus maritimus</i>	Strand-Kogleaks					x																					
CYPE	<i>Schoenus ferrugineus</i>	Rust-Skæne			x			x			x									x					x			
CYPE	<i>Schoenus ferrugineus</i> x <i>S. nigricans</i>	Rust x Sort Skæne						x																				
CYPE	<i>Schoenus nigricans</i>	Sort Skæne			x			x																				
ASTE	<i>Scorzonera humilis</i>	Lav Skorsoner			x			x												x	x	x				x		
LAMI	<i>Scutellaria hastifolia</i>	Spydbladet Skjolddrager														x												
CRAS	<i>Sedum acre</i>	Bidende Stenurt	x			x				x	x		x			x							x	x	x			
CRAS	<i>Sedum album</i>	Hvid Stenurt									x		x			x							x		x			
CRAS	<i>Sedum hispanicum</i>	Bleg Stenurt	x			x																						

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
CRAS	<i>Sedum reflexum</i>	Bjerg-Stenurt				x																	x			x		
CRAS	<i>Sedum sexangulare</i>	Seksradet Stenurt											x															
ASTE	<i>Senecio jacobaea</i> ssp. <i>jacobaea</i>	Eng-Brandbæger																							x			
ASTE	<i>Senecio jacobaea</i> ssp. <i>gotlandicus</i>	Alvar-Brandbæger								x													x		x			
POAC	<i>Sesleria caerulea</i>	Kalk-Blåaks			x			x			x					x				x					x			
CARY	<i>Silene latifolia</i> ssp. <i>alba</i>	Aften-Pragtstjerne											x															
CARY	<i>Silene nutans</i>	Nikkende Limurt				x	x			x			x			x				x			x		x	x		
CARY	<i>Silene uniflora</i> ssp. <i>uniflora</i>	Strand-Limurt								x										x								
CARY	<i>Silene uniflora</i> ssp. <i>petraea</i>	Alvar-Limurt									x					x												
CARY	<i>Silene vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i>	Alm. Blæresmelde	x																									
ASTE	<i>Sonchus oleraceus</i>	Alm. Svinemælk																					x					
ROSA	<i>Sorbus aria</i>	Aksel-Røn				x																				x		
ROSA	<i>Sorbus aucuparia</i>	Alm. Røn				x								x	x					x		x	x	x	x	x		
ROSA	<i>Sorbus graeca</i>	Balkan-Røn				x																						
ROSA	<i>Sorbus hybrida</i>	Finsk Røn				x	x						x	x											x			
ROSA	<i>Sorbus intermedia</i>	Selje-Røn		x		x				x		x	x									x			x	x		x
ROSA	<i>Sorbus latifolia</i>	Bredbladet Røn																								x		
ROSA	<i>Sorbus meinichii</i>	Fager-Røn																					x					
ROSA	<i>Sorbus mougeotii</i>	Pyrenæisk Røn																								x		
ROSA	<i>Sorbus rupicola</i>	Klippe-Røn				x							x													x		
CARY	<i>Stellaria graminea</i>	Græsbladet Fladstjerne	x																			x						
CARY	<i>Stellaria holostea</i>	Stor Fladstjerne												x									x					
CARY	<i>Stellaria media</i>	Alm. Fuglegræs																										x
DIPS	<i>Succisa pratensis</i>	Djævelsbid																				x						
CAPR	<i>Symphoricarpos albus</i>	Alm. Snebær		x																								x
BORA	<i>Symphytum caucasicum</i>	Kaukasisk kulsukker																										x
OLEA	<i>Syringa josikaea</i>	Ungarsk Syren	x																									
OLEA	<i>Syringa vulgaris</i>	Syren	x																							x		
ASTE	<i>Tanacetum vulgare</i>	Rejnfan	x																									
ASTE	<i>Taraxacum</i> sp.	Mælkebøtte		x																x					x	x		x
ASTE	<i>Taraxacum</i> sektion <i>Ruderalia</i>	Vejmælkebøtte										x																
ASTE	<i>Taraxacum</i> section <i>Erythosperma</i>	Sandmælkebøtte								x																		

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	A	B	1	2	3	4	5	6	7	C	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
FABA	<i>Tetragonolobus maritimus</i>	Kantbælg			x			x		x	x														x			
RANU	<i>Thalictrum flavum</i>	Gul Frøstjerne																		x								
RANU	<i>Thalictrum minus</i> ssp. <i>minus</i>	Bugtet Frøstjerne														x				x								
BRAS	<i>Thlaspi perfoliatum</i>	Hjertebladet Pengeurt	x							x																		
LAMI	<i>Thymus pulegioides</i>	Bredbladet Timian								x																		
LAMI	<i>Thymus serpyllum</i>	Smalbladet Timian								x						x									x			
TILI	<i>Tilia cordata</i>	Småbladet Lind																					x					
TILI	<i>Tilia platyphyllos</i>	Storbladet Lind										x																
MELA	<i>Tofieldia calyculata</i>	Mose-Bjørnebrod			x			x			x														x			
ASTE	<i>Tragopogon porrifolius</i>	Havrerod											x															
ASTE	<i>Tragopogon pratensis</i> ssp. <i>minor</i>	Småkronet Gedeskæg				x	x			x															x	x		
ASTE	<i>Tragopogon pratensis</i> ssp. <i>pratensis</i>	Eng-Gedeskæg	x																	x								x
CARY	<i>Trientalis europaea</i>	Skovstjerne												x														
FABA	<i>Trifolium arvense</i>	Hare-Kløver	x																		x							
FABA	<i>Trifolium campestre</i>	Gul Kløver	x								x																	
FABA	<i>Trifolium montanum</i>	Bjerg-Kløver																		x						x		
FABA	<i>Trifolium pratense</i>	Rød-Kløver	x								x	x		x		x				x	x	x				x		
FABA	<i>Trifolium repens</i>	Hvid-Kløver		x		x										x							x					x
SCHE	<i>Triglochin maritima</i>	Strand-Trehage																							x			
POAC	<i>Trisetum flavescens</i>	Alm. Guldhavre				x																						
ULMA	<i>Ulmus glabra</i>	Skov-Elm																								x		
ULMA	<i>Ulmus laevis</i>	Skærm-Elm																										x
ULMA	<i>Ulmus minor</i>	Småbladet Elm																								x		
URTI	<i>Urtica dioica</i>	Stor-Nælde	x	x																								
LENT	<i>Utricularia (vulgaris el. australis)</i>	Blærerod (alm. eller slank)														x												
ERIC	<i>Vaccinium myrtillus</i>	Blåbær												x	x													
ERIC	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	Tyttebær			x			x						x											x			
VALE	<i>Valeriana officinalis</i>	Læge-Baldrian																		x		x						
VALE	<i>Valerianella locusta</i>	Tandfri Vårsalat								x																		
SCRO	<i>Verbascum nigrum</i>	Mørk Kongelys	x																									
SCRO	<i>Veronica beccabunga</i>	Tykbladet Ærenpris														x									x			

Gotland 2011

Fam.	Internationalt navn	Dansk navn (dato)	Søknad 2011																											
			A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	D	E	F	12	13	14	15	G	16	17	H	18			
			4	5	5	5	5	6	6	7	7	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10		
SCRO	<i>Veronica chamaedrys</i>	Tveskægget Ærenpris		x						x	x	x				x				x			x		x	x				
SCRO	<i>Veronica officinalis</i>	Læge-Ærenpris												x											x					
SCRO	<i>Veronica serpyllifolia</i>	Glat Ærenpris		x																					x					
SCRO	<i>Veronica spicata</i>	Aks-Ærenpris				x																								
CAPR	<i>Viburnum opulus</i>	Kvalkved						x			x	x		x							x									
FABA	<i>Vicia cracca</i>	Muse-Vikke								x	x	x								x		x								
FABA	<i>Vicia hirsuta</i>	Tofrøet Vikke	x							x																				
FABA	<i>Vicia sativa ssp. nigra</i>	Smalbladet Vikke	x				x			x																				
FABA	<i>Vicia sepium</i> var. <i>sepium</i>	Alm. Gærde-Vikke	x				x																			x				
FABA	<i>Vicia tenuifolia</i>	Langklaset Vikke	x																	x										
FABA	<i>Vicia tetrasperma</i>	Tadder-Vikke	x																											
FABA	<i>Vicia villosa</i> ssp. <i>villosa</i>	Sand-Vikke								x																				
APOC	<i>Vinca minor</i>	Liden Singrøn																								x				
ASCL	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>	Svalerod	x			x	x		x	x	x	x		x			x							x		x				
VIOL	<i>Viola canina</i>	Hunde-Viol																		x										
VIOL	<i>Viola hirta</i>	Håret Viol				x															x					x		x		
VIOL	<i>Viola odorata</i>	Marts-Viol		x			x	x																						
VIOL	<i>Viola palustris</i>	Eng-Viol																		x										
VIOL	<i>Viola pumila</i>	Dværg-Viol								x						x				x										
CARY	<i>Viscaria vulgaris</i>	Tjærenellike	x					x												x										

Gotlands natur uppvisar stora kontraster. Här finns både branta kustklintar och fågelrika strandängar, karga hållmarker och lummiga ängen, vidsträckt agmyrar och små orkidérika källkärr. Boken **Gotlands natur** — **En reseguide** hjälper dig att upptäcka den gotländska naturens många smultronställen.

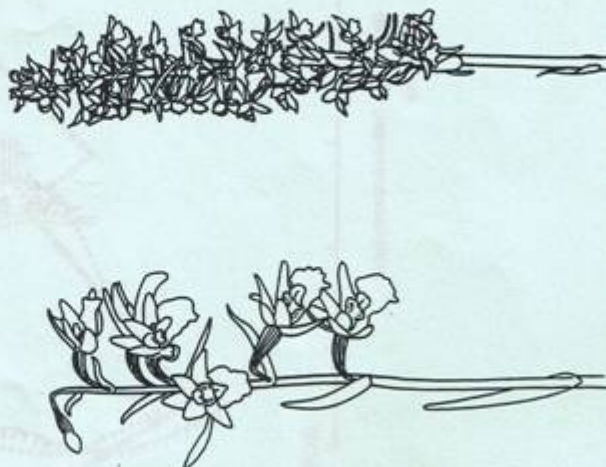
I boken beskrivs 100 sevärda platser med rikt fågelliv, rik växtlighet, märkliga geologiska formationer eller vacker utsikt. En översiktskarta och 39 detaljkartor leder dig rätt och visar var du kan parkera, var man har den bästa överblicken, var det finns fågeltorn och naturstigar m m.

Speciella avsnitt i boken berättar om öns geologiska historia och de fossila hittarna, om de olika gotländska naturtyperna och deras djur och växter och om Gotlands djurliv. Avslutningsvis ges information om fiske, naturskydd och allemansrätt och tips på litteratur och föreningar.

Gotlands natur — **En reseguide** har getts ut av Bonnier och Länsstyrelsen i Gotlands län.

Naturvårds- området Grausne källmyr

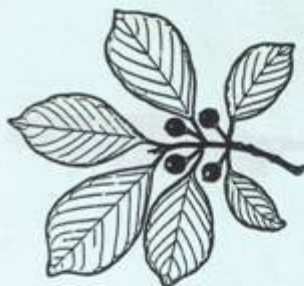
Handledning till naturstigen

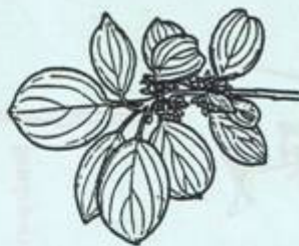
Länsstyrelsen i Gotlands län

Välkommen till naturvårdsområdet Grausne källmyr!

Det 20 hektar stora naturvårdsområdet innefattar dels ett ca 500 långt avsnitt av den upp till 40 m höga klint som löper öster om Lickershamnsviken, dels en källmyr som ligger nedanför klinten. Ett bra sätt att bekanta sig med Grausne naturvårdsområde är att gå den naturstig som löper genom området. Stigen är ca 2 km lång och är utmärkt med korta trästolpar som har slagits ned i marken. 19 av stolparna är försedda med ett nummer. Vid motsvarande siffror i den här lilla handledningen hittar du en kort beskrivning av vad du kan se vid var och en av dessa 19 "stationer".

Brakved

Getapel

Majviva

1. Här kan du lägga märke till några buskar. Till vänster om stigen, strax före stolpen, står en brakvedsbuske, och en annan står en bit längre fram till höger. Man känner igen brakved bl.a. på de framträdande nerverna på bladundersidorna. Barken har haft medicinsk användning som laxermedel. Släktet har ytterligare en svensk art som heter getapel eller vågtorn. En liten getapelbuske står till höger om stigen, mitt emot den tidigare nämnda brakvedsbusken. Getapeln, vars blad har fint sågadtade kanter, växer ofta torrare än brakveden, som är fuktälskande. Båda arterna har giftiga bär.

2. Nu är du ute på den södra delen av Grausne källmyr. En källmyr är ett kärr som genomslås av grundvattnen som tränger fram i markytan ur vattenrika jord- eller berggrundslager, och en källmyr slutar därför alltid något. Ofta är den belägen under en klint eller nedanför en strandvall.

Vegetationen i den här delen av källmyren domineras av halvgräs som axag, knappag, ängs-starr, slankstarr och hirsstarr. Under försommaren blommar här majviva, fjälltärt, kärrtjilja och orkidéerna ängsnycklar och flugblomster, senare

fällda träd, som inte tagits bort utan får ligga och mulna i fred, till glädje för många olika slags småkryp. Många organismer - skalbaggar, tusenfotingar, svampar m.fl. - är helt beroende av att leva i död ved, men i dagens rationellt skötta och ofta alltför "välstäddade" skogar är tillgången på död och multnade ved ofta dålig. Kvarstående torrträd nyttjas också ofta av hackspettar, som i dem hackar ut bithål inte bara åt sig själva utan även åt många andra hålbäggande fåglar.

Större hackspett

12. Skogen har här ungefär samma karaktär som vid station nr 8 och utgörs av mager kalkallskog som växer på gamla strandterrasser. Gräset piggröt är ganska vanligt här.

OBS! Här viker naturstigen av snett åt vänster och följer alltså inte den breda stigen - råkungen - rakt ner.

13. Naturstigen korsar här körvägen och fortsätter en bit till vänster på andra sidan.

14. Lägga märke till att de enbuskar som står fritt är mycket tätare på sidsidan än på skuggsidan.

15. Vi har nu nått fram till utkanten av Grausne källmyr. Här på fuktängen är älvväxning och blåtåtel de dominerande gräsen. Blåtåteln blommar under högsommaren, och under hösten får tuvarna en varmt brunröd färgton. Blåtåteln är känslig för bete, och att den är så vanlig här är ett tydligt tecken på att den här delen av källmyren inte längre betas.

Här på fuktängen möter vi också ett par bekanta från station 2: majviva och kärrtjilja. Under högsommaren blommar här orkidéer som kärrknipprot och brudsporre.

16. Den kalkrika miljön till trots ser man här små torvkullar beväxna med kalkskyende arter som

Kärrknipprot

under sommaren blodrot, storsilesår, kustarun, brun ögontröst, kärtistel och orkidéerna sumpnycklar, kärrknipprot, brudsporre och luktsporre. Lie längre fram, vid det lilla "ubygget", finns ett litet bestånd av trubbtåg. Trubbtåget förekommer i Sverige bara på Gotland och några få lokaler i Skåne. Det blommar i augusti.

3. Du har nu tillfälligt lämnat källmyren och kommit in i kalktallskogen. Marken täcks här av bl.a. glänsande mattor av mjölonris. Andra karaktärsväxter är oxbår, stenbår, blodnäva och bockrot. I slutet av maj och första halvan av juni blommar orkidén Sankt Pers nycklar här.

4. *Efter ståtten viker naturstigen av åt höger.*

5. Här passerar stigen en stor "matta" av mjölonris. Mjölon liknar lingon men har nedvikta bladkanter och ett fint nätverk på bladundersidan. Bären är torra och fadda i smaken.

6. Underlaget består här av magert, ursvallat strandgrus. På denna marktyp trivs tulkört, som ofta sätter sin prägel på strandvallar och fårbetes-hagar på Gotland, och aklejan. Här finns också gott om blåhallon, som ej skall förväxlas med björnbär. (Vildväxande björnbär saknas nästan helt på Gotland.) Blåhallonen har bladaggiga, inte svarta frukter, och dess revor har inte så grova taggar som björnbärens. På gotländska kallas blåhallon för salmbår - kung Salomos bär - och bären används till sylt.

7. Snärigheten ökar framför dig med mycket brakved, rosenbuskar och slån. Strax efter stolpen och innan stigen passerar en körväg växer stenbår, en nära släkting till blåhallon som har klarröda, ätliga bär.

Brudsporre

Trubbtåg

8. Stigen löper här genom en mager tallskog som växer på en serie övervuxna strandvallar. Bland stenbår, blåhallon och ljung märks ett tuffigt gräs med breda, gulgröna blad och hängande vippa - lundskafting. Ett annat vanligt gräs här är bergsslok, som har en smal, ensidig vippa med rödbruna småax.

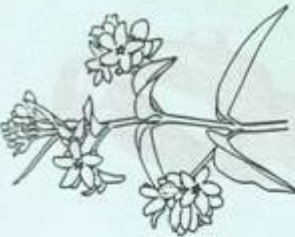
9. Här nedanför klinten, där tillgången på vatten i marken är rikligare, är skogen frodigare och inslaget av gran betydande. På marken växer bl.a. vitmåra, ångskovall och örnbräken. Lite längre fram, där stigen böjer av åt vänster, finns ett bestånd av piggrör, ett gräs som i Norden endast finns på Gotland, men här är ganska vanligt inom vissa områden.

10. Du har nu kommit upp på nästan 40 meters höjd över havet. Uppe på höjden till höger ligger en fornborg. Den består av en ca 100 m lång stenmur byggd på klintens högsta partier. På Gotland finns lämningar av ett 100-tal fornborgar, och många av dessa har anlagts uppe på en höjd eller, som här, vid kanten av ett stup.

Från höjden till vänster om stigen har man en vacker utsikt mot sydväst. På andra sidan Lickershamnsviken ser vi bl.a. Jungfrun, Gotlands högsta rauk. Närmare, mellan klipporna skymtar källmyren.

Bland växterna runt omkring oss märks speciellt ett par arter. Den ena är det vackra gräset grusslok, vars vippor under sensommaren liknar små silver-skinrande flaskborstar. Grussloken växer främst på de stengaste partierna samt längs stigen. Den andra är mjölkört, hyggen och liknande områden. Mjölkörten växer bl.a. i svackan nedanför den numrerade stolpen.

11. Stigen slingrar sig nu nedför sluttningen, som har ett rikt inslag av gran. Här ligger flera vind

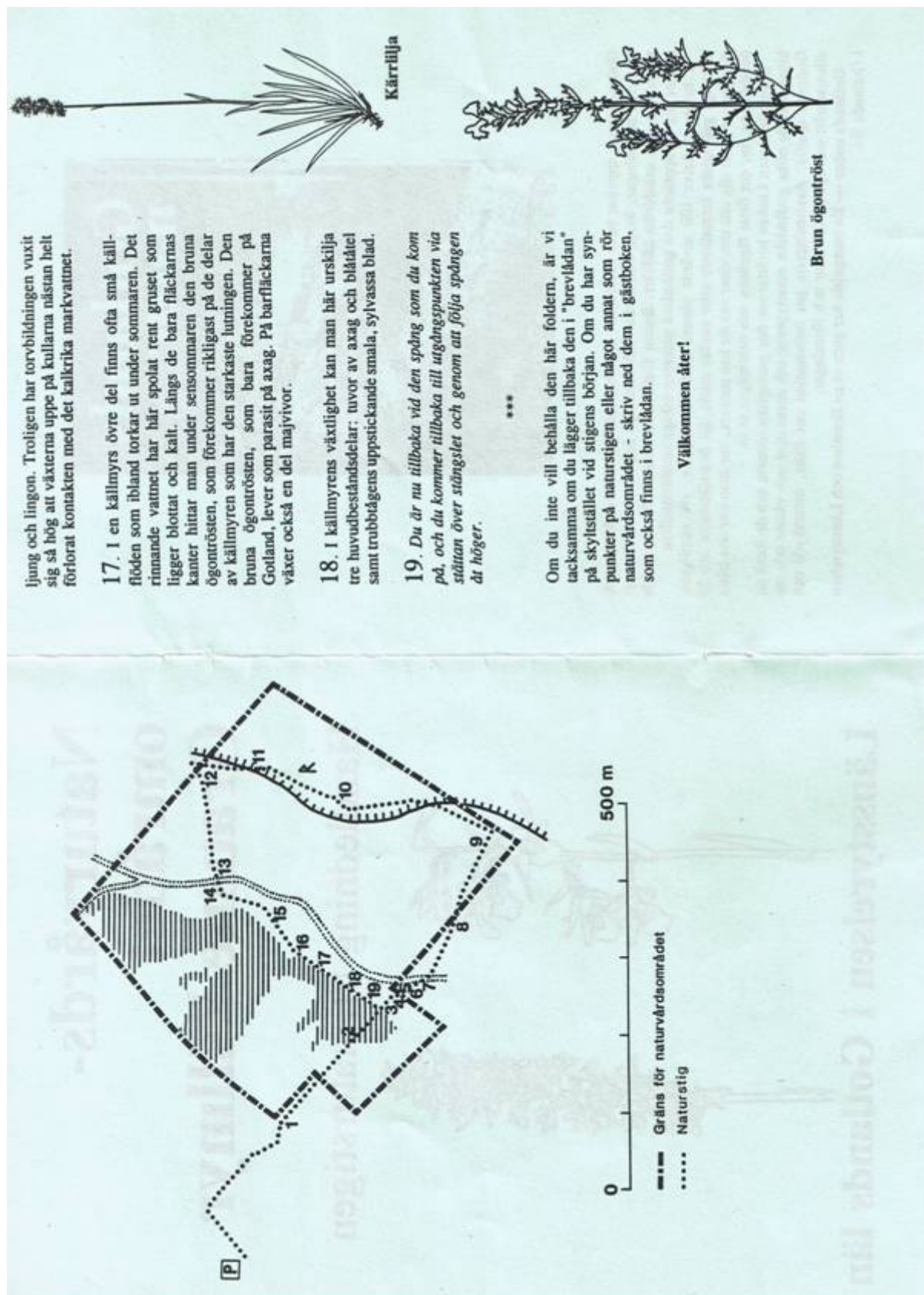
Tulkört

Piggrör

Grusslok

Naturresevatet Kallgatburg

Handledning till naturstigen

Länsstyrelsen i Gotlands län

här finner man typiska torkmarksväxter som backtimjan, solvända, rölleka, liden blåklocka, blodnäva, g-äfibbla, kustruta, getväppling, gulmåra, praktbrunnört och oxbär.

Nu återstår bara att gå tillbaka till utgångspunkten, lägga tillbaka den här handledningen i lädan och att skriva i gästboken.

Välkommen åter!

Praktbrunnört

Mer information om Gotlands natur och de naturskyddade områdena i Gotlands län hittar du på Länsstyrelsens hemsida: www.lst.se

Välkommen till naturreservatet Kallgatburg!

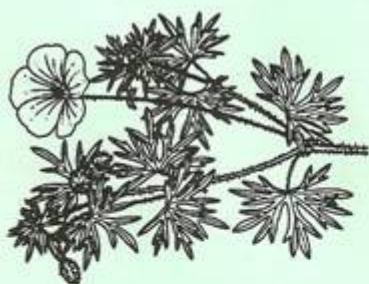
Det drygt 120 hektar stora reservatet inrymmer bl.a. ett av vårt lands största bestånd av idegran samt ett kalkårspräglat våtmarksområde med intressant flora, *Rövättar*.

Ett bra sätt att bekanta sig med Kallgatburgs naturreservat är att gå den ca 2,5 km långa naturstig som har anlagts genom området. Stigen är i terrängen utmärkt med låga trästolpar av vilka 14 är numrerade. Vid motsvarande siffror i den här lilla handledningen hittar du en kort beskrivning av vad du kan se vid dessa 14 "stationer". Delar av stigen är spångad.

Större delen av reservatet betas sommartid av nötkreatur.

1 Stigen följer till en början en gammal väg som finns utmärkt redan på lantmäterikartan från 1698 och där benämns Encwätsgatan. Längs gärdsgården till höger står ett par små idegranar. Vanliga örter längs stigen fram till station 2 är tusensköna, smörblomma, blodnäva, gullviva, liten blålocka och praktbrunört.

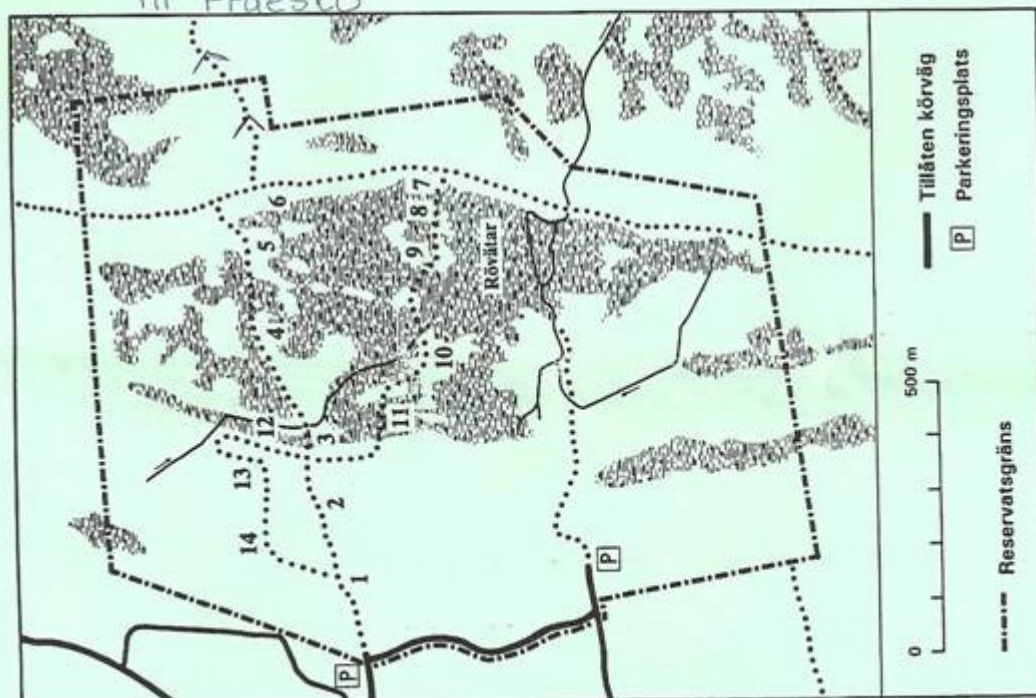
2 Vi har nu passerat en bred grusvall och kommit ned i en svacka med öppen mark. Området, som av traktens befolkning kallas Oles änge eller Äinväta, har tidigare varit ängsmark och man ser tydligt att flertalet av de gamla askar som växer i omgivningen bär tydliga spår av lövtrakt (klappning eller hanling). Lövträkten gick till så att man under sensommaren med en lång kniv skar eller högg av lövbärande kvistar och grenar från träden för att torka dem och senare använda dem som vinterfoder för djuren. Lövet ansågs vara ett utmärkt komplement till höet.

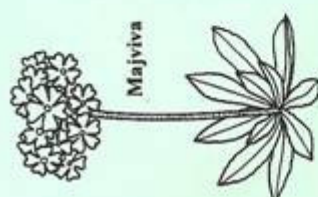
Blodnäva

S:t Pers nycklar

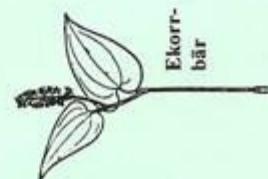
Karta över naturreservatet Kallgatburg med naturstigens 14 stationer utmärkta.

Majviva

Kärnkniptrot

Ekorrhår

På försommaren kan man se en del blommande orkidéer här ute på det öppna området. Vanligast är Sankt Pers nycklar.

Under vårens snösmältning eller efter kraftigt regn är sänkan ofta helt fylld med vatten.

3 Vi kommer nu strax ut på den norra delen av Rövåtar. Här kan du stifta den första bekantskapen med typiska kalkkärrsväxter som axag, tätört (blå blommor), fjälltätört (vita blommor), majviva, kärtlilja och storsilesår (växer framför allt längs kanten av vattensamligen snett till höger) samt orkidéerna ängsnycklar, sumpnycklar, brudsporre, luktsporre och kärnkniptrot.

4 I det här området dominerar jordlagen av bleke, som är en starkt kalkhaltig jordart som utvecklas på fuktig mark. Den förekommer i hela det öppna området men framträder tydligast i den f.d. körvägen till vänster om stigen. Skogens tillväxt är på sådana här blekemarken mycket långsam, och en del av tallarna här ute är mer än 250 år gamla.

Bland örterna lägger man kanske främst märke till blodrot, klöverört, rödklint, kärtlilja, ängsvädd (blommor först i augusti) samt brudsporre och kärnkniptrot.

5 Redan den legendariske naturvårdaren Rutger Sernander ansåg på 1940-talet att det stora idegranbeståndet på Kallgatburg borde fridlysas. Idegranarna står här så tätt att mycket lite ljus tränger ner till marken. Det leder till att undervegetationen blir synnerligen sparsam. Bland de växter som ändå förmår överleva nere i dunklet märks främst blå- och vitsippa, liljekonvalj och ekorrhår.

Idegranen är tvåbyggare, d.v.s. han- och hon-

blommor sitter på skilda träd. Blomningen sker i april, och i september bär honträden röda frukter. Idegranens frön sprid av fåglar som äter frukterna; fruktköttet är det enda på idegranen som inte är giftigt. (Observera dock att fröna inne i frukterna är giftiga!)

Alldeles innan du kommer fram till station nr 6, viken en stig av till vänster. Om du följer denna en dryg kilometer, kommer du fram till Gotlands rikaste lokal för orkidén guckusko. Guckuskon blommar normalt i slutet av maj-början av juni.

6 Stigen följer nu en grusvall som bildats av Ancyussjön, en föregångare till dagens Östersjön. Vallen ligger ca 35 m över den nuvarande havsytan.

På vallen gick i äldre tider landsvägen mellan Visby och Bunge, och det är egentligen den vägen som givit namn åt det här området. Kallgate (= Karls gata, Karls väg) är en fornsvensk benämning på vad vi i dag skulle kalla en "allmän landsväg". ("Karl" betydde i fornsvenskan "fri enskild man, bonde".)

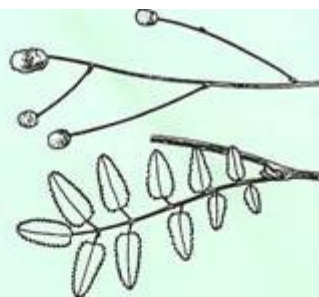
Längs stigen växer – förutom mängder med idegran – ask, hassel, rönn, oxel, klippoxel, hassel, brakved och skogstry.

7 I gamla ekar lever många arter vedinsekter som gnager sina gångar i veden. Den här gamla eken kan bli omkring 400 år gammal, och under hälften av sin levnad kan den tjäna som hemvist för olika sällsynta insektsarter.

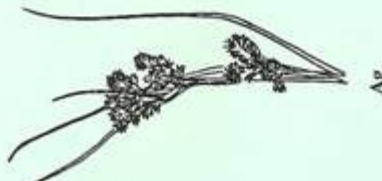
8 På båda sidor om spången växer blodtopp, en växt som i vårt land bara förekommer på östra Gotland. Blodtoppens blommor är samlade i ett tätt, rundat ax. Den saknar kronblad, och det röda i blomman består av foder-

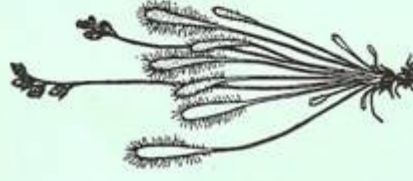
Idegran

Blodtopp

Ag

Storsilesår

bladen. Bloctoppen blommar under högsom-
maren.
På den här delen av myren kan man även se
en del ruggar av ag. Ager är ett halvgräs med
breda, skarpt sågandade blad. På Gotland har
den förr haft stor betydelse som täcknings-
material för uthus, och fortfarande förses en del
lambgift och ladugårdar med agtak.
Växligheten på den här delen av Roväta
domineras annars helt av gräset blåtåtel.

9 Stigen passerar här en gammal tallstock (till
höger om stigen) som mycket långsamt
håller på att brytas ned av svampar och insekter.
De frigjorda näringsämnen tas sedan upp av de
växter som växer runt omkring.

10 Svårigheten att transportera ut virket,
har gjort att skog ute på myrholmar
vanligen inte har avverkat utan fått stå orörd.
Den har därför kunnat bli mycket gammal.
Den här tallen var en liten planta år 1707, då
Karl XII var kung i Sverige, och är alltså nu 300
år gammal.

11 Till vänster om spången växer stor-
silesår, som är en av vårt lands få
"köttätande" växter. Små insekter som landar på
bladen fastnar på de röda, kläbbiga körrelhår som
sitter längs de gröngula bladens kanter. När en
insekt fastnat, rullar bladet ihop sig, varefter ägg-
vitespälkande enzym löser upp insektens mjuk-
delar. Storsilesåret blommar med vita blommor
i juli.
Andra typiska källkärsväxter som växer här
intill spången är axag, gräsull, majviva, kärtlila
och sumpnycklar.

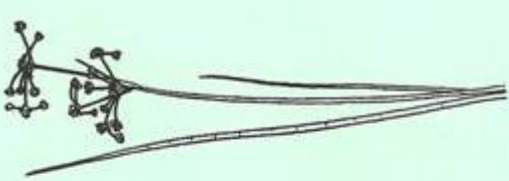
OBS! Mellan station 11 och 12 korsar stigen sig

självt. Håll då rakt fram mot den döda granen.

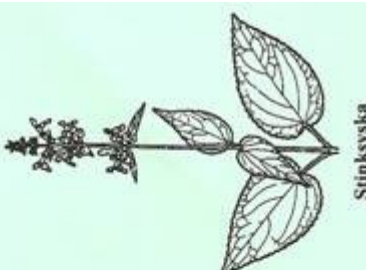
12 Här längs stigens östra sida kan man,
förutom de källkärsväxter vi stiftat be-
kantskap med tidigare under vandringen, se ett
par nya arter.
Den ena är trubbiåg, ett halvgräs som i
Sverige bara förekommer i kalkkärr på Gotland
och några få platser i Skåne.
Den andra växten som man kan finna här är
brun ögontröst, som bara förekommer på Got-
land och här lever som parasit på axag. Den
bruna ögontrösten är tämligen oansenlig och kan
vara ganska svår att hitta men växer framför allt
uppe i tvörna av axag. Den blommar inte förr-
än i augusti.

13 Här finns en vattensamling, en brya,
som håller vatten året runt och under
sommaren tjäna som vattenhål för de betande
djuren. Längs kanten av vattensamlingen växer
blå, dy- och dikesveronika samt sumpförgä-
migej, och nere i vattnet kan man se slingor av
grodmöja.

14 Stigen följer här en bäckfåra som under
snösmältningen är fylld av vatten men
under sommaren oftast är helt torrlagd. Vattnet
kommer från en källa (en spricka i b-
gggrunden) som är belägen nära den västra reservatsgränsen.
Markvegetationen är ganska sparsam men
typisk för skuggiga områden och domineras av
blåsippa, ranslök, skogssallar och myskmadra.
Just när man träder in i skogsdunklet, kan man
till höger om stigen, under en hassel, se ett litet
bestånd av stinksyska, en kransblommig växt
som verkligen gör skäl för sitt namn.
Lite längre fram, uppe på vallen av gammalt
strandgrus, är marken däremot väldränerad, och

Trubbiåg

Stinksyska

	Navn	Adresse	Postnr. & by
	Visby Hamn Hotel, dobbeltv		
1	Peter Wind	Moesbakken 19	8410 Rønde
2	Anette Møller	Skinfaxevej 10	8800 Viborg
3	Niels Faurholdt	Solsikkevej 9	4600 Køge
4	Bodil Faurholdt	Solsikkevej 9	4600 Køge
5	Else Rita Lemmich	Åkandevej 29	3500 Værløse
6	John Lemmich	Åkandevej 29	3500 Værløse
7	Dorthe Kold-Christensen	Fregatvej 5b, Lønstrup	9800 Hjørring
8	Morten Kold-Christensen	Fregatvej 5b, Lønstrup	9800 Hjørring
9	Leif Wegge Laursen	Skovhaven 128	5320 Agedrup
10	Ida Bjerger Laursen	Skovhaven 128	5320 Agedrup
11	Kirsten Nielsen	Lundeskolevej 13	4850 Stubbekøbing
12	Erik Skov Nielsen	Lundeskolevej 13	4850 Stubbekøbing
13	Margit Egegaard Kjeldsen	Orevej 14	4850 Stubbekøbing
14	Søren Holst Kjeldsen	Orevej 14	4850 Stubbekøbing
15	Dagmar Levisen	Prinsessegade 81, 3. bolig 194	1422 København K
16	Lene Køhler	Kærmark 29	2650 Hvidovre
17	Thøger Harder	Parkvej 24	4200 Slagelse
18	Peter Harder	Fjordvej 6 D	4000 Roskilde
19	Jan Larsen	Parken 12.2.tv	3480 Fredensborg
20	Mogens Thornberg	Møllestien 6	2800 Lyngby
21	Grith Carlsen	Overgaden oven Vandet 30.B.4	1415 København K
22	Anne Messmann	Bredevej 49A	2830 Virum
23	Lisbeth Emsholm	Bøgevej 21	4171 Glumsø
24	Benedikte Richter	Skodsborgvej 312 st.tv.	2850 Nærum
	Visby Hamn Hotel, enkeltv		
25	Ole Birger Lyshede	Bavnestien 3	2850 Nærum
26	Hans Hinke	Ørningevej 17	4140 Borup
27	Karin Ravn-Jonsen	Bomarks-Åsen 9, Udsholt	3230 Græsted
28	Tove Baadsgaard	Degnehusene 44	2620 Albertslund
29	Nanna Stæhr	Højbovænge 4	3500 Værløse
	Navn	Adresse	Postnr. & by
	Gustavsvik, hytte 1		
30	Ellen Wilhjelm	Krypten 5	8400 Ebeltoft
31	Merete Maarbjerger	Grønwald Nielsens Vej 2	8752 Østbirk
32	Anne Murmann	Grønland 31	8500 Grenå
33	Isabelle Grignon	Rungsted Plads 17.2.tv	2200 København NV
34	Birthe Uhre Pedersen	Burmeistergade 30.2tv	1429 København K
35	Bente Lambertsen	Lergyden 1	5492 Vissenbjerg
36	Anje Kolmos	Vangevej 6A, Strøby Egede	4600 Køge
37	Hanne Ernst		
	Gustavsvik, hytte 2		
38	Birgit Petersen	Pilestykket 2	4000 Roskilde

	Navn	Adresse	Postnr. & by
39	Erich Petersen	Pilestykket 2	4000 Roskilde
40	Jytte Leopold	Søndertoften 160	2630 Tåstrup
41	Claus Leopold	Søndertoften 160	2630 Tåstrup
42	Malene Fischer	P.G. Ramms Allé 7.4.tv	2000 Frederiksberg
43	Sten Moeslund	P.G. Ramms Allé 7.4.tv	2000 Frederiksberg
44	Thomas Damgaard	Rypevej 42.1.th	6430 Nordborg
45	Peter Günther	Vedbendvej 13	2900 Hellerup
	Campister		
46	Tove Burmeister	Tokkerupvej 4	4640 Faxe
47	Rudi Burmeister	Tokkerupvej 4	4640 Faxe
48	Jon Feilberg	Kastrupvej 8	4100 Ringsted
49	Steffen Munck-Hansen	Skråvej 10	2880 Bagsværd